

วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น ACADEMY JOURNAL OF NORTHERN

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือน เมษายน-มิถุนายน 2567

ISSN 2651- 1509

วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น
Journal of Northern College
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2566

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการและบทความวิจัยที่มีคุณภาพ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ด้านวิชาการ และด้านการวิจัย

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ ยืนยง

อธิการบดีวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินี

รองอธิการบดี

รองอธิการบดีฝ่ายบริหารวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.วลัยลักษณ์

พันธุรี

ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไชยวัฒน์

คำชู

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สุเทพ

เชาวลิต

นักวิชาการอิสระ

ศาสตราจารย์ ดร.อุดม

รัฐอมฤต

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์

พรหมวงศ์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์

จันทร์เจริญ

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ

พิสิฐเวช

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจวบ

ขวัญม้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ดร.พรรณทิมา

วรรณสุทธิ์

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญาณน

กาญจนาทวิกุล

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

รองศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิต

สวรยาวิสุทธิ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร. สัญญา

เคณาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาศิริ

เขตปิยรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษฎา

วัฒนศักดิ์

วิทยาลัยนครราชสีมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จักรพันธุ์

จันทร์เจริญ

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เติ้จ

ทุกข์สุญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณาพร

โถมจิตร

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิษณุ

บุญนิยม

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจวบ

ขวัญมัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสถียร

ฉันทะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุบัน

พรเวียง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัตนา

สิทธิอ่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เติ้จ

ทุกข์สุญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระพันธ์

อะนันชัยธวัช

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิรีดา

แพ่งไทย

วิทยาลัยพิษณุพนิติต

ดร. ครรชิต

สุชนาค

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ดร. ชลัท

บุญปาน

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ดร. ไอลดา

สุชนาค

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ดร. วลัยลักษณ์

พันธุ์รี

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ดร. สุวรรณ

พลอยศรี

มหาวิทยาลัยพายัพ

ฝ่ายจัดการและเลขานุการกองบรรณาธิการ

ดร. วลัยลักษณ์

พันธุ์รี

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

นางสาวศศิวรรณ

ส่งต่าย

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

นายประวิทย์

ห่านไต้

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 4 ฉบับ

เจ้าของวารสาร

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสาร ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ชั้น 1
888 หมู่ 2 ถนนพหลโยธิน (แนวเก่า) ตำบลหนองบัวใต้ อำเภอมือง จังหวัดตาก 63000
โทรศัพท์ 055-517488 ต่อ 808

พิมพ์ที่ บริษัท พีค การพิมพ์ จำกัด เลขที่ 24/9 ถนนติวานนท์ ตำบลบ้านกลาง อำเภอมืองปทุมธานี
จังหวัดปทุมธานี 12000 โทรศัพท์ 0-297-9571-6

สารบัญ

บทความวิจัย

การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่: ปลดปล่อยศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก

วรพล ศรีเทพ และพงพัฒน์ รักด้วง..... 1

ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคและส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกชำ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คณิดา รักษ์วงศ์ และคณะ..... 21

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอร์เิกซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ธนภัทร์ ทองน้อย และคณะ..... 41

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มความรุนแรงในสังคมเพื่อ ส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ศกคณันท์ โหมดบุตร และชรินทร์ มั่งคั่ง..... 61

ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

พัชรินทร์ สวัสดิ์ และอำนาจ ทองโปรง..... 78

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

สุภกิจ วิริยะกิจ และคณะ..... 92

การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

พชฎ นรสิงห์ และสิริญา โกะชะ..... 107

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน อำเภอ กุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

วรเมธ ยอดบุน และวลญา สีมา..... 119

Policies on election campaign signs (2023) are difficult to implement reflect the problems of Thai Polity

Payan Eumsin..... 137

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทความวิชาการ	
การจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัว: ทางเลือกใหม่สำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟา	
เกษราภรณ์ วัฒนเกษมสกุล และสุมิตร สุวรรณ.....	160

การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่: ปลดปล่อยศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก

Innovative Classroom Supervision: Unlocking the Potential of Active Learning

วรพล ศรีเทพ¹ และ พงพัฒน์ รักดวง²

Worapol Srithep¹ and Pongpat Rakdoun²

ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐๒ (บ้านเกาะเต่า) Email: worapol.sri@hotmail.com¹

Director of Thairathwittaya 102 (Bannkohtao) School Email: worapol.sri@hotmail.com¹

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 Email: pongpat.rak@esdc.go.th²

Senior Professional Educational Supervisor, Phatthalung Primary Educational Service Area Office 1 Email: pongpat.rak@esdc.go.th²

Received: 2 April 2024; Revised: 11 May 2024; Accepted: 3 July 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาในยุคสมัยปัจจุบันประสบกับความท้าทายมากมาย เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการทักษะใหม่ ๆ ในหมู่นักเรียน ด้วยเหตุนี้ การนิเทศชั้นเรียนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของการสอนและการเรียนรู้ บทความนี้เสนอรูปแบบการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและวิธีการที่มีส่วนร่วมมากขึ้นจากผู้เรียน โดยได้วิเคราะห์ปัญหาที่ครูและนักเรียนเผชิญในยุคปัจจุบัน และเสนอกระบวนการนิเทศที่รวมเทคนิค Coaching Mentoring และ Supporting เพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการพัฒนาการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกในรูปแบบ “USE-2BS” 7 องค์ประกอบ (3 กระบวนการ 2 ปัจจัยความสำเร็จ) ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 เนื้อหา องค์ประกอบที่ 3 หลักการ/เทคนิคการนิเทศแนวใหม่ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ 1) การตระหนักรู้ ขั้นที่ 1 รับรู้ปัญหาและข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 ศึกษาบริบท และรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล 2) การสนับสนุน ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ 4 วางแผน ออกแบบ 3) การเสริมสร้างอำนาจ ขั้นที่ 5 ลงมือทำ ขั้นที่ 6 สะท้อนผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 7 พัฒนาให้ยั่งยืน องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายการนิเทศทางวิชาการ องค์ประกอบที่ 6 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบที่ 7 ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ 1) แผนแม่บทสำหรับความสำเร็จ 2) การมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรม 3) ความยั่งยืนและการขยายผล ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ : การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, รูปแบบ “USE-2BS” 7 องค์ประกอบ

Abstract

In the current era, education faces numerous challenges due to technological changes and the demand for new skills among students. As a result, classroom supervision has become a vital tool in enhancing and developing the quality of teaching and learning. This article proposes a new model of classroom supervision that emphasizes proactive learning through the use of digital technology and more participatory methods from learners. By analyzing the problems that teachers and students face today, it introduces a supervision process that integrates Coaching, Mentoring, and Supporting techniques to empower teachers in creating an environment conducive to participatory and creative learning. This leads to the development of a new supervision model to enhance the potential for proactive learning, the “USE-2BS” model, which comprises 7 components (3 processes and 2 success factors): Component 1: Objectives, Component 2: Content, Component 3: New supervision principles/techniques, Component 4: Process 1) Awareness, with Stage 1: Identifying problems and basic information, Stage 2: Studying context and data collection & analysis; 2) Support, with Stage 3: Setting goals, Stage 4: Planning, designing; 3) Empowerment, with Stage 5: Implementation, Stage 6: Reflecting on learning outcomes, Stage 7: Sustainable development; Component 5: Academic supervision network, Component 6: Use of digital technology, Component 7: Success factors, which include 1) A master plan for success, 2) Behavioral participation, 3) Sustainability and scalability. The findings highlight the necessity of developing and modernizing supervision models to be contemporary and align with the diverse needs of both supervisors and supervisees, to promote effective proactive learning management in the digital age.

Keywords: New Classroom Supervision, Active Learning, “USE-2B” Model with 4 Components

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความซับซ้อนในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบสำคัญทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่มีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนในชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความสามารถสูง พัฒนาตนอย่างต่อเนื่องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน มาตรฐานการศึกษาของชาติกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยเพื่อสร้าง "คนไทย 4.0" ที่แม้จะแตกต่างกันตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมกันคือ "ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก" เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

ในสถานการณ์ปัจจุบันของระบบการศึกษา พบว่าครูมีความขาดแคลนในความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งนำไปสู่การขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ส่วนใหญ่ของครูยังคงใช้วิธีการสอนที่เน้นไปที่การส่งต่อความรู้ (Passive Learning) ซึ่งเน้นการจำเนื้อหา มากกว่าการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือทำและเรียนรู้ด้วยตนเอง สถานการณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การศึกษาไม่สามารถผลิตผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงสุดสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาได้ การประเมินผลสมรรถนะผู้เรียนระดับสากลผ่านโครงการ Program for International Student Assessment (PISA) ในปี ค.ศ. 2018 ได้ชี้ให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนในด้านการอ่าน, วิทยาศาสตร์, และคณิตศาสตร์มีค่าเพียง 34.6 เปอร์เซนต์ ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD และคุณภาพการเรียนรู้ในทั้งสามด้านนี้มีระดับต่ำกว่าระดับสอง นอกจากนี้ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2564 ยังชี้ให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยในทั้ง 4 วิชาอยู่ที่เพียง 38.63 เปอร์เซนต์ (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST), 2021) สถานการณ์ดังกล่าวได้กระตุ้นให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดการเรียนรู้ในหมู่ครู โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและการประเมินผลตามมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Bureau of Educational Testing, 2022)

การนิเทศการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยผ่านกระบวนการนี้ ครูจะได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ และการประเมินผลจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถพัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอน ตลอดจนการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันของนักเรียน การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการสอนของครูให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น การนิเทศการศึกษาในยุคปัจจุบันประสบกับข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งในเรื่องของอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ที่ไม่เพียงพอ การขาดแคลนเครื่องมือปฏิบัติงาน ความยากลำบากในการประสานงาน การขาดงบประมาณสนับสนุน และภาระงานมหาศาลที่ทำให้ศึกษานิเทศก์มีเวลานิเทศอย่างจำกัด นอกจากนี้ การนิเทศที่ไม่ต่อเนื่อง ขาดแรงจูงใจและการสนับสนุน รวมถึงขาดการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ซึ่งยังต้องการมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด อย่างไรก็ตาม การนิเทศการศึกษาได้รับการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อสนับสนุนการนิเทศ การใช้งานแพลตฟอร์มออนไลน์เช่น Zoom, Google Meet, และ Microsoft Teams เป็นเครื่องมือหลักในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ โดยผ่านการประชุมออนไลน์ การอบรม การสังเกตการสอนและการให้คำแนะนำผ่านวิดีโอคอล เหล่านี้ช่วยให้การนิเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แม้ในช่วงที่ต้องการการเว้นระยะห่างทางสังคม การปรับใช้เทคโนโลยีดังกล่าวไม่เพียงช่วยให้การนิเทศสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องพบปะหน้าต่อหน้าเท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสให้ศึกษานิเทศก์และครูสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการพัฒนาวิชาชีพได้อย่างง่ายดายมากขึ้น (เวียงชัย แสงทอง, 2566) สอดคล้องกับการนิเทศการศึกษาในทศวรรษหน้าจะประสบกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ โดยเทคโนโลยีดิจิทัลจะมีบทบาทต่อการพัฒนารูปแบบการนิเทศให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศแบบผสมผสาน (Blended Supervision) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบพบหน้า (Face-to-Face) และการนิเทศแบบออนไลน์ (Online) จะกลายเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ทั้งนี้ การนิเทศแบบผสมผสานจะช่วยให้การสื่อสารและการเก็บบันทึกข้อมูลเป็นไปอย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว รองรับความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม (ชาคริยา ชายเกลี้ยง, 2563)

สภาพการนิเทศชั้นเรียนในยุคปัจจุบัน

ในยุคปัจจุบัน การนิเทศชั้นเรียนเผชิญกับปัญหาที่หลากหลาย ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ความหลากหลายในความต้องการของผู้เรียน และความท้าทายในการบรรจุเนื้อหาการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้กับยุคสมัย การนิเทศที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงการใช้เทคโนโลยีในการสอนและการเรียนรู้ การปรับวิธีการ

สอนให้ตอบสนองต่อความต้องการและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักเรียน รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังที่เพิ่มขึ้นจากผู้ปกครองและสังคม เหล่านี้ท้าทายให้ผู้นิเทศต้องมีความยืดหยุ่น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาวิธีการนิเทศที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ตลอดจนการสร้างสรรค์นวัตกรรมในการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและความรู้ให้กับนักเรียนในแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มที่

สภาพปัญหาการนิเทศชั้นเรียนในยุคปัจจุบันนี้อาจเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ (ศานิต โทนแฮม, 2560) มีดังนี้ 1) การนิเทศแบบรวมอำนาจ กระบวนการนิเทศยังคงเป็นการสั่งการจากบนลงล่าง ขาดการมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำอย่างแท้จริงระหว่างผู้นิเทศและครูผู้สอน 2) เน้นการประเมินมากกว่าการพัฒนา การนิเทศมักมุ่งเน้นไปที่การประเมินและตรวจสอบมากกว่าการให้คำแนะนำและช่วยเหลือเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) ขาดความต่อเนื่องและการติดตามผล การนิเทศมักเป็นเพียงครั้งคราว ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างยั่งยืน 4) รูปแบบการนิเทศไม่ยืดหยุ่น วิธีการนิเทศยังคงใช้รูปแบบเดิม ๆ ที่ไม่สามารถตอบสนองต่อความหลากหลายของบริบทการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน 5) ขาดการสนับสนุนด้านทรัพยากร ครูผู้สอนมักขาดแคลนทรัพยากร เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 6) ผู้นิเทศขาดความเชี่ยวชาญ ในบางกรณี ผู้นิเทศอาจขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหรือบริบทของการสอนในปัจจุบัน

ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศชั้นเรียนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการนิเทศแนวใหม่

การนิเทศการศึกษาแนวใหม่เป็นการปฏิบัติที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์และครูในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการ Coaching, Mentoring และ Supporting พร้อมด้วยเทคนิคอื่นๆ ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา การนิเทศนี้มีลักษณะที่หลากหลาย ผสานการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ากับกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ โดยสามารถแบ่งการนิเทศแนวใหม่ออกเป็นสองระดับหลัก การนิเทศระดับปฏิบัติการและการนิเทศระดับเครือข่ายการนิเทศ (เอกรัฐ ทุ่งอ่อน, 2566) ได้แก่

1. การนิเทศในระดับปฏิบัติการภายในชั้นเรียน

เป็นกระบวนการที่ศึกษานิเทศก์และครูทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาด้วยการใช้ข้อมูลจากนักเรียน ชั้นเรียน และโรงเรียนเป็นฐานในการวิเคราะห์และตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ การใช้เทคนิคการสะท้อนคิด (Reflective Coaching), การให้คำปรึกษา (Mentoring), และการสนับสนุน (Supporting) รวมถึงเทคนิคอื่นๆ ที่เหมาะสมกับบริบทและความ

ต้องการของโรงเรียนและครู ช่วยให้ครูสามารถตระหนักถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการวิจัยที่เป็นฐาน (Research Based Supervision)

การนิเทศในระดับปฏิบัติการจึงเน้นการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู เพื่อสร้างการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ช่วยให้ครูมีโอกาสดำเนินการทักษะและเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกภายในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนิเทศในระดับเครือข่ายการนิเทศ

เป็นกระบวนการที่เน้นการสร้างเครือข่ายของศึกษานิเทศก์และมืออาชีพที่มีเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับพื้นที่ปฏิบัติการทั่วประเทศ โครงสร้างระบบเครือข่ายนี้จะเริ่มต้นจากศูนย์พัฒนาการนิเทศและคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานและขยายไปยังเครือข่ายการนิเทศระดับกลุ่มจังหวัด สร้างการเชื่อมโยงที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลคุณภาพการศึกษา

ลักษณะสำคัญของการนิเทศแนวใหม่

การนิเทศแนวใหม่เป็นกระบวนการที่เกิดจากการทำงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างศึกษานิเทศก์และครู ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการนิเทศแบบดั้งเดิม (ธิดา ชันดาวงค์, 2557) ลักษณะสำคัญของการนิเทศแนวใหม่ประกอบด้วย

1. ระบบปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศไม่เพียงแต่เป็นการตรวจสอบ แต่เป็นการทำงานร่วมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์เพื่อพัฒนาการสอนและเรียนรู้ร่วมกัน
2. การใช้เทคนิคและวิธีการนิเทศที่หลากหลาย การนิเทศแนวใหม่ใช้วิธีการหลายแบบที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของครูและสถานศึกษาในปัจจุบัน เช่น Reflective Coaching, Mentoring และการใช้เทคโนโลยีเป็นต้น
3. ระบบเครือข่ายการนิเทศสนับสนุน: การสร้างเครือข่ายการนิเทศที่เชื่อมโยงศึกษานิเทศก์ ครู และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนที่ครอบคลุม ช่วยให้การนิเทศและการพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
4. การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ: การนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยในการนิเทศ เช่น การใช้ซอฟต์แวร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสร้างชุมชนการเรียนรู้
5. การใช้ข้อมูลพื้นฐานและกระบวนการวิจัยในการพัฒนา: การวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ผลการวิจัยเป็นฐานในการตัดสินใจและวางแผนการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้

6. ผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ/พี่เลี้ยง: มีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำ และสนับสนุนการพัฒนาอาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง

7. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศรับผลการนิเทศร่วมกัน: มีการแชร์ผลการนิเทศ การประเมินผล และการวางแผนการพัฒนาร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและเป้าหมายร่วมในการพัฒนาการศึกษา

การนิเทศแนวใหม่นี้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาครูและการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกัน การใช้ข้อมูลและวิจัยเป็นฐาน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทคนิควิธีการนิเทศที่ดีในรูปแบบการนิเทศแนวใหม่

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้นั้นมีความสำคัญยิ่ง ด้วยการนำเสนอเทคนิคการนิเทศแนวใหม่ จะช่วยให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้นิเทศสามารถเข้าถึงและเข้าใจในประเด็นที่ต้องการพัฒนา และสร้างสรรค์วิธีการแก้ไขและพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ (จิตติมา วรณศรี, 2563) ได้แก่

1. การนิเทศแบบสะท้อนคิด (Reflective Supervision)

การนิเทศแบบสะท้อนคิดเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการสร้างพื้นที่ในการพิจารณาและสะท้อนคิดเกี่ยวกับประสบการณ์การสอนของครู โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง ซึ่งช่วยให้ครูสามารถระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องการพัฒนาได้ด้วยตนเอง

2. การนิเทศแบบเป็นพี่เลี้ยงและผู้สนับสนุน (Mentoring and Supporting)

การนิเทศแบบนี้เป็นการที่ผู้นิเทศมีบทบาทเป็น "พี่เลี้ยง" ที่คอยให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือ สนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน จุดมุ่งหมายสำคัญคือการช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้สูงขึ้น โดยผู้นิเทศจะคอยดูแล แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่ผู้รับการนิเทศพบในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของการนิเทศแบบนี้ ได้แก่

1. สามารถจูงใจให้ผู้รับการนิเทศมีแรงบันดาลใจในการทำงาน
2. สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี
3. ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างไร้ขีดจำกัด

โดยสรุปการนิเทศแบบเป็นพี่เลี้ยงและผู้สนับสนุน เน้นการให้คำปรึกษา กำลังใจ แนวทาง แก้ไขปัญหา เพื่อเพิ่มศักยภาพและผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของผู้รับการนิเทศ

3. การนิเทศบนพื้นฐานการวิจัย (Research Based Supervision : RBS)

เป็นวิธีการนิเทศที่ใช้กระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มจากการสำรวจและระบุปัญหาร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์กับครู และแยกแยะรายละเอียดของปัญหาเพื่อหาวิธีการแก้ไข ต่อไปคือการดำเนินการตามแผนที่วางไว้พร้อมกับการมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินการตามสถานการณ์และผลลัพธ์ที่ได้รับ การสังเกตผลลัพธ์จะเกิดขึ้นโดยการใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และเข้าใจผลที่เกิดขึ้น สุดท้ายคือการสะท้อนผลลัพธ์หลังจากการดำเนินการ เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการนี้และนำไปสู่การแก้ไข และปรับปรุงกระบวนการทำงานในอนาคต กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้การพัฒนาการสอนและการเรียนรู้มีหลักฐานเป็นฐานสนับสนุนเท่านั้น แต่ยังช่วยให้การพัฒนามีเป้าหมายชัดเจนและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

4. การนิเทศแบบมีส่วนร่วม (Participatory Supervision)

สรพชญ ศิริเกตุ (2563) กล่าวว่า การนิเทศแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เน้นการทำงานร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งรวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ในสถานศึกษา การนิเทศแบบนี้ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกคนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แบ่งปันความคิดเห็น ประสบการณ์ และการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้กระบวนการนิเทศเป็นไปอย่างเปิดเผยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การนิเทศแบบมีส่วนร่วม มีรูปแบบ (จกกลณี ชูติมาเทวินทร์, 2552) ดังนี้

รูปแบบการบรรยาย: มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความรู้เนื้อหาสาระวิชาต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็น โดยใช้การบรรยายเป็นเครื่องมือหลักในการถ่ายทอดความรู้ การบรรยายสามารถทำให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศ และตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของพวกเขาได้

รูปแบบการอภิปราย: มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดไว้ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด แต่เป็นการสร้างข้อสรุปจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดและการให้เหตุผล

รูปแบบการระดมสมอง: เป็นกระบวนการรวบรวมแนวคิดหรือหาวิธีแก้ปัญหาจากผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศจะรวบรวมความคิดเห็นต่างๆ ไว้ทั้งหมดโดยไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด การระดมสมองช่วยกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดีและเป็นวิธีที่ดีในการใช้ประสบการณ์ของผู้รับการนิเทศมาช่วยในการแก้ปัญหาหรือหาวิธีหรือเรื่องการนิเทศในสถานศึกษา

สรุปการนิเทศแบบมีส่วนร่วม คือ การนิเทศผ่านรูปแบบต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศสามารถมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ทำให้การนิเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยไม่เพียงแต่ส่งเสริมความรู้และความสามารถในการเนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะการสอน การสื่อสาร และการสร้างสรรค์วิธีการแก้ไขปัญหาอีกด้วย

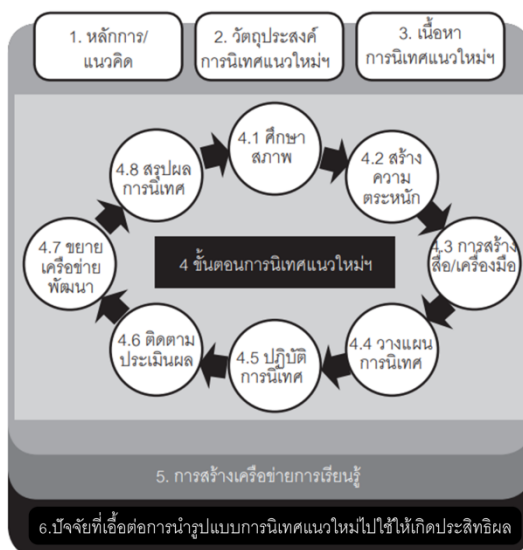
5. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)

เป็นกระบวนการที่เน้นการทำงานร่วมกันของครูในกลุ่มเล็กๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง ในรูปแบบนี้ ครูจะร่วมกันวางแผนและกำหนดประเด็นที่สนใจ จากนั้นทำการสังเกตการสอนของกันและกันและประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ กระบวนการนี้ช่วยสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนามุ่งเสริมวิชาชีพครูผ่าน 5 ขั้นตอนหลัก: 1) การวางแผน (P) ร่วมกำหนดนโยบายและความเร่งด่วนของปัญหา 2) การเสริมสร้างความรู้ (I) ให้ทราบข้อมูลและเทคนิคที่ถูกต้อง 3) การปฏิบัติตามแผน (D) ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ 4) การประเมินผล (E) ตรวจสอบประสิทธิภาพ และ 5) การเผยแพร่ขยายผล (D) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการนี้ช่วยสร้างความร่วมมือและสนับสนุนในชุมชนการศึกษา พัฒนาคุณภาพการสอนและผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างยั่งยืน

กล่าวสรุปคือ การนิเทศการสอนในสถานศึกษามีหลากหลายรูปแบบ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้สอน เพื่อนำไปสู่การวางแผนรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการนิเทศแบบเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำ การนิเทศบนพื้นฐานการวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพ การนิเทศแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพที่เน้นการทำงานร่วมกันของครู ทั้งหมดนี้มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพครูและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

กระบวนการนิเทศแนวใหม่

การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา การนิเทศที่มีคุณภาพสามารถทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศมีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบการนิเทศแนวใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพครู ปฐมวัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ (ธิดา ชันดาวงศ์, 2557) ดังภาพ

แผนภาพที่ 1 กระบวนการนิเทศแนวใหม่

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ/แนวคิด แนวคิดการนิเทศ แนวใหม่นี้มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา ของการนิเทศในปัจจุบัน และมุ่งเน้นวิธีการเสริมพลังอำนาจ ให้กับครูปฐมวัยเพื่อให้มีการพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยผ่านช่องทางการสื่อสารกับศึกษานิเทศก์และกลุ่มเครือข่ายอย่างหลากหลายรูปแบบ ผ่านเทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์การนิเทศแนวใหม่ฯ เพื่อแก้ปัญหการนิเทศการศึกษา โดยการใช้เทคโนโลยีและ การเสริมพลังอำนาจเพื่อส่งเสริมพัฒนาครูปฐมวัยทุกคน ให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย

องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาการนิเทศแนวใหม่ฯ มี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัย 12 มาตรฐาน 2) พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน 3) การจัดประสบการณ์ของครู 6 กิจกรรมหลัก 4) การใช้และการผลิตสื่อ และ 5) การประเมินพัฒนาการในระดับปฐมวัย

องค์ประกอบที่ 4 ขั้นตอนการนิเทศแนวใหม่ฯ มี 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2) สร้างความตระหนักตามสภาพปัญหาและความต้องการ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ 4) วางแผนการนิเทศ 5) ปฏิบัติการนิเทศโดยใช้เทคนิคการนิเทศแนวใหม่ coaching mentoring and supporting 6) ติดตามประเมินผล 7) ขยายเครือข่ายการพัฒนา และ 8) สรุปผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การค้นหาและสร้างครูผู้นำ 2) การสร้างกลุ่มเครือข่าย 3) การเผยแพร่และแบ่งปันความรู้ และ 4) การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับเครือข่าย

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำรูปแบบการนิเทศแนวใหม่ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) สมรรถนะของผู้นิเทศในการใช้เทคโนโลยีและการคัดสรรช่องทางการสื่อสาร 2) สมรรถนะของผู้รับการนิเทศในการเข้าถึงข้อมูล และ 3) ความพร้อมในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และระบบการสื่อสารของสถานศึกษา

กล่าวสรุป คือ การนิเทศแนวใหม่ใช้เทคโนโลยีและเสริมพลังครูผ่านการสื่อสารหลายช่องทาง มุ่งหวังพัฒนาความรู้และจัดการศึกษาปฐมวัย เนื้อหาครอบคลุมจุดหมายหลักสูตร พัฒนาการเด็ก กิจกรรมการเรียนรู้, สื่อการสอน และการประเมิน ขั้นตอนการนิเทศประกอบด้วยการศึกษาปัญหา วางแผน ปฏิบัติการ coaching ติดตาม ประเมินผล และขยายเครือข่าย การสร้างเครือข่ายเน้นการค้นหาครูผู้นำ กลุ่มเครือข่าย และเผยแพร่ความรู้ ปัจจัยสำคัญประกอบด้วยสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีของผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ พร้อมด้วยอุปกรณ์สื่อสาร

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการมีส่วนร่วมและควบคุมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเต็มที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการจดจำความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้แบบนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทสำคัญในการเป็นโค้ชและผู้ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองผ่านกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งประกอบด้วยบทบาทหลัก 3 ด้าน (สุริยนต์ กัลยาณี, 2566) ดังต่อไปนี้

1. การสร้างความยึดมั่นและผูกพัน (Engage) ครูต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกเข้าถึงและมีส่วนร่วม การใช้วิธีการเช่นการถามคำถามเปิด, การใช้เทคโนโลยีในชั้นเรียน, หรือการจัดกิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ได้
2. การเสริมพลังการเรียนรู้ (Empower) ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสนักเรียนเลือกหัวข้อที่สนใจ เพื่อสำรวจและเรียนรู้ด้วยตนเอง การให้ความรู้เรื่องกระบวนการคิดวิเคราะห์ การประเมินข้อมูล และการใช้ทักษะในการแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรส่งเสริม
3. การสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ (Enliven) การใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ เช่น การทำโปรเจกต์, การทดลอง, หรือการเรียนรู้ผ่านเกม สามารถช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นและการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมของนักเรียน

กล่าวโดยสรุป คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ ผ่านการเขียน การพูด การฟัง การอ่าน และการอภิปราย เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ครูจึงต้องออกแบบและจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะและความรู้ในการแก้ไขปัญหา

และการประกอบอาชีพในอนาคต การจัดการเรียนรู้เชิงรุกจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถปรับตัวและเจริญเติบโตในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวคิดหลักของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีแนวคิดสำคัญ คือ เป็นกลยุทธ์ที่เน้นให้นักเรียนมีบทบาทในการควบคุมและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีคุณสมบัติหลัก (สுகนธ์ สิ้นธพานนท์, 2560) ดังนี้

1. บทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องค้นหาข้อมูล ทบทวน และสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งต้องมีการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในกระบวนการเรียนรู้
2. การกำหนดกิจกรรมเรียนรู้ ครอบคลุมการอ่านหนังสือ เขียนบันทึก การสนทนา การสำรวจข้อมูล และการเล่นหน้าที่ในการแก้ปัญหา
3. การกระตุ้นการเรียนรู้ ผู้สอนสร้างคำถามที่ท้าทายและสนับสนุนการเรียนรู้ ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์
4. การส่งเสริมการสร้างความรู้ สนับสนุนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนจดจำได้นานและนำไปใช้ได้จริง
5. การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การสนทนาและการทำงานร่วมกันเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความรู้
6. การประเมินผล ต้องเน้นวัดความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง
7. การกระตุ้นความรู้สึกรัก ใช้คำถามท้าทายเพื่อกระตุ้นความคิดและการวิเคราะห์ของนักเรียน
8. การสร้างการมุ่งมั่นในการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้
9. การใช้เทคนิคและเครื่องมือ ใช้เทคนิคที่เหมาะสม เช่น simulations, discussion, collaborative learning และเทคโนโลยีการเรียนรู้ออนไลน์
10. การให้คำแนะนำและติดตาม สนับสนุนและแบ่งปันข้อมูลเพื่อช่วยให้นักเรียนปรับปรุงการเรียนรู้

กล่าวสรุป คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนเติบโตและเรียนรู้ได้ดีในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกลยุทธ์ที่มีเป้าหมายในการสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและสถาบันการศึกษาโดยทั่วไป เนื่องจากนักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่สนุกสนานและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ

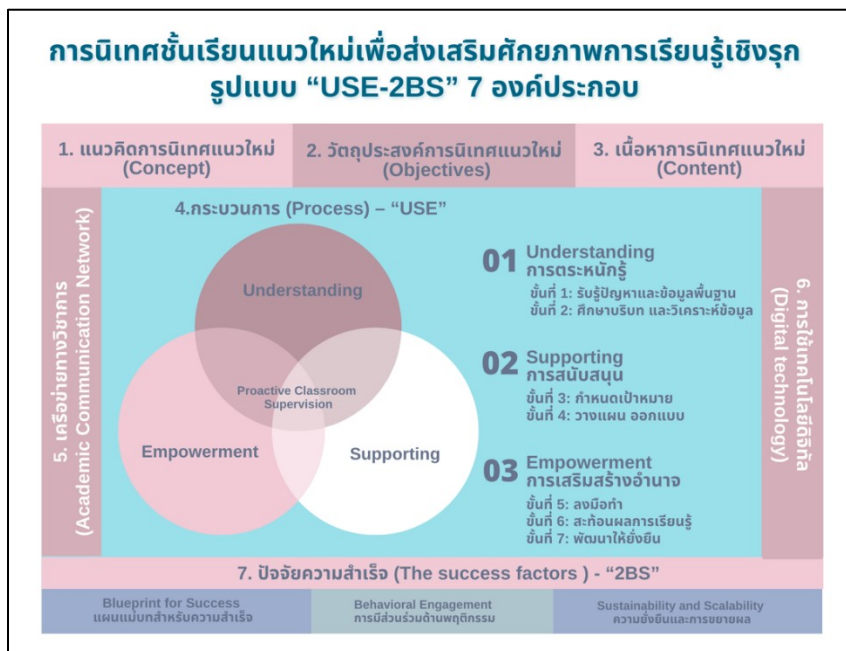
องค์ความรู้ใหม่ : การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก

การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่ที่เน้นการส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 กระบวนการนี้เน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ซึ่งช่วยเสริมสร้าง

ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการนี้ นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และครูจะได้เป็นส่วนหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เน้นการสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์

โดยการพัฒนาระบบการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เขียนได้สังเคราะห์จากขั้นตอนการนิเทศ ตามกระบวนการนิเทศ "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1, 2564) และ รูปแบบการนิเทศแนวใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพครู ปฐมวัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ธิดา ชันดาวงค์, 2557) สู่การพัฒนาการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบ "USE-2BS" 7 องค์ประกอบ (3 กระบวนการ 2 ปัจจัยความสำเร็จ) ดังนี้

พัฒนาระบบการนิเทศการสอนในห้องเรียนโดยใช้แนวทางใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการเรียนรู้แบบเชิงรุก นั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงการใช้รูปแบบ "USE-2BS" 7 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการ 2 ปัจจัยความสำเร็จ ที่ต้องการเป็นเป้าหมาย รูปแบบดังกล่าวถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายมากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการที่กล่าวถึงอาจรวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ การสร้างสรรค์กลยุทธ์การสอน และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผลลัพธ์ที่ต้องการอาจเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุก

องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ (Objective)

การกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศชั้นเรียนควรทำให้ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง ซึ่งต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจในเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ที่กำหนดควรมีความยืดหยุ่นพอที่จะสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุกและความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 2 เนื้อหา (Content)

เนื้อหาการเรียนรู้ควรออกแบบมาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบรวมศูนย์ (holistic learning) และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสำรวจและเชื่อมโยงความรู้ใหม่ ๆ ได้โดยอิสระ การเลือกใช้เนื้อหาที่หลากหลายและเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบที่ 3 หลักการ/เทคนิคการนิเทศแนวใหม่ (Concept)

หลักการนิเทศแนวใหม่มุ่งเน้นไปที่การสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ครู และผู้บริหารทางการศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนและผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนหลักการนี้ โดยสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว และเน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 อาทิ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม การนิเทศแนวใหม่นี้ไม่เพียงแต่เน้นการประเมินผลงานของครูในด้านคุณภาพการสอนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสนับสนุนและพัฒนาอาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเติบโตของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ (Process) – “USE”

กระบวนการเรียนรู้ควรเน้นการให้ผู้เรียนได้มีโอกาส “เรียนรู้โดยการทำ” (learning by doing) ผ่านกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การสืบสวน และการแก้ปัญหา การใช้วิธีการที่เป็นอินเทอร์แอคทีฟและสนับสนุนให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ได้ โดยในการนิเทศแนวใหม่ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้รูปแบบ USE - 3 กระบวนการ ดังนี้

1). U - Understanding การตระหนักรู้

กระบวนการสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลทุกมิติเกี่ยวกับโรงเรียนและชุมชนถูกศึกษาอย่างละเอียด เพื่อค้นหาต้นตอของปัญหาและรวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 1: ระบุปัญหาและข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษานโยบายและเป้าหมายทางการศึกษา การศึกษานโยบายและเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ช่วยให้ผู้นิเทศสามารถเข้าใจกรอบและทิศทางที่ระบบการศึกษาชาติต้องการบรรลุ นโยบายเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ที่

ชัดเจนถึงเป้าหมายที่สำคัญ รวมถึงการประเมินความสำเร็จในการศึกษา ผู้นิเทศควรใช้ข้อมูลนี้เพื่อแนะนำและปรับปรุงกระบวนการนิเทศ รวมถึงการประเมินและสนับสนุนครูในการบรรลุเป้าหมายเหล่านั้นในระดับชั้นเรียน

2. รวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหา ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน และชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการระบุความต้องการพื้นฐานและปัญหาที่ต้องการการแก้ไข การรวบรวมข้อมูลนี้สามารถทำได้ผ่านการสัมภาษณ์ การสำรวจ การวิเคราะห์เอกสาร และการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ข้อมูลที่ได้จะต้องถูกวิเคราะห์อย่างละเอียดเพื่อระบุต้นตอของปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม การวิเคราะห์นี้ช่วยให้ผู้นิเทศสามารถเสนอแนะการปรับปรุงที่มีฐานความรู้และหลักฐานเป็นพื้นฐาน นำไปสู่การพัฒนาทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขั้นที่ 2: ศึกษาบริบท และรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล

1. สำรวจสภาพปัจจุบัน การสำรวจสภาพของโรงเรียนและชุมชนไม่เพียงแต่เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ยังรวมถึงการเข้าใจภูมิประเทศทางการศึกษาและสังคม-วัฒนธรรมที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน การสำรวจนี้ช่วยให้เห็นภาพรวมของความต้องการและทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนการสอนที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียน

2. ศึกษาข้อมูลผู้เรียน การรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะ และคุณลักษณะของนักเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้นิเทศสามารถวางแผนและนำเสนอการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ข้อมูลนี้ช่วยให้เข้าใจความต้องการทางการเรียนรู้และพื้นที่ที่ต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. วิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโรงเรียน และชุมชนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ระบุและเข้าใจความต้องการและความสามารถในการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการวิเคราะห์นี้ โรงเรียนสามารถระบุกลยุทธ์ที่จะช่วยเพิ่มจุดแข็งและจัดการกับจุดอ่อน ใช้โอกาสที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และระมัดระวังหรือแก้ไขอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

2). S - Support (S) การสนับสนุน

การสนับสนุนในกระบวนการนิเทศชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงรุกเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นไปที่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและสร้างการมีส่วนร่วมจริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3: กำหนดเป้าหมาย

1. ประชุมชี้แจงและสื่อสาร เป็นเวทีสำคัญที่ทุกฝ่ายได้รับการอัปเดตเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่โรงเรียนและชุมชนกำลังเผชิญ เป็นโอกาสในการสร้างความเข้าใจร่วมกันและแสดงความต้องการของการพัฒนา การชี้แจงชัดเจนจะช่วยให้ทุกฝ่ายเห็นภาพรวมและเข้าใจความจำเป็นในการพัฒนา

2. ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาช่วยให้การแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาที่มีความเป็นรูปธรรมและตอบสนองความต้องการจริงของโรงเรียนและชุมชน การมีส่วนร่วมนี้สร้างความรับผิดชอบร่วมกันและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จของโครงการ

ขั้นที่ 4: วางแผน ออกแบบ

1. วางแผนและออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา การวางแผนและออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนาที่เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องพิจารณาถึงทั้งทรัพยากรที่มีอยู่และความสามารถในการดำเนินการ การสร้างเครื่องมือและกำหนดปฏิทินการทำงานช่วยให้กระบวนการดำเนินการได้อย่างมีระเบียบและตามกำหนดเวลา

2. สร้างความเข้าใจร่วมกันในแผนการพัฒนา การสื่อสารและมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในระหว่างกระบวนการวางแผนช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจและเห็นความสำคัญของแผนการพัฒนา การมีความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างความมั่นใจและการสนับสนุนแผนการพัฒนาที่วางไว้ เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและสามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายได้อย่างมั่นคง

3). E - Empowerment การเสริมสร้างอำนาจ

ในกระบวนการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกนั้นเน้นย้ำการเรียนรู้และเสริมสร้างศักยภาพของทั้งโรงเรียนและชุมชน ด้วยการสร้างทีมพี่เลี้ยง การออกแบบหลักสูตร และโปรแกรมพัฒนาที่มีการดูงานและแลกเปลี่ยนเพื่อนำเสนอคำแนะนำและการสนับสนุนที่ต่อเนื่อง

ขั้นที่ 5: ลงมือทำ

1. นำแผนการที่วางไว้มาปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้ด้วยการสนับสนุนจากทีมพี่เลี้ยงที่ให้คำแนะนำ นิเทศ กำกับ และติดตามจะช่วยให้กระบวนการพัฒนาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาเป็นทีมพี่เลี้ยงช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถของทีมงานในโรงเรียน

2. ใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และ Coaching การประยุกต์ใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียนและโค้ชซึ่งเป็นวิธีที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีค่า ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้และศักยภาพของทีมสอนในโรงเรียน

ขั้นที่ 6: สะท้อนผลการเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผล ผ่านกระบวนการหลากหลาย เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม เรียนรู้ (PLC) การจัดการความรู้ (KM) ช่วยให้เราสามารถปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น การสะท้อนผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการระบุและแก้ไขปัญหาในระหว่างดำเนินการ

ขั้นที่ 7: พัฒนาให้ยั่งยืน

การเสริมสร้างขวัญกำลังใจและจิตสำนึกผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการค้นหาและแบ่งปัน Best Practices และ Good Practices รวมถึงการสร้างแรงบันดาลใจผ่านกิจกรรม Share & Learn ช่วยให้มีการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อการพัฒนา

องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายการนิเทศทางวิชาการ (Academic Communication Network)

เครือข่ายการนิเทศทางวิชาการเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษา ทั้งครู นักวิจัย และผู้บริหารสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณภาพการสอน การเรียนรู้ และการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

องค์ประกอบที่ 6 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital technology)

การนิเทศและเทคนิคการนิเทศแนวใหม่มักเน้นการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารใหม่ ๆ เพื่อสร้างประสบการณ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและน่าสนใจขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้หลักการและเทคนิคต่าง ๆ ที่ช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสื่อสารและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การใช้เทคโนโลยีสื่อสารเชิงดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ เซ็นเซอร์ เพื่อสร้างประสบการณ์การสื่อสารที่เป็นมิตรและน่าสนใจมากขึ้น
2. การใช้สื่อสารมวลชน การใช้สื่อสารมวลชน เช่น โซเชียลมีเดีย บล็อก เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและสร้างการเชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมาย
3. การใช้การสื่อสารอินเทอร์เน็ต การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น อีเมล แชท และการประชุมออนไลน์ เพื่อสื่อสารและการทำงานร่วมกันได้ในระยะทางไกล
4. การใช้วิดีโอและมัลติมีเดีย การสร้างวิดีโอและสื่อมัลติมีเดียเพื่อสื่อสารข้อมูลหรือข่าวสารให้มีความสนใจและติดตามได้ง่าย
5. การนำเสนอแบบอินเทอร์แอคทีฟ การนำเสนอข้อมูลหรือความคิดแบบอินเทอร์แอคทีฟ เพื่อเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและมุ่งเน้นความสนใจของผู้รับข้อมูล
6. การสร้างประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience, UX) การให้ความสำคัญกับประสบการณ์การใช้งานของผู้ใช้ เพื่อให้ได้ความพึงพอใจและความพึงพอใจจากการใช้งาน

7. การใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์ การใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและปรับแก้กิจกรรมการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8. การสร้างความสอดคล้องกับสถานการณ์ การนำเสนอข้อมูลหรือการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของผู้รับข้อมูลในขณะนั้น

9. การสร้างสรรค์และการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ การสร้างสื่อที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และช่วยสร้างความสนใจในการเรียนรู้และการสื่อสาร

10. การสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง การสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 7 ปัจจัยความสำเร็จ (The success factors) - “2BS” ได้แก่

1. Blueprint for Success (แผนแม่บทสำหรับความสำเร็จ)

การมีแผนการนิเทศและการสอนที่ชัดเจนเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ แผนนี้ควรรวมถึงการตั้งเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง, กลยุทธ์ในการบรรลุเป้าหมาย, และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ

2. Behavioral Engagement (การมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรม)

การส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิผลในการสอนและการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรมนี้รวมถึงการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นในกิจกรรมในห้องเรียน, การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน, และการมีส่วนร่วมในกระบวนการทบทวนและประเมินผล

3. Sustainability and Scalability (ความยั่งยืนและการขยายผล)

ความสำคัญของการมองไปที่การนำเสนอแนวทางการสอนและการนิเทศที่ไม่เพียงแต่มีประสิทธิผลในระยะสั้นเท่านั้น แต่ยังสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืนและขยายผลไปยังส่วนอื่นๆ ของระบบการศึกษาได้ การพัฒนากระบวนการเหล่านี้ต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทั้งผู้เรียนและผู้สอนในระยะยาว

กล่าวสรุป คือ การนำปัจจัยเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพของการสอนและการเรียนรู้ ทำให้กระบวนการการศึกษามีประสิทธิผลมากขึ้นและตอบสนองต่อความต้องการการพัฒนาของทั้งครูและนักเรียน

สรุป

การนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่จากบทความนี้มุ่งเน้นการปลดปล่อยศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกของผู้เรียนผ่านการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดการเรียนรู้ในหมู่ครู โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและการประเมินผลตามมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านการสนับสนุน คำแนะนำ และการประเมินผลจากศึกษานิเทศก์ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถพัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอน ตลอดจนการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันของนักเรียน การนิเทศแบบผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบพบหน้า (Face-to-Face) และการนิเทศแบบออนไลน์ (Online) จะกลายเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้เกิดการพัฒนาการนิเทศชั้นเรียนแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบ “USE-2BS” 7 องค์ประกอบ (3 กระบวนการ 2 ปัจจัยความสำเร็จ) ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 เนื้อหา องค์ประกอบที่ 3 หลักการ/เทคนิคการนิเทศแนวใหม่ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการ 1) การตระหนักรู้ ขั้นที่ 1 รับรู้ปัญหาและข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 ศึกษาบริบท และรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล 2) การสนับสนุน ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ 4 วางแผน ออกแบบ 3) การเสริมสร้างอำนาจ ขั้นที่ 5 ลงมือทำ ขั้นที่ 6 สะท้อนผลการเรียนรู้ ขั้นที่ 7 พัฒนาให้ยั่งยืน องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายการนิเทศทางวิชาการ องค์ประกอบที่ 6 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบที่ 7 ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ 1) แผนแม่บทสำหรับความสำเร็จ 2) การมีส่วนร่วมด้านพฤติกรรม 3) ความยั่งยืนและการขยายผล ทั้งนี้ การนิเทศแบบผสมผสานจะช่วยให้การสื่อสารและการเก็บบันทึกข้อมูลเป็นไปอย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว รองรับความต้องการและความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา วรณศรี. (2563). นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชาครียา ชายเกลี้ยง. (2563). รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการวิจัยของครูระดับมัธยมศึกษา. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ. 6(10). 5345-5361.
- ธิดา ชันดาวงค์. (2557). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารราชพฤกษ์. 12(1). 45-51.
- เวียงชัย แสงทอง. (2566). รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. 11(3). 1195-1205.

- สรรพชญ ศิริเกตุ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานประจำปี 2561. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์. (2560). การนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์.
- สุริยนต์ กัลยาณี. (2566). การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. <https://www.chan1.net/book/2824>.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2560). ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศานิต โหนแหยม. (2560). สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอกรัฐ หุ่นอ่อน. (2566). รูปแบบการนิเทศแนวใหม่ : ทางออกการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่. 9(1). 241 - 251.
- Bureau of Educational Testing. (2022). **Basic National Education Test Report, Academic Year 2021**. Bangkok: Office of The Basic Education Commission.
- Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST). (2021). **PISA 2018 Assessment Results Reading, Mathematics and Science**. Bangkok: Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology.

ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคและส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้าน สะดวกซัก อำเภอดอนจาน จังหวัดสุพรรณบุรี

Factors influencing consumer behavior and service marketing mix on the decision to use laundry convenience stores in don jan district, suphanburi province

กณิศา รักษ์วงศ์¹, จิรายุทธ บินยะลา², และประจักษ์ เฉิดโฉม^{3*}

Kanita Rakwong¹, Jirayut Binyala², and Prajak Chertchom^{3*}

สาขาการค้าสมัยใหม่และนวัตกรรมบริการ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา Email: kanita219260@gmail.com¹
Division of Modern Trade and Service Innovation, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University, Songkhla
Campus. Email: kanita219260@gmail.com¹

สาขาการค้าสมัยใหม่และนวัตกรรมบริการ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา Email: jirayutbinyala012@gmail.com²
Division of Modern Trade and Service Innovation, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University. Email:
jirayutbinyala012@gmail.com²

ผศ.ดร. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา Email: prajak.c@tsu.ac.th^{3*}
Assistant Professor Dr., Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University, Songkhla Campus.

*Corresponding author E-mail: prajak.c@tsu.ac.th

Received: 9 April 2024; Revised: 24 June 2024; Accepted: 5 July 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคและส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอดอนจาน จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ที่ใช้บริการในเขตพื้นที่ อำเภอดอนจาน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดย
การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยสถิติพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน สำหรับการทดสอบสมมติฐานได้แก่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1)เพศหญิงมีส่วนส่วนมากที่สุด ร้อยละ 60.0% อายุเฉลี่ยของผู้ใช้บริการเท่ากับ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.8% รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของผู้ใช้บริการเท่ากับ 10,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.3% สำหรับการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานประกอบด้วยตัวแปร ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (X1) ปัจจัยด้านราคา (X2) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X3) ปัจจัยด้านบุคลากร (X4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการตลาด (X5) และ

ปัจจัยด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (X6) ปัจจัยด้านกระบวนการ (X7) ผลการวิเคราะห์ได้ตาม สมการดังต่อไปนี้ $Y = 0.819 + 0.262X_1 + 0.178X_2 + 0.168X_3 + 0.143X_4$ สรุปได้ว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เครื่องซักผ้าที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักมากที่สุด ซึ่งมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจการสร้างกลยุทธ์ทางธุรกิจร้านสะดวกซัก

คำสำคัญ: ร้านสะดวกซัก, พฤติกรรมผู้บริโภค, ส่วนประสมการตลาดบริการ (7P), การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ, กลยุทธ์ทางธุรกิจ

Abstract

The study focuses on Factors Influencing Consumer Behavior and Service Marketing Mix on the Decision to Use Laundry Convenience Stores in Hat Yai District, Songkhla Province. The primary goal is to investigate consumer behavior and the marketing mix (7P's) that play a role in the decision-making process for choosing a Laundry convenience store. The research utilized a sample size of 400. The research in this study is quantitative research using questionnaires as a tool for data collection. The statistics employed include descriptive statistics and inferential statistics, specifically multiple regression analysis for hypothesis testing. The study found that key demographic information about service users: 60.0% were females, and the majority (33.8%) fell within the 31-40 age bracket. Additionally, the predominant monthly income range was 10,001-30,000 baht, constituting 42.3% of the sample. Inferential statistical analysis incorporated variables such as product factors (X1), price factors (X2), distribution channel factors (X3), personnel factors (X4), marketing promotion factors (X5), physical presentation factors (X6), and process factors (X7). The analytical results were summarized in the following equation: $Y = 0.819 + 0.262X_1 + 0.178X_2 + 0.168X_3 + 0.143X_4$ Notably, the washing machine product, particularly those characterized as modern and efficient, exerted the most significant impact on the decision to utilize a Laundry convenience store. These findings offer valuable insights for formulating effective business strategies within the convenience store.

Keywords: Laundry Convenience store, Consumer behavior, Service Marketing mix (7P's), Multiple regression analysis, Business strategy

บทนำ

ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการรายใหม่เกิดขึ้นอย่างมากซึ่งธุรกิจร้านสะดวกซักรับเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ทำให้เกิดการแข่งขันที่สูงมากขึ้น มีการแข่งขันจากแบรนด์ร้านสะดวกซักรที่เป็นแฟรนไชส์หลากหลายแบรนด์ ซึ่งจะเร่งขายแฟรนไชส์เพื่อที่จะขยายธุรกิจ โดยเฉพาะช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด โควิด-19 ในหลายธุรกิจได้รับผลกระทบรวมถึงธุรกิจร้านสะดวกซักร การทำธุรกิจร้านสะดวกซักรก็จะมีทั้งข้อดีและข้อเสียปะปนกันไปเพราะถ้าหากคิดราคาในการซักรที่ถูกจนเกินไปก็อาจจะทำให้ไม่มีกำไรหรือไม่ก็ขาดทุน ซึ่งถ้าหากขาดทุนก็จะส่งผลกระทบหลายอย่าง เช่น ต้นทุนที่ต้องเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆจนทำให้ต้องปิดตัวลง (WASH DI, 2565) ร้านสะดวกซักรจะอยู่ในแหล่งชุมชนเพื่อสะดวกต่อการเดินทาง ซึ่งจะตอบสนองต่อความต้องการของผู้คนในปัจจุบันที่มีหน้าที่เป็นของตัวเองในชีวิตประจำวัน เช่น วิทยทำงาน วิทยเรียน จะเกิดความเหนื่อยล้าทำให้ไม่มีเวลาและก็ยังมีความปัญหาในหลายๆครอบครัวที่ไม่มีเครื่องซักผ้าในบ้านของตัวเอง จึงทำให้เกิดความลำบากในการซักผ้าในขณะที่พฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ก็ไม่ชอบที่จะซักผ้าเอง ซึ่งต้องการความสะดวกสบาย และรวดเร็ว ทางออกของปัญหา ที่กล่าวมาต้องหาสิ่งที่สะดวกสบาย ไม่เสียเวลา นั่นก็คือ ร้านสะดวกซักร หรือ เครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ ซึ่งถือว่ามีที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เป็นธุรกิจที่ตอบโจทย์ ได้เป็นอย่างดี (Taokaemai, 2565)

ตารางที่ 1 ตารางแสดงรายได้และจำนวนร้านสะดวกซักรในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 – 2565 (Marketeer, 2565)

ปี	รายได้(ล้านบาท)	จำนวน(แห่ง)
2563	3,000	1,000
2564	7,000	2,400
2565	10,000	3,500

การเติบโตของร้านสะดวกซักรนั้นเกิดจากความสะดวกสบายในการการใช้ชีวิต ด้วยเวลาในชีวิตที่ลดน้อยลง หรือความใส่ใจในการถนอมดูแลเสื้อผ้าที่ประณีตมากขึ้น ไม่ว่าจะอาศัยอยู่บริเวณไหนทั้งในเมือง หรือชานเมือง ต่างก็มาใช้บริการร้านสะดวกซักรเพราะ ถึงซักผ้ามีขนาดใหญ่มีให้เลือกหลายขนาดตามจำนวนผ้าของผู้ที่มาใช้บริการ สามารถซักผ้าที่มีขนาดใหญ่ได้ เช่น ผ้านวม ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน นอกจากนี้ร้านสะดวกซักรยังมีบริการอบผ้าอีกด้วย บางร้านก็มีการจัดโปรโมชั่น เช่น ลดราคาในวันเวลาที่กำหนด แจกฟรีผลิตภัณฑ์ซัก และผลิตภัณฑ์อบผ้า (Marketeer, 2565)

ทั้งนี้วิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ที่ต้องเร่งรีบในการทำงาน รวมทั้งการใช้ชีวิตประจำวัน การซักผ้า ตากผ้า ซึ่งต้องใช้เวลาหลายชั่วโมง กลายเป็นกิจกรรมที่ไม่มีใครอยากทำและด้วยการใช้เวลาอันนี้เองจึงกลายเป็นสิ่งที่สำคัญและหลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับบุคคลคนทั่วไปดังนั้นการมองหาวิธีการซักผ้า ตากผ้าที่รวดเร็วกว่าเดิมจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการปัญหาดังกล่าว ร้านสะดวกซักจึงกลายมาเป็นธุรกิจที่แก้ปัญหา และจัดการปัญหาเหล่านั้นเนื่องจากเป็นธุรกิจประเภทหนึ่งที่ต้องสนองความต้องการของสังคมเมืองและคนรุ่นใหม่ที่อยู่ตามแหล่งชุมชนเมืองใหญ่ (แบรนดอินไซต์, 2564 อ้างจาก อังควิภา แนวจำปาและคณะ, 2566) โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียม หอพักนักเรียน นักศึกษา รวมไปถึงบ้านพักส่วนตัวในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

จากการศึกษาค้นคว้า ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คือปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ได้แก่ คุณภาพของเครื่องซักผ้า ราคาที่มีความเหมาะสม สถานที่สามารถเดินทางได้สะดวก ความทันสมัยของอุปกรณ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจ (อังควิภา แนวจำปา และคณะ, 2566)

ดังนั้น จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคและส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักของผู้บริโภค ในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อนำประโยชน์ในการวิจัยมาแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักของผู้บริโภค และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจร้านสะดวกซักในอนาคตของผู้ประกอบการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์

สมัยยา นาคานาวา (2564 อ้างจาก สุดารัตน์ สะโดอยู่ และคณะ, 2565) กล่าวว่า ประชากรศาสตร์ เป็นข้อมูลคุณลักษณะส่วนตัวของผู้บริโภค ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชากร โดยจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ประกอบไปด้วย เพศ เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ นรินทร์สิริ เชียงพันธ์ (2560 อ้างจาก ญัฐธิดา แสงงาม, 2565) กล่าวว่า ประชากรศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ของการเปลี่ยนแปลงของประชากร ซึ่งลักษณะประชากรศาสตร์จะประกอบไปด้วย ดังนี้

1. เพศ (Sex) ใช้ประเมินคุณภาพของข้อมูลทางประชากร จะมีเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งจะมีความแตกต่างกันทั้งความคิด ค่านิยม และทัศนคติ รวมถึงการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสังคม และวัฒนธรรมที่ได้กำหนดไว้แล้วว่าทั้งสองเพศ มีกิจกรรมที่แตกต่างกัน

2. อายุ (Age) เป็นปัจจัยที่ทำให้มีความแตกต่างทางด้านความคิด ทั้งอายุน้อยและคนที่มีอายุมาก ทั้งความคิด ทัศนคติ ที่แตกต่างกัน อายุyoungมักจะมีความคิดที่ใจร้อน คนอายุมากเมื่อเกิดปัญหาการแก้ไขปัญหามองหาหนทางได้ดี ประสพการณ์ก็จะสูงขึ้น และมีความรอบคอบ ทำให้อายุเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพฤติกรรมของมนุษย์

3. การศึกษา (Education) การศึกษาหรือความรู้ของแต่ละบุคคลจะมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจที่แตกต่างกันเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน การศึกษาในแต่ละยุคจะมีการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับสาขาที่ตนกำลังศึกษาอยู่ เนื่องจากสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่อบรมให้มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

4. อาชีพ (Occupation) อาชีพของแต่ละบุคคลจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เลือกใช้บริการที่แตกต่างกัน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับรายได้จากการทำงาน โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ แรงงาน ทักษะ โดยการประกอบการจะได้รับค่าตอบแทน ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใช้บริการ

5. รายได้ต่อเดือน (Income) รายได้เป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจใช้บริการไม่มากนักน้อย รายได้ของแต่ละคนที่ได้รับในแต่ละเดือนจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เลือกใช้บริการที่แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรมของพิมชนก เกื้อสังข์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการศูนย์การค้าเซ็นทรัล ราชอินทรา ได้ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน จากผลการศึกษาด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ใช้บริการศูนย์การค้าเซ็นทรัล ราชอินทรา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.00 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 68.00 การศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 59.25 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 28.25 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 45,001 – 50,000 บาท ร้อยละ 26.00 ซึ่งคล้อยกับวิจัยของ อังคิภา แนวจำปาและคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบแบบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน พบว่า จากการตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 49.10 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 46.50 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 86.20 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 56.60 เป็นนิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 69.90 และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 62.90

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

Solomon (1996 อ้างจาก รวมศักดิ์ แซ่ฮอง, 2561) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) เป็นกระบวนการต่างๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องเพื่อทำการเลือกสรรการซื้อ การใช้ หรือการบริโภคอัน

เกี่ยวกับสินค้า บริการ ความคิด หรือประสบการณ์เพื่อตอบสนองความต้องการและความปรารถนาต่างๆ Mower and Minor (1998 อ้างจาก รวมศักดิ์ แซ่ฮ่ง, 2561) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือแต่ละกลุ่ม ในการเลือกซื้อ การใช้จ่ายใช้สอย สินค้า บริการ และความคิดต่างๆ Loudon and Della (1993 อ้างจาก รวมศักดิ์ แซ่ฮ่ง, 2561) พฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการตัดสินใจและกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกัน ทั้งการทำประเมิน การแสวงหากรอบครอง การใช้ผู้บริโภคสินค้า และบริการ

การทบทวนวรรณกรรมของวิภาวรรณ สุคันธ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านเสริมสวย จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ซึ่งพบว่ามาใช้บริการเนื่องจาก ราคาเหมาะสม ร้อยละ 40.90 และใช้บริการเนื่องจาก ช่างมีฝีมือน่าเชื่อถือ ร้อยละ 32.40 ใช้บริการในช่วงเวลา 12.01 – 15.00 น. ร้อยละ 44.60 และใช้บริการก่อนเวลา 12.00 น. ร้อยละ 21.40 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการร้านเสริมสวยในระดับสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริโภคในด้านเหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านเสริมสวย อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านเสริมสวยในด้านเหตุผลที่เลือกใช้บริการร้านเสริมสวย ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ อังควิภา แนวจำปาและคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบแบบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการร้านสะดวกซื้อ 3-4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 48.80 ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ 50-100 บาทต่อครั้ง ร้อยละ 41.30 ใช้บริการร้านสะดวกซื้อเวลา 18.01-24.00 น. ร้อยละ 44.70 เหตุผลที่ใช้บริการร้านสะดวกซื้อเพราะความสะดวกสบาย ร้อยละ 55.80

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's)

Kotler and Keller (2016 อ้างจาก ฤทธิเจตน์ รินแก้วกาญจน์, 2561) ได้ให้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Marketing Mix) ไว้ว่า แนวคิดที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) สินค้าและบริการ ทั้งผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์เสริม ซึ่งเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและสนองความต้องการให้เกิดความพึงพอใจ ผู้ขายจะต้องมอบให้กับลูกค้า โดยที่ลูกค้าจะได้รับประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้นๆ

2. ด้านราคา (Price) การกำหนดราคาเกิดจากการตั้งเป้าหมายว่าต้องการกำไร ต้องการต่อสู้กับคู่แข่งหรือเป้าหมายการตั้งราคาต้องได้รับการยอมรับจากตลาด รวมถึงพยายามใช้ความคิดและการก่อพฤติกรรมซึ่งจะต้องจ่ายพร้อมราคาสินค้าที่เป็นตัวเงิน ดังนั้นการกำหนดราคาจะต้องมีความชัดเจน และมีความเหมาะสม

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การทำงานส่งมอบสินค้าหรือบริการไปสู่ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าหรือบริการตามที่ต้องการ จะต้องพิจารณาในด้านทำเลที่ตั้งและช่องทางในการนำเสนอบริการ ทำเลที่ตั้งให้อยู่ในพื้นที่ที่เข้าถึงผู้บริโภค ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการ

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) กิจกรรมสนับสนุนให้กระบวนการสื่อสารทางการตลาดให้กับผู้ให้บริการ โดยให้แน่ใจว่าตลาดและผู้บริโภคเข้าใจและให้คุณค่าในสิ่งที่ผู้ขายเสนอ

5. ด้านบุคลากรหรือพนักงาน (People) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งบุคลากรจะต้องมีการคัดเลือกให้มีการฝึกอบรมและมีสิ่งจูงใจ ให้มีความสามารถที่จะสร้างความพึงพอใจและเกิดความแตกต่างจากคู่แข่ง มีทัศนคติที่ดี และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

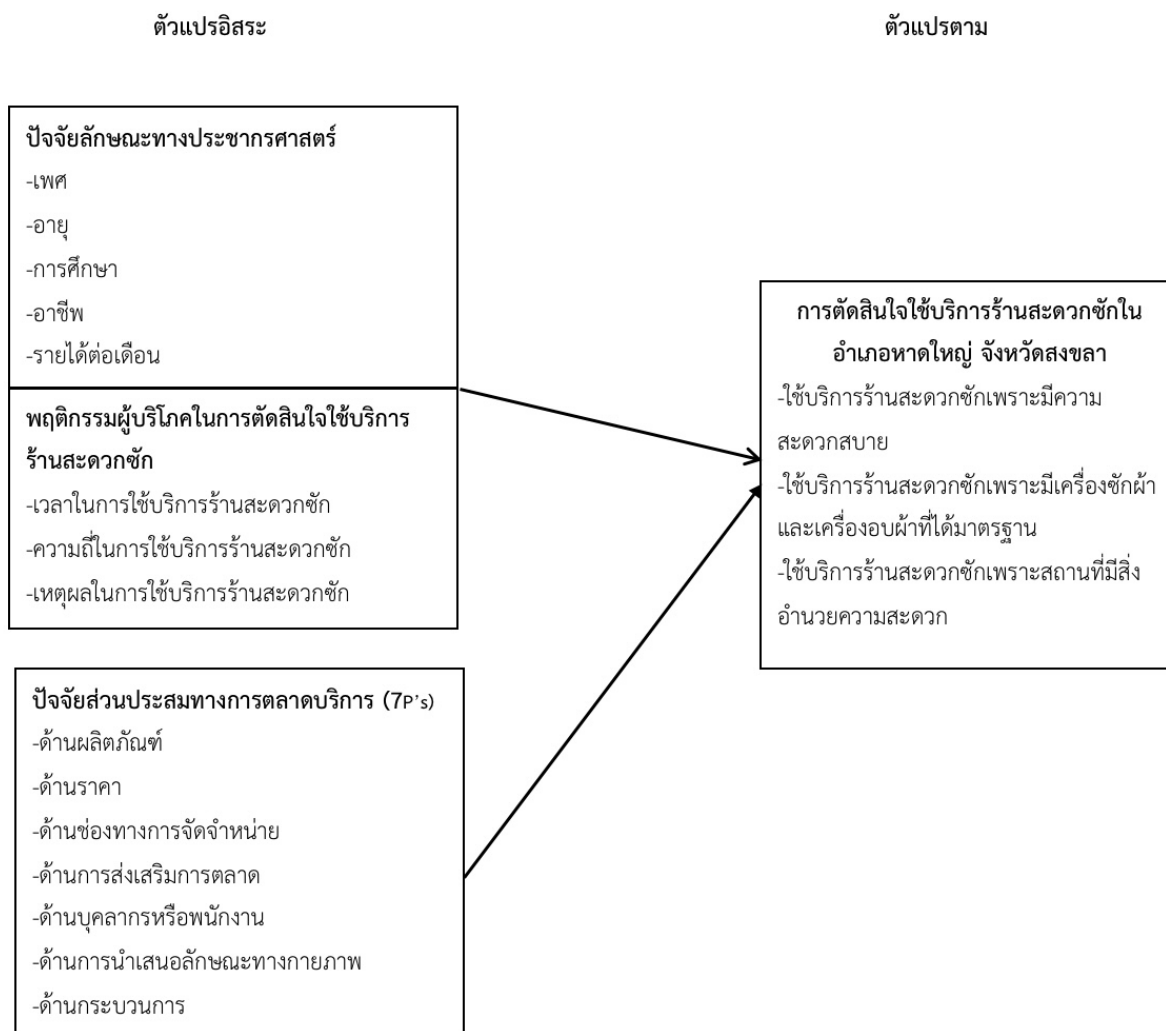
6. ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) การแสดงให้เห็นถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งการแต่งกายที่มีความเรียบร้อยและมีความสะอาด ทั้งการพูดจาที่ไพเราะและการบริการที่รวดเร็ว สิ่งเหล่านี้จะสามารถดึงดูดใจลูกค้าเพื่อให้ลูกค้ามองเห็นภาพลักษณ์หรือคุณค่าของบริการที่เหนือกว่าคู่แข่งอย่างชัดเจน

7. ด้านกระบวนการ (Process) ขั้นตอนในการให้บริการหรือกระบวนการ การทำงานและให้บริการแก่ลูกค้า จะต้องถูกต้อง รวดเร็ว เป็นที่พอใจและประทับใจในความรู้สึกของผู้บริโภค ซึ่งจะต้องมีกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการให้กับลูกค้าเพื่อให้มีความแตกต่าง

การทบทวนวรรณกรรมของอังกฤภา แนวจำปาและคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) จากการตอบแบบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน แสดงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P's) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากการตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7P's) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.54) ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ทั้ง 7 ตัวแปร พบว่า มี 2 ตัวแปร เข้าสมการถดถอยพหุคูณ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ($B = 0.182$, Sig = 0.021) และด้านส่งเสริมการตลาด ($B = 0.148$, Sig = 0.003) สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ 61 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับวิจัยของศัสยมน ศิตลาวัชรพล (2565) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟสดจากร้านสะดวกซื้อ ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามการวิเคราะห์

ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) จำนวน 400 คน โดยผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ($B = 0.055$, $Sig = 0.000$) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($B = 0.040$, $Sig = 0.000$) ด้านบุคลากร ($B = 0.048$, $Sig = 0.023$) ด้านกระบวนการ ($B = 0.053$, $Sig = 0.001$) ด้านลักษณะทางกายภาพ ($B = 0.053$, $Sig = 0.017$)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่ใช้บริการร้านสะดวกซื้อ ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของ Cochran (1997) มาคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการศึกษานี้ ดังนี้
$$n = \frac{z^2 P(1-P)}{e^2}$$
 โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 ($e=0.05$) และกำหนดสัดส่วนประชากรร้อยละ 50 ($P=0.5$) ดังนั้นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการศึกษานี้ ไม่ควรน้อยกว่า 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกเฉพาะผู้ที่ใช้บริการร้านสะดวกซื้อ ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

โดยเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถามและเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งข้อคำถามแบบสอบถามเป็น 5 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านสะดวกซื้อ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ปรีกษาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์จำนวน 3 ท่าน โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) มีค่าระหว่าง 0.67-1.0 ในทุกข้อคำถาม ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ว่าค่า IOC ต้องเกิน 0.5 ค่ะแน่นอนไป (Rov inelli & Hambleton, 1977) ค่าความเชื่อมั่นในรายข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.954-0.956 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.956 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7 ขึ้นไป Cronbach (1984 อ้างจาก วราภรณ์ กองจินทา และคณะ, 2563) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์และค่าร้อยละของการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านประชากรศาสตร์

ประชากรศาสตร์	จำนวน	n = ร้อยละ
เพศหญิง	240	60.0
อายุ 31-40 ปี	135	33.8
ระดับการศึกษาปริญญาตรี	156	39.0
อาชีพนักเรียน/นักศึกษา	147	36.8
รายได้ต่อเดือน 10,001-30,000 บาท	169	42.3

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพนักเรียนและนักศึกษา รายได้ต่อเดือน 10,000-30,000 บาท

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์และค่าร้อยละของการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านพฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรม	จำนวน	n = ร้อยละ
ใช้บริการร้านสะดวกซื้อเวลา 17.01- 22.00 น.	147	36.8
ใช้บริการร้านสะดวกซื้อทุก 3-4 วัน	161	40.3
มีความสะดวกสบายในการใช้บริการร้านสะดวกซื้อ	165	41.3

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการร้านสะดวกซื้อเวลา 17.01-22.00 น. ใช้บริการร้านสะดวกซื้อทุก 1-2 สัปดาห์ และมีความสะดวกสบายในการใช้บริการร้านสะดวกซื้อ

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด บริการ (Service Marketing Mix 7P's)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
ด้านผลิตภัณฑ์	3.71	0.70	ระดับมาก
ด้านราคา	3.81	0.84	ระดับมาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.28	0.79	ระดับมากที่สุด
ด้านบุคลากรหรือพนักงาน	3.21	0.87	ระดับปานกลาง
ด้านการส่งเสริมการตลาด	2.49	0.94	ระดับน้อย
ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	3.82	0.79	ระดับมาก
ด้านกระบวนการ	3.87	0.57	ระดับมาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (Service Marketing Mix 7P's) ของร้านสะดวกซื้อ ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x} = 4.2858$, S.D. = 0.79) และรองลงมาด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 3.8705$, S.D. = 0.57) ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ($\bar{x} = 3.8242$, S.D. = 0.79) ด้านราคา ($\bar{x} = 3.8108$, S.D. = 0.84) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{x} = 3.7140$, S.D. = 0.70) ด้านบุคลากรหรือพนักงาน ($\bar{x} = 3.2175$, S.D. = 0.87) และด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{x} = 2.4925$, S.D. = 0.94)

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการ

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการ

การตัดสินใจใช้บริการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น
มีความสะดวกสบาย	3.88	1.13	ระดับมาก
ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน	4.07	0.95	ระดับมาก
มีสิ่งอำนวยความสะดวก	3.93	1.07	ระดับมาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการของร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.95) และรองลงมาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 1.07) ด้านความสะดวกสบาย ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.13)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (Service Marketing Mix 7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (Service Marketing Mix 7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (Service Marketing Mix 7P's)	B	Std.Error	Beta	t	Tolerance	VIF	Sig.
Constant	0.819	0.265		3.094			0.002
ด้านผลิตภัณฑ์	0.262	0.065	0.233	4.022	0.491	2.037	0.000**
ด้านราคา	0.178	0.051	0.189	3.473	0.553	1.810	0.001**

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.168	0.048	0.169	3.499	0.710	1.408	0.001**
ด้านบุคลากรหรือพนักงาน	0.002	0.043	0.002	0.420	0.741	1.349	0.967
ด้านการส่งเสริมการตลาด	-0.039	0.040	-0.046	-0.970	0.728	1.374	0.333
ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	0.143	0.049	0.144	2.928	0.679	1.472	0.004**
ด้านกระบวนการ	0.082	0.067	0.060	1.215	0.674	1.485	0.225

**นัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ มี 4 ด้าน ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ 0.05 คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($B = 0.262$, $Sig = 0.000$) รองลงมาคือ ด้านราคา ($B = 0.178$, $Sig = 0.001$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($B = 0.168$, $Sig = 0.001$) และด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ($B = 0.143$, $Sig = 0.004$) ตามลำดับสามารถนำมาเขียนสมการได้ดังนี้ $Y = 0.819 + 0.262X_1 + 0.178X_2 + 0.168X_3 + 0.143X_4$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและพฤติกรรมของผู้บริโภคแตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการบริการของของร้านสะดวกซัก อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา พราพงษ์ (2563 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซาปิ่นเกล้า พบว่า มีผู้มาใช้บริการอยู่ในระดับมากโดยลักษณะทางประชากรศาสตร์ในด้านของคนที่มีความรู้และรายได้ต่างกัน ส่งผลให้การตัดสินใจซื้อสินค้าแตกต่างกันและประเด็นนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ลภัส วิมลโนธ และพัชรหทัย จารุทวีผลบุญกุล (2563 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซา

ตลาดพร้าวของผู้บริโภคใน พบว่าปัจจัยลักษณะประชากรศาสตร์ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซาลาดพร้าวของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน แต่ประเด็นค้นพบดังกล่าวเป็นข้อค้นพบที่ต่างจากงานวิจัยของมินตรา ภูเจริญ (2563 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการศูนย์การค้าไอคอนสยามในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้บริการศูนย์การค้าไอคอนสยามในเขตกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาสถานภาพ อาชีพและรายได้ต่อเดือน ต่างกันส่งผลให้การใช้บริการศูนย์การค้าไอคอนสยามต่างกัน

2. ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มี 4 ด้านที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ ฤติรัตน์ สิทธิบริบูรณ์ (2558 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการ มีส่วนประกอบสำคัญมาประกอบการพิจารณา เพื่อกำหนดตำแหน่งของการบริการ และส่วนตลาดของธุรกิจบริการ แต่ละส่วนของส่วนผสมการตลาดมีความเชื่อมโยง และสอดคล้องกันเพื่อให้การดำเนินงานด้านตลาดประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย 7P's ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการ บุคลากร และลักษณะทางกายภาพสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพ์ลภัส วิลโนธ และพัชรหทัย จารุทวีผลนุกุล (2563 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ และรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซาลาดพร้าวของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีสินค้าและบริการที่หลากหลายตรงกับความต้องการมากที่สุด ตัดสินใจเลือกใช้บริการเนื่องจาก มีการชักชวนของคนในครอบครัวหรือเพื่อนและสอดคล้องกับการศึกษาของพงศ์นรินทร์ พันภัย (2564 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขาราชดำริพบว่า ระดับความคิดเห็นของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขาราชดำริ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก ซึ่งสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุดมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อ ใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานได้แสดงให้เห็นว่าร้านสะดวกซื้อ ใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มีผลิตภัณฑ์ที่คุณภาพและได้มาตรฐานมาให้ผู้บริโภคได้ใช้บริการ ถือเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ดีเพราะผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านสะดวกมีความคาดหวังที่จะให้เสื้อผ้าและอื่นๆ ที่ทำมาชั่งนั้นสะอาดเมื่อผลิตภัณฑ์ของร้านได้มาตรฐานก็สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคได้ว่าใช้บริการแล้วสิ่งที่นำมาชั่งต้องสะอาดแน่นอนและสามารถทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจที่จะเข้ามาใช้บริการได้ง่ายขึ้น

อีกด้วย ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์จึงมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา สอดคล้องกับแนวคิดของพิมพ์ลัส วิมลโนธ และพัชรหทัย จารุทวีผลนุกุล (2563 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) กล่าวว่าสินค้าที่ขายในห้างสรรพสินค้าจากแบรนด์ต่างๆ ร้านอาหารภายในตัวห้าง ร้านค้าปลีกที่มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ห้างสรรพสินค้ามีชื่อเสียง นั้นแสดงว่า ชื่อเสียงของห้างสรรพสินค้า เช่น ทรูพลาซ่า ลาตพราว มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสอดคล้องกับการศึกษาของกมลวรรณ สุขสมัย (2560 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการศูนย์การค้าพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ในเรื่องของกรมีร้านค้าให้เลือกหลากหลายร้านค้าส่วนใหญ่ให้สัมผัสหรือลองสินค้าได้จริงอย่างสะดวกและร้านค้ามีสินค้าให้เลือกหลากหลายและสอดคล้องกับการศึกษาของพณัณรินทร์ พันภัย (2564 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขาราชดำริพบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มีระดับความคิดเห็นในระดับมากและมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขาราชดำริมีความคิดเห็นว่าเป็นเนื่องจากผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมและมีสินค้าให้เลือกอย่างมากมายภายในห้างสรรพสินค้ารวมทั้งผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับการบริการทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจที่จะเข้ามาใช้บริการได้ง่ายขึ้นทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้และสินค้ามีการแบ่งบอกรส่วนผสมต่างๆ อย่างเหมาะสมและมีการแบ่งบอกราคาชัดเจนซึ่งเป็นสินค้านำเข้ามาจากหลากหลายประเทศ จึงเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภคมากขึ้นรวมทั้งผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับปริมาณทำให้ผู้บริโภครับรู้การจ่ายเงินว่า ค่อนข้างกับสิ่งที่ได้มา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านราคาอยู่ในระดับมากและมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซักใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา คำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้ามีป้ายบอกราคาที่ชัดเจนแสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคสามารถเลือกผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับราคาว่าผลิตภัณฑ์นั้นคุ้มกับราคาที่ต้องจ่ายหรือไม่ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกที่จะใช้บริการเพื่อตอบสนองความคาดหวังของลูกค้าร้านสะดวกซักจึงได้ติดป้ายราคาไว้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับแนวคิดของพิมพ์ลัส วิมลโนธ และพัชรหทัย จารุทวีผลนุกุล (2563 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) กล่าวว่าราคาของผลิตภัณฑ์ที่ถูกค่าจ่ายไปแล้วจะคาดหวังถึงคุณภาพของสินค้านั้นโดยหาสินค้านั้นขายในห้างสรรพสินค้านั้นมีราคาสมเหตุสมผลล้วนเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้ลูกค้าตัดสินใจเลือกใช้บริการคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ร้านค้าภายในห้างสรรพสินค้ามีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลายรูปแบบ เช่น บัตรเครดิต วอลเล็ท เป็นต้น นั้นแสดงว่าการมีการชำระเงินที่หลากหลายจะสร้างความสะดวกสบายให้แก่ผู้บริโภคสอดคล้องกับการศึกษาของกมลวรรณ สุขสมัย (2560 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการศูนย์การค้า พบว่า ปัจจัยด้านราคาข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ราคาสินค้าเหมาะสมกับคุณภาพเมื่อเทียบกับการซื้อจากแหล่งอื่นๆ และราคาค่าบริการอื่น ๆ เหมาะสม เช่น ราคาอาหาร ค่าที่จอดรถ เป็นต้น

ต้นและสอดคล้องกับการศึกษาของพงศ์นรินทร์ พันภัย (2564 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีสาขาราชดำริพบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดด้านราคามีระดับความคิดเห็นในระดับมาก มีความคิดเห็นว่าทุกสาขาของห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีมีลักษณะทางด้านราคาไม่แตกต่างกันจากห้างสรรพสินค้าอื่นมากนัก สินค้ามีการระบุราคาไว้อย่างชัดเจนมีสินค้าหลากหลายราคาให้เลือกซื้อตามความต้องการของลูกค้า ราคาสินค้ามีความเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้าซึ่งทำให้ผู้บริโภคไม่เห็นถึงความแตกต่างในการตัดสินใจใช้บริการห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขาราชดำริ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมากและมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อ ใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความสะดวกสบายแสดงให้เห็นว่าร้านสะดวกซื้อใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มีการจัดการทำเลที่ตั้งที่ใกล้แหล่งชุมชน ทำให้ผู้บริโภคสามารถเดินทางมาใช้บริการได้อย่างสะดวก และยังมีบริการที่จอดรถสำหรับลูกค้าเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถมาใช้บริการได้สะดวกยิ่งขึ้น และร้านสะดวกซื้อยังมีสาขามากมายทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกใช้บริการร้านสะดวกซื้อที่ใกล้บ้านหรือที่ผู้บริโภคสะดวกที่จะใช้บริการสอดคล้องกับการศึกษาของกมลวรรณ สุขสมัย (2560 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการศูนย์การค้าพบว่า ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่สามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก มีที่จอดรถเพียงพอ และมีระบบแจ้งที่จอดรถอัจฉริยะอย่างครอบคลุม (บอกว่าแต่ละชั้นว่างกี่คัน) และสอดคล้องกับการศึกษาของพงศ์นรินทร์ พันภัย (2564 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีสาขาราชดำริพบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีระดับความคิดเห็นในระดับมากมีความเห็นเห็นว่าเนื่องจากห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีมีจำนวนสาขามากตามอาคารสำนักงานต่างๆป้ายร้านสังเกตเห็นได้ง่ายระยะเวลาเปิดปิดบรรยากาศสถานที่มีการจัดแต่งคล้ายคลึงกันในทุกสาขาและมีช่องทางการให้เลือกร้านค้าที่หลากหลาย เช่น ผ่านแอปพลิเคชันสั่งสินค้าออนไลน์

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับมากและมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภายในร้านสะดวกซื้อมีความกว้างขวางสามารถใช้บริการได้อย่างสะดวกแสดงให้เห็นว่าความกว้างและการจัดร้านสามารถทำให้ผู้บริโภคเข้ามาใช้บริการ ความกว้าง ความสะอาด และการออกแบบร้านให้สามารถใช้บริการได้อย่างสะดวกสามารถสร้างความพึงพอใจและความประทับใจให้กับผู้ใช้บริการร้านสะดวกซื้อใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา สอดคล้องกับแนวคิดของพิมพ์ลภัส วิมลโนธ และพัชรหทัย จารุทวีผลนุกูล (2563 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมของห้างสรรพสินค้ามีการแยกเป็นสัดส่วนชัดเจน คำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการควบคุมอุณหภูมิได้อย่างเหมาะสมนั้นแสดงว่า สภาพแวดล้อมที่ดี อุณหภูมิที่เหมาะสม จะส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคที่จะตัดสินใจมาใช้บริการสอดคล้องกับการศึกษาของกมลวรรณ สุขสมัย (2560 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์

, 2566) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการศูนย์การค้าพบว่า ปัจจัยด้านกายภาพข้อคำถามที่มีเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น ห้องน้ำ ความเย็นของเครื่องปรับอากาศเหมาะสมสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศภายนอกศูนย์การค้ามีความเหมาะสมและมีการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ใช้งานเหมาะสมต่อการให้บริการและสอดคล้องกับการศึกษาของพงศ์รินทร์ พันภัย (2564 อ้างจาก พิมชนก เกื้อสังข์, 2566) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขาราชดำริพบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดด้านลักษณะทางกายภาพมีระดับความคิดเห็นมาก และมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีสาขาราชดำริ มีความเห็นว่าเนื่องจาก ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีเป็นห้างสรรพสินค้าแบรนด์ชั้นนำของประเทศไทยซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและมีมาตรฐานในเรื่องของสินค้าและความสะอาดรวมถึงประเภทสินค้าและบรรจุภัณฑ์เหมือนกันทุกสาขา บรรยากาศโดยรวมและการตกแต่งภายในห้างสรรพสินค้าสวยงามดึงดูดความสนใจของลูกค้าและมีการแยกประเภทของสินค้าออกเป็นหมวดหมู่ชัดเจนง่ายต่อการหาสินค้า

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. ผู้ใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านสะดวกซัก

การวิเคราะห์ประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพนักเรียนนักศึกษา รายได้ต่อเดือน 10,001-30,000 บาท เพราะฉะนั้นร้านสะดวกซักควรศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาแผนกลยุทธ์และศึกษาข้อมูลประชากรทั่วไปเพื่อการพัฒนาแผนกลยุทธ์การตลาดในกลุ่มตลาดใหม่ๆ

2. พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค ได้แก่ เวลาในการใช้บริการร้านสะดวกซัก ความถี่ในการใช้บริการร้านสะดวกซัก เหตุผลในการใช้บริการร้านสะดวกซัก พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ใช้บริการร้านสะดวกซักเวลา 17.01-22.00 น. ใช้บริการร้านสะดวกซักทุก 1-2 สัปดาห์ และมีความสะดวกสบายในการใช้บริการร้านสะดวกซัก

3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซัก ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

3.1. ด้านผลิตภัณฑ์ ร้านควรมีเครื่องซักผ้าและเครื่องอบผ้าจำนวนมากให้เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการของผู้บริโภค ยกตัวอย่างเช่น ร้านขนาดมาตรฐาน ควรมีเครื่องซักผ้า 9 เครื่อง เครื่องอบผ้า 7 เครื่อง

3.2. ด้านราคา ราคาควรจะมีราคาที่หลากหลาย และมีราคาที่เหมาะสมตามเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น คิดราคาตามน้ำหนักของผ้า แยกเครื่องให้ชัดเจนว่าเครื่องนี้ควรซักผ้าน้ำหนักเท่าไรและระบุราคาที่จะต้องชำระไว้ที่เครื่องให้ชัดเจน

3.3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ทางร้านสะดวกซักควรจัดที่จอดรถให้เพียงพอเพื่อเพิ่มความสะดวกในการมาใช้บริการ

3.4. ด้านบุคลากรหรือพนักงาน ร้านสะดวกซักควรจัดอบรมพนักงานในเรื่องการบริการและการพูดคุยกับผู้ที่มาใช้บริการเพื่อให้ผู้ที่มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจในการใช้บริการ

3.5. ด้านการส่งเสริมการตลาด ทางร้านสะดวกซักควรมีการจัดโปรโมชั่นให้กับผู้ที่มาใช้บริการให้เพื่อทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและยังสามารถดึงดูดลูกค้าใหม่และรักษาลูกค้าเก่าไว้ได้อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น หากลูกค้าคนใดที่มาใช้บริการอยู่เป็นประจำให้แถมคิวอาร์โค้ดทุกครั้งที่มาใช้บริการ หากมาใช้บริการครบ 10 ครั้ง จะได้ผงซักฟอกและน้ำยาปรับผ้านุ่มฟรีอย่างละ 1 ถัง

3.6. ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ร้านสะดวกซักควรทำร้านให้กว้างและมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอเพื่อให้ผู้มาใช้บริการใช้บริการได้สะดวกยิ่งขึ้น

3.7. ด้านกระบวนการ ทางร้านสะดวกซักควรตอบสนองลูกค้าให้รวดเร็ว เช่น ในขณะที่เกิดปัญหาระหว่างใช้บริการจะต้องมีการซ่อมแซมหรือแก้ไขปัญหาให้กับลูกค้าอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

ณัฐธิดา แสงงาม. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภาคใต้ของนักท่องเที่ยวที่

เดินทางด้วยตนเอง กลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์วิทยาลัย

ก า ร จ ั ด ก า ร , ม ห า วั ท ย า ล ั ย ม หิ ด ล .

[https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/4533/1/TP%20BM.026%202565.p](https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/4533/1/TP%20BM.026%202565.pdf?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR27E-uf4G6rMsgJIUbGL1C6BIVniJlFmX-UD20gVMQzxUtoQT2fi6L5od4_aem_IR8LoqkApzsGPCcwl2JaHQ)

df?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR27E-uf4G6rMsgJIUbGL1C6BIVniJlFmX-

UD20gVMQzxUtoQT2fi6L5od4_aem_IR8LoqkApzsGPCcwl2JaHQ.

พิมชนก เกื้อสังข์. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการศูนย์การค้าเซ็นทรัล งามอินทรา. วารสาร

การวิจัยประยุกต์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2(2): 8-9.

รวมศักดิ์ แซ่ฮง. (2561). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดกีฬาในอำเภอหาดใหญ่

จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่,

- 10(2), 1811. [https://www.hu.ac.th/conference/conference2023/proceedings/doc/08%20บริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว%20Bu/3.%20Bu-025%20นิตยสาร%20โชติคุณ%20\(1807-1820\).pdf](https://www.hu.ac.th/conference/conference2023/proceedings/doc/08%20บริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว%20Bu/3.%20Bu-025%20นิตยสาร%20โชติคุณ%20(1807-1820).pdf).
- วรารณ กงจันทา และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน สถาบันวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. 9(1): 89.
- วิภาวรรณ สุคันโธ และคณะ. (2561). พฤติกรรมของผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านเสริมสวย ในอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. วารสารสิทธิประโยชน์. สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 20(1): 93.
- ศัสมน ศีตลาวัชรพล และคณะ. (2565). อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางที่ผลิตจากร้านสะดวกซื้อในกรุงเทพมหานคร. วารสารปัญญาปนิธาน, 7(1), 195-196.
- อังคณา แนวจำปา และคณะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านสะดวกซื้อของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 1(2), 57-58.
- ฤทธิ์เจตน์ รินแก้วกาญ. (2561). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps และปัจจัยด้านการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการคลินิกการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม. https://e-research.siam.edu/wp-content/uploads/2019/03/Marketing-mix7Ps-and-Service-factors-Affecting-to-the-satisfaction-of-patients-of-Huacheiw-compress.pdf?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAR0COPpe002z0ZPHCHONGbo6VKn0oGl6spEj-Sc3s-CEWrfWsffl_dXhc_aem_Xd0fsjf-W-TqF9vPm2WmLg.
- Cochran. (1997). การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. <http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/bitstream/123456789/1580/3/%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%822.pdf>.
- Marketeer. (2565). ตลาดสะดวกขึ้นวันยิ่งโต. <https://marketeeronline.co/archives/279706>.
- Rov inelli & Hambleton. (1977). การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. <https://www.udru.ac.th/oldsite/attachments/elearning/01/10.pdf>.
- Taokaemai. (2565). สรุปเปิดร้านสะดวกซื้อดีไหม. <https://taokaemai.com/เปิดร้านสะดวกซื้อ/>.

WASH DI. (2565). พาไปวิเคราะห์ ธุรกิจร้านสะดวกซัก. <https://www.washdi.com/convenience-store-at-a-loss/>.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

Factors Influencing the Decision to Use Kerry Express Services in Hat Yai District, Songkhla Province

ธนภัทร์ ทองน้อย¹, ปองพล บุญสงค์², และประจักษ์ เฉิดโฉม^{3*}

Thanaphat Thongnoy¹, Pongpon Bunsong², and Prajak Chertchom^{3*}

สาขาการค้าสมัยใหม่และนวัตกรรมบริการ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา Email: 641071145@tsu.ac.th¹
Division of Modern Trade and Service Innovation, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University, Songkhla
Campus. Email: 641071145@tsu.ac.th¹

สาขาการค้าสมัยใหม่และนวัตกรรมบริการ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา Email: 641071168@tsu.ac.th²
Division of Modern Trade and Service Innovation, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University, Songkhla
Campus. Email: 641071168@tsu.ac.th²

ผศ.ดร. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา Email: prajak.c@tsu.ac.th^{3*}
Assistant Professor Dr., Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University, Songkhla Campus.^{3*}

*Corresponding author E-mail: prajak.c@tsu.ac.th

Received: 2 April 2024; Revised: 8 July 2024; Accepted: 8 July 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการทำวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านตราสินค้า ศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพการบริการและศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านลักษณะทางกายภาพ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยเก็บแบบสอบถามจำนวน 400 คน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ จากผลการศึกษาพบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เท่ากับ 0.993 และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีส่วนมากกว่าเพศชายคือร้อยละ 64.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 18-25 ปี ร้อยละ 89.9 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 94.8 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 53.1 ซึ่งประกอบอาชีพเป็นนักเรียนนักศึกษามากที่สุด ร้อยละ 72.2 มีรายได้ที่ต่ำกว่า 15,000 บาทลงมา ร้อยละ 70.9 สำหรับการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยด้านตราสินค้า (Bend) (X1) ปัจจัยด้านการบริการ (The Serqual Model) (X2) ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) (X3) ผลการวิเคราะห์ได้ตามสมการดังต่อไปนี้ $Y = -0.029 + 0.176x_1 + 0.201x_2 + 0.633x_3$ สรุปได้ว่าปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด โดย

ด้านผลิตภัณฑ์คือการมีบริการครบถ้วนเช่นมีบริการรับส่งสินค้าถึงที่ด้วยแอปพลิเคชันส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรสมากที่สุด ซึ่งมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจการสร้างกลยุทธ์ทางธุรกิจ ด้านการบริการ

คำสำคัญ : เคอรี่เอ็กซ์เพรส, ส่วนประสมทางการตลาด(7Ps) ปัจจัยด้านแบรนด์, ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ

Abstract

The study conducted is a quantitative research aimed at examining factors related to the Kerry Express service usage decision in Hat Yai District, Songkhla Province. The objectives include studying factors such as brand image, service quality, and the marketing mix (7Ps), particularly concerning product aspects, distribution channels, and physical characteristics. Data was collected through a survey of 400 respondents and analyzed using statistical methods including correlation analysis and multiple regression analysis. The findings revealed a high reliability of the questionnaire in the sample group (Cronbach's alpha 0.993). The sample group consisted predominantly of females (64.1%), young adults aged 18-25 years (89.9%), unmarried individuals (94.8%), and those with education levels below a bachelor's degree (53.1%). The majority were students (72.2%) with incomes below 15,000 Baht per month (70.9%). Statistical analysis, including multiple regression, yielded the following equation $[Y = -0.029 + 0.176X_1 + 0.201X_2 + 0.633X_3]$. This equation suggests that marketing mix factors, particularly those related to product aspects (X1), service quality (The Serqual Model) (X2), and the 7Ps marketing mix (X3), significantly influence the decision to use Kerry Express services. Specifically, comprehensive service offerings such as app-based delivery services appear to have the most significant impact on service usage decisions. These findings are beneficial for business strategy formulation, especially in enhancing service quality aspects and leveraging marketing mix components to attract and retain customers.

Keywords: Kerry Express, marketing mix (7Ps), branding factors, service quality factors

บทนำ

ระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา โลกได้เผชิญกับการระบาดของโรคระบาดโควิด-19 ที่ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนของธุรกิจขนส่ง ที่เป็นหนึ่งในกลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบอย่างมากจากสถานการณ์โควิด-19 เช่น บริษัทเคอรี่ที่ต้องแจ้งงดบริการส่งปลายทางบางพื้นที่ชั่วคราว เกิดการขนส่งล่าช้ากว่าปกติ เป็นเหตุให้ในช่วงเหตุการณ์โควิดมีพัสดุเพิ่มขึ้น 2.2 ล้านชิ้น จากช่วงปกติที่มีพัสดุน้อยประมาณ 2 ล้านชิ้น (Benjamas Withee, 2564) การปรับตัวของธุรกิจเพื่อรอดต่อสถานการณ์โรคระบาดนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบหลายประการ แต่ที่สำคัญที่สุดคือการเปลี่ยนแปลงการทำธุรกิจเป็นรูปแบบออนไลน์ เป็นการปรับตัวของธุรกิจให้สามารถทำงานได้ในสถานการณ์ที่ต่างจากเดิม ซึ่งส่งผลให้ระบบการซื้อขายออนไลน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของผู้คน ซึ่งธุรกิจออนไลน์ได้รับความนิยมอย่างมาก ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ ทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่ของผู้บริโภคทั่วไป ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในการซื้อของในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น เพื่อให้คงอยู่รอดในยุคโรคระบาด ทำให้ธุรกิจออนไลน์มีการขยายตัวอย่างมากในช่วงนี้

ภาพที่ 1 กราฟแสดงมูลค่าการซื้อขายผ่านออนไลน์ (E-Commerce) ของประเทศไทย
ที่มา: (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2566)

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการและทำให้ลูกค้ายอมรับและพึงพอใจส่วน
ใหญ่ คือ ส่วนประสมทางการตลาด 7P ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ลูกค้าเข้ามาใช้บริการ (นาฏยา โพธิมากุลและ

อรไท ชั่วเจริญ, 2562) สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวกับ การบริการ ได้เขียนไว้ว่า คุณภาพของการบริการที่เป็นหัวใจสำคัญ ในการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้ามากที่สุด และพนักงานสามารถตอบสนองความต้องการ และเอาใจใส่ลูกค้า ได้เป็นอย่างดี จนทำให้ ประสบความสำเร็จและเป็นที่โด่งดังไปทั่วโลก (นัตติยา ทองสร้อย, 2561) เมื่อแนวโน้ม ส่วนแบ่งทางการตลาดสูงขึ้นยิ่งทำให้บริษัทต้องสร้างภาพลักษณ์ตราสินค้าให้มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ให้ เป็นที่จดจำเมื่อมีภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ชัดเจนแล้วก็ต้องทำการสื่อสารออกไปให้ผู้บริโภคได้รับรู้ถึงแบรนด์ (ดลญา แก้วทับทิม, 2561) เพื่อให้ครอบคลุมมากที่สุดในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผู้มาใช้บริการมากที่สุดและสามารถ นำมาพัฒนาให้ได้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะค้นคว้าศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรสในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ทำให้มีผู้มาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยจึงได้ ศึกษาข้อมูลเรื่องของแบรนด์เป็นอันดับแรกเนื่องจากเป็นสิ่งที่ผู้มาใช้บริการจะจดจำและนำไปบอกต่อ และเรื่อง คุณภาพการให้บริการให้บริการว่าบริษัทมีการให้บริการอย่างไรจึงจะพอใจผู้มาใช้บริการ และส่วนประสมทาง การตลาด 7P ในบางหัวข้อที่มีความสอดคล้องกับการให้บริการในธุรกิจขนส่ง คือปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้าน ช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพของบริษัทเคอรี่ เอ็กซ์เพรส เพราะเคอรี่เป็นบริษัทที่มีการ ก่อตั้งและมีการทำรายได้สูงมากซึ่งเป็นรองแค่ไปรษณีย์ไทยเท่านั้นในช่วงโรกระบาดจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะ ศึกษาในเรื่องนี้

ข้อมูลทั่วไปของบริษัทเคอรี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด ก่อตั้งเมื่อปีพ.ศ. 2549 ปัจจุบันมีจุด ให้บริการกว่า 15,000 แห่ง ทั่วประเทศไทย โดยมีบริการจัดส่งพัสดุตัวอย่างการจัดส่งภายในวันถัดไป ปัจจุบัน บริษัทเคอรี่ เอ็กซ์เพรส จำกัด มีการจัดส่งพัสดุไปยังสถานที่ต่างๆไม่ว่าจะเป็น สำนักงาน คลังสินค้า ร้านค้ารายย่อย และครัวเรือน เป็นจำนวนทั้งสิ้นกว่า 1.9 ล้านชิ้นต่อวัน (รายงานความมั่นคง KERRY EXPRESS, 2566) ทั้งนี้ยัง รวมถึงลูกค้ารายสำคัญอย่างบริษัทการค้าระหว่างประเทศ บริษัท อีคอมเมิร์ซ การขายสินค้าผ่านสื่อโทรทัศน์ หน่วยงานด้านเทคโนโลยี บริษัทโทรคมนาคม สถาบันการเงิน โรงเรียน ไปจนถึงร้านค้าปลีกต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2556 บริษัทเคอรี่ เอ็กซ์เพรส จำกัด ได้เริ่มให้บริการผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสะดวกสบายในการใช้ บริการของลูกค้าในกลุ่มบุคคลส่งถึงบุคคล โดยมีการเปิดให้บริการสาขา (Parcel Shop) อีกทั้งบริการผ่านทางตู้ลิ ออกเกอร์ตามอาคารสำนักงานและคอนโดมิเนียม ซึ่งจุดให้บริการต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ลูกค้าและร้านค้าขนาดเล็ก ทั่วประเทศสามารถส่งสินค้าไปยังครอบครัว เพื่อน ลูกค้า และบริษัทคู่ค้าในประเทศไทยได้อย่างสะดวกสบายมาก ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ บริษัทยังมีการ ให้บริการเรียกเก็บเงินปลายทางที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ไม่เพียงเป็นที่รู้จัก ภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคทั้งในฮ่องกง ไต้หวัน เวียดนามและมาเลเซียอีกด้วย บริษัทเคอรี่ เอ็กซ์เพรส จำกัด เป็นบริษัทสัญชาติฮ่องกงภายใต้การดำเนินงานของบริษัท Kerry Logistics Network Ltd. ดำเนินธุรกิจด้านการขนส่งพัสดุโดยมีสาขามากกว่า 15,000 แห่งในประเทศไทยในปีพ.ศ. 2566 บริษัทมีรายได้จากการขายและให้บริการถึง 11,470 ล้านบาท (ธีรยุทธ อินปัญญา, 2561) ซึ่งเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือก

ศึกษาบริษัทเคอรี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด เพราะมีศูนย์ให้บริการมากถึง 20 สาขาในอำเภอหาดใหญ่และมีศูนย์กระจายสินค้าในตัวเมืองหาดใหญ่ จากตรวจสอบที่ตั้งจาก Google Map (ที่ตั้งเคอรี่เอ็กซ์เพรสในอำเภอหาดใหญ่, 2567)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิจัยเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

- 1) ศึกษาปัจจัยภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- 2) ศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- 3) ศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นหาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการของผู้ที่ให้บริการ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้า ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตราสินค้า (BRAND)

Biel (1993) อ้างอิงใน (ปภินดา คำมณีและคณะ, 2566) ภาพลักษณ์ตราสินค้าแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1) ภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการ คือสิ่งที่ผู้บริโภคคิดและรับรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของสินค้าและบริการ เช่น คุณสมบัติของสินค้า ความชัดเจนของบริการ หรือคุณประโยชน์ที่ได้รับ 2) ภาพลักษณ์ของผู้ใช้สินค้า เป็นภาพลักษณ์ของกลุ่มผู้บริโภคที่ใช้สินค้านั้น ๆ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ค่านิยม หรือตำแหน่งทางสังคม 3) ภาพลักษณ์ขององค์กร เป็นภาพลักษณ์ของบริษัทหรือองค์กรผู้ให้บริการนั้น ๆ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับคุณภาพ ความเชื่อถือได้ หรือทัศนคติของผู้บริโภคต่อบริษัท

Kahle & Kim (2006) มีองค์ประกอบที่สำคัญของภาพลักษณ์ตราสินค้าอีก 6 ประการ คือ ชื่อตราสินค้า, การเชื่อมโยงถึงผลิตภัณฑ์, การเชื่อมโยงถึงแหล่งที่มาของสินค้า, การเชื่อมโยงถึงผู้ซื้อตราสินค้า, บุคลิกภาพตราสินค้า, และทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อตราสินค้า ซึ่งสรุปได้ว่าภาพลักษณ์ตราสินค้าของบริษัทเคอรี่เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัดประกอบด้วยด้านคุณสมบัติ, คุณประโยชน์, คุณค่า, และบุคลิกภาพ โดยการสร้างความ

ประทับใจให้แก่ผู้บริโภคเพื่อให้เป็นที่จดจำและตราตรึงในแบรนด์หรือตราสินค้าของบริษัท ดังนั้น การสร้างตราสินค้าเป็นเรื่องสำคัญในกลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ที่มีผลกระทบต่อการกำหนดราคาและความแตกต่างจากคู่แข่ง เช่น การกำหนดราคาสินค้าได้สูง โดยสมาคมการตลาดแห่งสหรัฐอเมริกายังกำหนดให้คำนิยามตราสินค้าว่าเป็นชื่อ, วลี, เครื่องหมาย, สัญลักษณ์, หรือการออกแบบที่ใช้ระบุสินค้าหรือบริการของผู้ขายและเพื่อแสดงความแตกต่างจากคู่แข่ง

ดังนั้น ตราสินค้ามีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องหมายการค้าที่บ่งบอกถึงตัวผู้ขายหรือผู้ผลิตภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้า ซึ่งผู้ขายได้รับสิทธิผูกขาดให้เป็นผู้ใช้ชื่อตราสินค้าและไม่มีวันหมดอายุเหมือนสิทธิบัตรหรือลิขสิทธิ์ ตราสินค้าแตกต่างจากสินทรัพย์อื่น เช่น สิทธิบัตร และลิขสิทธิ์ ที่มีกำหนดวันหมดอายุ ตามวิจัยของ Kahle & Kim (2006) ตราสินค้ามีองค์ประกอบที่สำคัญอื่น ๆ ที่สามารถสื่อความหมายได้ 6 ด้าน ดังนี้ 1) คุณสมบัติ (Attributes) คุณสมบัติของตราสินค้าทำให้ผู้บริโภคนึกถึงคุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ เช่น ตราสินค้า Mercedes ทำให้คิดถึงรถยนต์ราคาแพงและคุณภาพยอดเยี่ยม 2) คุณประโยชน์ (Benefits) คุณสมบัติต้องมีความหมายเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ตามหน้าที่และความสุขใจ เช่น คุณสมบัติของรถยนต์ราคาแพงแสดงถึงความทนทานและความประทับใจทางอารมณ์ 3) คุณค่า (Value) ตราสินค้าบ่งบอกถึงคุณค่าของผู้ผลิต เช่น ตราสินค้า Mercedes แสดงถึงคุณค่าของสมรรถนะการทำงานและความรู้สึกทางจิตใจ 4) วัฒนธรรม (Culture) ตราสินค้าอาจเป็นตัวแทนของวัฒนธรรม เช่น ตราสินค้า Mercedes เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมเยอรมันที่มีคุณภาพสูง 5) บุคลิกภาพ (Personality) ตราสินค้าบ่งชี้ถึงบุคลิกภาพของผลิตภัณฑ์ เช่น ตราสินค้าที่หรูหราและมีราคาแพง 6) ผู้ใช้ (User) ตราสินค้าชี้ให้เห็นถึงประเภทของผู้บริโภคที่ซื้อหรือใช้ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในแง่ของประสิทธิภาพและคุณภาพสินค้า

จากการทบทวนงานวิจัยของปภินดา คำณิและคณะ (2566) พบว่าการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัทเคอรี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ในเขตจังหวัดนครปฐม ได้วิเคราะห์และพบว่าผลของภาพลักษณ์ตราสินค้ามีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ โดยสามารถพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการได้ถึงร้อยละ 48.4 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.570 ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของญานิณี เหลืองทรัพย์ทวี (2560) ที่มีการศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการบริษัทขนส่งเอกชนเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในเขตอำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์เฉลี่ยที่ระดับ 0.555 ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งตราสินค้านี้มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของบริษัทเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในเขตอำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทราอยู่ในระดับมาก โดยรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด (x เท่ากับ 4.16) โดยมีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดที่ด้านคุณสมบัติ (x เท่ากับ 4.21) ตามด้วยด้านคุณค่า (x เท่ากับ 4.18) และด้านผู้ใช้ (x เท่ากับ 4.16) ตามลำดับ ด้านคุณประโยชน์ (x เท่ากับ 4.14) และด้านวัฒนธรรม (x เท่ากับ 4.13) จึงนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในงานวิจัยครั้งนี้

1. ศึกษาปัจจัยภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเคอร์รี่เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

แนวคิด The SERQUAL Model (Parasuraman et.al, 1988) อ้างอิงใน (ศิวานนท์ จันทระประวัตินและคณะ, 2562) ในปี ค.ศ. 1988 A. Parasuraman และทีมนักวิจัยได้พัฒนาเครื่องมือการวัดคุณภาพการให้บริการ โดยใช้วิธีเปรียบเทียบความคาดหวังก่อนการให้บริการเทียบกับการรับรู้ในคุณภาพการให้บริการหลังให้บริการ เครื่องมือที่ใช้วัดคุณภาพการให้บริการเรียกว่า “SERVQUAL” โดยเครื่องมือวัดคุณภาพการให้บริการนี้สามารถแบ่งชนิดปัจจัยชี้วัดคุณภาพออกเป็น 5 ด้านได้แก่ 1) ความสัมผัสได้ (Tangibles) คือ สภาพแวดล้อมขององค์กร ทรัพยากร รวมถึงบุคลากรที่ให้บริการลูกค้า ซึ่งเป็นสิ่งลูกค้าสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสการรับรู้ทั้ง 5 เช่น ความสวยงาม ความไพเราะ ความนุ่มนวล บรรยากาศที่ดี เป็นต้น 2) ความไว้วางใจ (Assurance) คือ ความมั่นใจของลูกค้าที่มีต่อผู้ให้บริการ ในเรื่องของ ความรู้ความ สามารถในงาน ความเคารพต่อลูกค้า การรักษาคำพูด การรักษาความลับ และความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน 3) การตอบสนอง (Responsiveness) คือ ความเต็มใจ ความพยายามที่จะช่วยเหลือหรือให้บริการได้ทัน ความต้องการของลูกค้า 4) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) คือ การให้บริการลูกค้าตามที่ตกลง โฆษณา หรือสัญญาไว้ พิจารณาจาก เช่น ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ความสม่ำเสมอ และความเป็นธรรม 5) ความเอาใจใส่ (Empathy) คือ การดูแลเอาใจใส่ การให้ความสนใจ การให้ความสำคัญ ต่อสิ่งที่ลูกค้า ต้องการ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

จากการทบทวนงานวิจัยของ ศิริรัตน์ ญาณปรีชา, (2563) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งพัสดุของลูกค้าบริษัท แฟลช เอ็กซ์เพรส ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.68 ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.74 ด้านการตอบสนองต่อลูกค้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.61 ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.63 ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.74 พบว่าคุณภาพการบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุลูกค้ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คุณภาพบริการ 0.448 ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของญาริณี เหลืองทรัพย์ทวี, 2560 และได้พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ 0.555 ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจโดยมีนัยสำคัญที่ 0.01 คุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการบริษัท ขนส่งเอกชนเคอร์รี่ เอ็กซ์เพรส ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\times$ เท่ากับ 4.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ($\times$ เท่ากับ 4.14) ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ($\times$ เท่ากับ 4.10) ด้าน ความเป็นรูปธรรมของบริการ ($\times$ เท่ากับ 4.09) ด้านการรู้จัก

และเข้าใจลูกค้า (x เท่ากับ 4.07) และด้านการตอบสนองต่อลูกค้า (x เท่ากับ 4.05) ตามลำดับ จึงนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

2. ศึกษาคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการเคอร์เอร์เอกซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

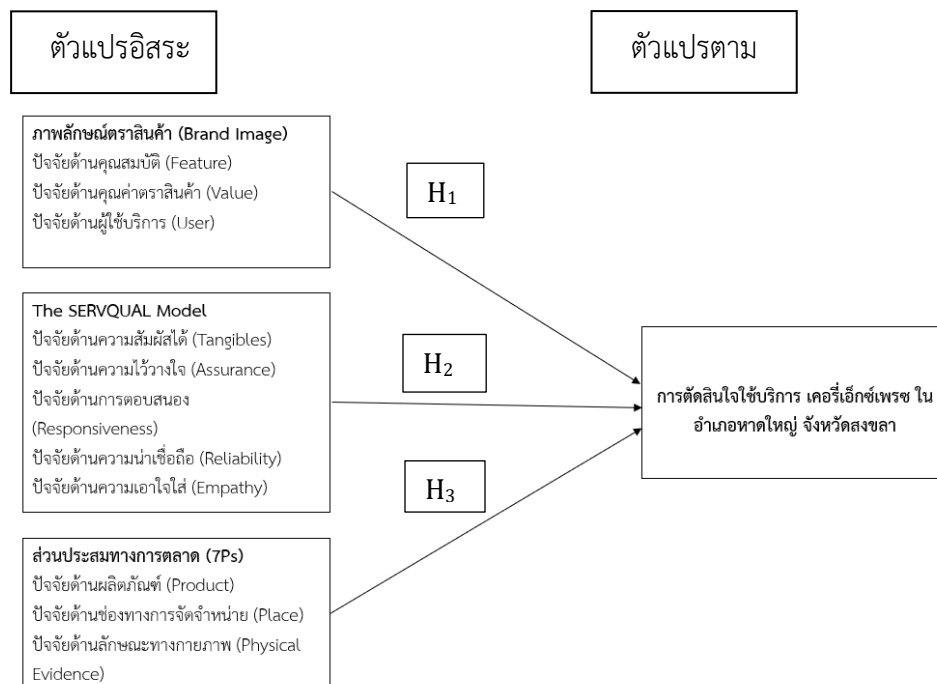
ส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) (Kotler, 2012) อ้างอิงใน (อัครมาตี โฆษิตานนท์, 2562) กล่าวว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับธุรกิจให้บริการ ซึ่งมีองค์ประกอบไปด้วยเครื่องมือของตลาดที่สามารถควบคุมได้ เพื่อให้ธุรกิจสามารถใช้ร่วมกันสร้างความพึงพอใจและเพิ่มกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น ขั้นตอนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมีหลักการ 7 รูปแบบ ดังต่อไปนี้ 1)ด้านผลิตภัณฑ์ มุ่งเน้นไปที่สินค้าที่ลูกค้าสามารถจับได้และไม่สามารถจับหรือสัมผัสได้ โดยการบริการมักจะไม่สามารถสัมผัสได้ แต่สามารถสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าได้ 2) ด้านราคา ควรคำนึงถึงคุณค่าของสินค้าและบริการเมื่อกำหนดราคา และสร้างค่าให้กับทางเลือกเปลี่ยนในรูปของเงิน 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย การเลือกสถานที่ตั้งมีความสำคัญในการดึงดูดกลุ่มลูกค้า 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ใช้การสื่อสารในการแจ้งข้อมูลเพื่อสร้างทัศนคติในการตัดสินใจซื้อของลูกค้า 4.1) การโฆษณา 4.2) การใช้พนักงาน 4.3) การส่งเสริมการขาย 4.4) การประชาสัมพันธ์ 5) ด้านบุคลากร มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการโน้มน้าวลูกค้าและสร้างความเชื่อมั่น 6) ด้านกระบวนการให้บริการ มีการบริหารตัวรวมการธุรกิจเพื่อให้มีความถูกต้องในการดำเนินงาน 7) ด้านลักษณะทางกายภาพ มีการสร้างเอกลักษณ์ที่ดีผ่านทางสัญลักษณ์และโลโก้ที่เข้าใจง่ายและเป็นเอกลักษณ์

จากการทบทวนงานวิจัยของของ จิรายุฒ เสมา (2562), ผู้ศึกษาได้ศึกษาเรื่องส่วนประสมทางการตลาด บริการและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการระบบขนส่งพัสดุด่วนภายในประเทศของผู้บริโภคในจังหวัดชลบุรี จากกลุ่มตัวอย่าง 267 คน ในเขตจังหวัดชลบุรี โดยสามารถวัดระดับปัจจัยทางการตลาดของปัจจัยสัณยส่วนประสมทางการตลาดบริการและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการระบบขนส่งพัสดุด่วน ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.06 ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.79 ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.68 ด้านช่องทางการจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.85 ด้านการส่งเสริมทางการตลาด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.26 ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.75 ด้านลักษณะทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.62 และมีค่าสัมประสิทธิ์ด้านผลิตภัณฑ์ที่มากเป็นอันดับ 1 เท่ากับ 0.260 รองลงมาคือด้านลักษณะทางกายภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.180 สุดท้ายคือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.170 และมีนัยสำคัญที่ 0.05 แต่เมื่อทำการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรต้นพบว่า มีเพียง ผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่ายและลักษณะทางกายภาพเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิจัยของวีรดา ศานติวงศ์การ, 2561 ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการซื้อผลิตภัณฑ์จากร้านขายยาเดอะฟาร์มาในกรุงเทพมหานครจากกลุ่มตัวอย่าง 406 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งวิจัยในด้านส่วนประสมทางการตลาดใน

เรื่อง ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการซื้อผลิตภัณฑ์จากร้านขายยาเดอะฟาร์มาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการบริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ ซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ 0.250 โดย ด้านสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ด้านกระบวนการบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และด้านลักษณะทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ซึ่งมีอิทธิพลต่อตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 เท่ากันทั้ง 2 บทวิจัยผู้วิจัยเลยเลือก3ตัวแปรจาก7ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม จึงนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ข้อที่3

3. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการเคอร์รี่เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 : กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

บทวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของ Cochran (1997) มาคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้ $n = \frac{z^2 P(1-P)}{e^2}$ โดยกำหนดให้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 ($e=0.05$) และกำหนดสัดส่วนประชากรที่ร้อยละ 50 (p เท่ากับ 0.5) ดังนั้นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ไม่น้อยกว่า 385 ตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยเลือกผู้มาใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

โดยเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งข้อคำถามแบบสอบถามเป็น 5 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์ตราสินค้า ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านคุณภาพการให้บริการ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์จำนวน 3 ท่าน โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) มีค่าระหว่าง 0.67-1.0 ในทุกข้อคำถาม ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ว่าค่า IOC ต้องเกิน 0.5 คะแนนขึ้นไป (Rov inelli & Hambleton, 1977) ค่าความเชื่อมั่นในรายข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.954-0.956 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.993 ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7 ขึ้นไป (Cronbach, L. J., 1984) สำหรับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ที่ตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.1) อายุระหว่าง 18-25 ปี (ร้อยละ 89.9) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 53.1) มากที่สุด อาชีพนักเรียนและนักศึกษา (ร้อยละ 72.2) และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท (ร้อยละ 70.9) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ด้านคุณภาพการให้บริการผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการเคอรี่เอ็กซ์เพรส ด้านความพึงพอใจ มีระดับความ

คิดเห็นเห็นด้วยมาก ด้านความไว้วางใจ มีระดับความคิดเห็นเห็นด้วยมาก ด้านการตอบสนอง มีระดับความคิดเห็นเห็นด้วยมาก ด้านความน่าเชื่อถือ มีระดับความคิดเห็นเห็นด้วยมาก และด้านความเอาใจใส่ มีระดับความคิดเห็นเห็นด้วยมาก จากผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจึงทำให้เคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ได้ เท่ากับ 0.965 ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการ

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการ

การตัดสินใจใช้บริการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ปัจจัยด้านภาพลักษณ์สินค้า	3.74	0.590	ระดับมาก
ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ	3.73	0.593	ระดับมาก
ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด	3.74	0.602	ระดับมาก

จากการวิเคราะห์ในตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการ เคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านส่วนประสมทางการตลาด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3.74 และมีความคิดเห็นในระดับมาก (S.D. เท่ากับ 0.602) ด้านภาพลักษณ์สินค้านี้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และมีความคิดเห็นในระดับมาก (S.D. เท่ากับ 0.590) ด้านคุณภาพการให้บริการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 และมีความคิดเห็นในระดับมาก (S.D. เท่ากับ 0.593) ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์นี้ สามารถสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจใช้บริการ เคอรี่เอ็กซ์เพรสในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในด้านนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า	B	Std.Error	Beta	t	P value	Tolerance	VIF
Constant	0.081	0.067		1.213	0.226		
ด้านปัจจัยคุณสมบัติ	0.370	0.043	0.359	8.710	.000	0.166	6.019
ด้านปัจจัยคุณค่าตราสินค้า	0.294	0.041	0.294	7.113	.000	0.165	6.057
ด้านปัจจัยผู้ใช้	0.317	0.042	0.320	7.600	.000	0.159	6.306

**มีระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตามตารางที่ 2 พบว่ามี 3 ด้านของภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีค่า B ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือด้านปัจจัยคุณสมบัติ (B เท่ากับ 0.370) ซึ่งมีผลกระทบมากที่สุด ตามด้วยด้านปัจจัยผู้ใช้ (B เท่ากับ 0.317) และด้านคุณค่าตราสินค้า (B เท่ากับ 0.294) ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสรุปได้ว่ามีความสำคัญทางธุรกิจของด้านภาพลักษณ์ตราสินค้าทั้งสามด้านที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการเลือกใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในพื้นที่ดังกล่าว

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า	B	Std.Error	Beta	t	P value	Tolerance	VIF
Constant	0.080	0.060		1.335	0.183		
ด้านความสัมพันธ์ได้	0.124	0.049	0.120	2.515	0.012	0.101	9.872
ด้านความไว้วางใจ	0.257	0.052	0.256	4.904	0.000	0.085	11.787
ด้านการตอบสนอง	0.053	0.058	0.052	.908	0.364	0.070	14.349
ด้านความน่าเชื่อถือ	0.347	0.063	0.345	5.479	0.000	0.058	17.164
ด้านความเอาใจใส่	0.201	0.055	0.200	3.650	0.000	0.077	12.984

**มีระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในตารางที่ 3 พบว่ามีการตรวจสอบผลกระทบของด้านคุณภาพการให้บริการต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยพบว่าด้านคุณภาพการให้บริการทั้งหมด 5 ด้านที่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าความสัมพันธ์บวกตามลำดับดังนี้ ความน่าเชื่อถือ (B เท่ากับ 0.347) ความไว้วางใจ (B เท่ากับ 0.257) ความเอาใจใส่ (B เท่ากับ 0.201) ความสัมพันธ์ได้ (B เท่ากับ 0.124) แต่การตอบสนอง (B เท่ากับ 0.053) ทำให้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเพราะมีค่า P-Value อยู่ที่ 0.364 โดยระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และค่า B ที่มีความสัมพันธ์บวกมากที่สุดคือด้านความน่าเชื่อถือ ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของด้านนี้ในการส่งเสริมการตัดสินใจใช้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในชุมชนนั้นๆ ตามมาด้วยความไว้วางใจ ความเอาใจใส่และความสัมพันธ์ได้ตามลำดับ โดยค่า B ทุกค่ามีความสำคัญทางสถิติที่มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า	B	Std. Error	Beta	t	P value	Tolerance	VIF
Constant	0.045	0.051		0.884	0.377		
ด้านผลิตภัณฑ์	0.434	0.046	0.425	9.413	0.000	0.084	11.894
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.289	0.048	0.286	6.000	0.000	0.075	13.269
ด้านลักษณะทางกายภาพ	0.267	0.037	0.271	7.174	0.000	0.121	8.282

**มีระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในตารางที่ 4 พบว่ามีการตรวจสอบผลกระทบของด้านส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยพบว่ามีด้านส่วนประสมทางการตลาดทั้งหมด 3 ด้านที่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าความสัมพันธ์บวกตามลำดับดังนี้ ผลิตภัณฑ์ (B เท่ากับ 0.434) ช่องทางการจัดจำหน่าย (B เท่ากับ 0.289) ลักษณะทางกายภาพ (B เท่ากับ 0.267) ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และค่า B ที่มีความสัมพันธ์บวกมากที่สุดคือด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของด้านนี้ในการส่งเสริมการตัดสินใจใช้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในชุมชนนั้นๆ ตามมาด้วยช่องทางการจัดจำหน่าย และลักษณะทางกายภาพตามลำดับ โดยค่า B ทุกค่ามีความสำคัญทางสถิติที่มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรอิสระ (Independent variable) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า	B	Std. Error	Beta	t	P value	Tolerance	VIF
Constant	-0.029	0.050		-0.575	0.565		
ด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า	0.176	0.047	0.168	3.744	0.000	0.076	13.075
ด้านคุณภาพการให้บริการ	0.201	0.056	0.193	3.600	0.000	0.054	18.592
ด้านส่วนประสมทางการตลาด	0.633	0.050	0.616	12.642	0.000	0.065	15.339

**มีระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในตารางที่ 5 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรตาม ด้านภาพลักษณ์ตราสินค้า (Brand Image) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.176 ค่าสัมประสิทธิ์นี้หมายความว่าเมื่อภาพลักษณ์ของตราสินค้าเพิ่มขึ้น โอกาสที่ตัวแปรตาม (อาจเป็นยอดขายสินค้าหรือผลกระทบต่อผู้บริโภค) จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 เมื่อเพิ่มภาพลักษณ์ของตราสินค้าขึ้น โอกาสที่ผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้านั้นๆ ก็จะมีโอกาสเพิ่มขึ้นตามค่าสัมประสิทธิ์ที่กำหนด ด้านคุณภาพการให้บริการ (Service Quality) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.201 ค่าสัมประสิทธิ์นี้หมายความว่าเมื่อคุณภาพการให้บริการเพิ่มขึ้น โอกาสที่ตัวแปรตาม (เช่น ความพึงพอใจของลูกค้าหรือยอดขายสินค้า) จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 เมื่อคุณภาพการให้บริการดีขึ้น ลูกค้ามีโอกาที่จะพึงพอใจมากขึ้น และอาจส่งผลต่อยอดขายในทางที่ดีขึ้นตามค่าสัมประสิทธิ์ที่กำหนด ด้านส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.633 ค่าสัมประสิทธิ์นี้หมายความว่าเมื่อส่วนประสมทางการตลาดเพิ่มขึ้น โอกาสที่ตัวแปรตาม (อาจเป็นยอดขายสินค้าหรือผลกระทบต่อผู้บริโภค) จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 เมื่อเพิ่มส่วนประสมทางการตลาด โอกาสที่สินค้าจะได้รับการสนับสนุนและการตลาดจะเพิ่มขึ้น ทำให้มีโอกาสที่สินค้าจะขายได้มากขึ้นตามค่าสัมประสิทธิ์ที่กำหนด สรุปคือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีค่ามากขึ้น จะแสดงถึงความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลมากขึ้นระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ในทางกลับกัน ค่าที่มีค่าน้อยลง หมายความว่าความสัมพันธ์ที่น้อยลงระหว่างตัวแปรทั้งสอง ดังนั้นสามารถนำมาเขียนสมการได้ดังนี้
$$Y = -0.029 + 0.176X_1 + 0.201X_2 + 0.633X_3$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในตารางที่ 1 พบว่ามี 3 ด้านของภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีค่า B ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า P value น้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งแสดงถึงความสำคัญทางธุรกิจของด้านภาพลักษณ์ตราสินค้าทั้งสามด้านที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการเลือกใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในพื้นที่ดังกล่าวตามวิจัยของ Kahle & Kim (2006) โดยมีตัวแปรด้านของภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการได้แก่ 1.1) คุณสมบัติ (Attributes) คุณสมบัติของตราสินค้าทำให้ผู้บริโภคนึกถึงคุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ เช่น ตราสินค้า Mercedes ทำให้คิดถึงรถยนต์ราคาแพงและคุณภาพยอดเยี่ยม (B เท่ากับ 0.370) 1.2) คุณประโยชน์ (Benefits) คุณสมบัตินี้ต้องมีความหมายเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ตามหน้าที่และความสุขใจ เช่น คุณสมบัตินี้ของรถยนต์ราคาแพงแสดงถึงความทนทานและความประทับใจทางอารมณ์ (B เท่ากับ 0.317) 1.3) คุณค่า (Value) ตราสินค้าบ่งบอกถึงคุณค่าของผู้ผลิต เช่น ตราสินค้า Mercedes แสดงถึงคุณค่าของสมรรถนะการทำงานและความรู้สึกทางจิตใจ (B เท่ากับ 0.294) นอกจากนี้ การทบทวนงานวิจัยยังพบว่าการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัท เคอรี่เอ็กซ์เพรส

(ประเทศไทย) จำกัด ได้ระบุค่าสัมประสิทธิ์ที่มีนัยสำคัญสำหรับตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เฉลี่ยที่ระดับ 0.570 และมีค่าสัมประสิทธิ์เฉลี่ยที่ระดับ 0.555 ตามลำดับ ดังนั้น สรุปได้ว่า ความสำเร็จของธุรกิจเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในการดึงดูดลูกค้าเข้ามาใช้บริการได้มากมายจากคุณสมบัติ คุณประโยชน์ และคุณค่าของภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีการอธิบายไว้ในการวิเคราะห์นี้ ตามทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิง ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามตารางที่ 1 พบว่ามีค่า B ของตัวแปรต่าง ๆ ในการทดสอบภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยพบว่ามีความแปรผันคุณสมบัติ (Attributes), ด้านปัจจัยผู้ใช้ (User), และด้านคุณค่าตราสินค้า (Value) ที่มีค่า P value ที่น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งแสดงถึงความสำคัญทางธุรกิจของตัวแปรเหล่านี้ในการสร้างภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการเลือกใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในพื้นที่ดังกล่าว ตลอดจนสรุปได้ว่าภาพลักษณ์ตราสินค้ามีความสำคัญสูงต่อธุรกิจและสามารถมีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าได้อย่างมีนัยสำคัญในด้านต่าง ๆ ของภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ผู้วิจัยสนใจ ดังนั้น การพัฒนาและบริหารจัดการภาพลักษณ์ตราสินค้าเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถช่วยให้ธุรกิจเคอรี่ เอ็กซ์เพรส สามารถดึงดูดและประทับใจลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อทบทวนและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในผลการวิเคราะห์นี้ งานวิจัยก่อนหน้าจาก Kahle & Kim (2006) ได้ระบุถึงความสำคัญของภาพลักษณ์ตราสินค้าในการสร้างผลกระทบต่อพฤติกรรมของความน่าเชื่อถือทางธุรกิจ ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 นอกจากนี้ การทบทวนวรรณกรรมยังพบงานวิจัยอื่น ๆ ก็ได้ระบุถึงผลกระทบของภาพลักษณ์ตราสินค้าต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการ เช่น ผลการศึกษาของญานิณี เหลืองทรัพย์ทวี (2560) ยืนยันว่าตราสินค้ามีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญ จึงสามารถทำให้เกิดความสนใจและเชื่อมั่นในผลการวิเคราะห์นี้ได้อย่างแท้จริง

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในตารางที่ 2 พบว่าการตรวจสอบผลกระทบของด้านคุณภาพการให้บริการต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่ามีด้านคุณภาพการให้บริการทั้งหมด 5 ด้านที่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า P value ที่น้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ 0.05 เกือบทุกด้านยกเว้นด้านการตอบสนองที่มีค่า 0.364 และมีค่าความสัมพันธ์บวกตามลำดับดังนี้ 2.1) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) มีความสัมพันธ์บวกและมีความสำคัญทางสถิติ (B เท่ากับ 0.347) ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของด้านนี้ในการส่งเสริมการตัดสินใจใช้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในชุมชนนั้นๆ 2.2) ความไว้วางใจ (Trust) มีความสัมพันธ์บวกและมีความสำคัญทางสถิติ (B เท่ากับ 0.257) 3) ความเอาใจใส่ (Caring) มีความสัมพันธ์บวกและมีความสำคัญทางสถิติ (B เท่ากับ 0.201) 4) ความสัมพันธ์ (Responsiveness) มีความสัมพันธ์บวกและมีความสำคัญทางสถิติ (B กับ 0.124) 5) การตอบสนอง (Responsiveness) มีความสัมพันธ์บวกแต่ไม่มีความสำคัญทางสถิติ (B เท่ากับ 0.053) ดังนั้นคุณภาพการ

ให้บริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุลูกค้ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันโดยมีความสำคัญทางสถิติจากการทบทวนวรรณกรรมของศิริรัตน์ ญาณปรีชา (2563) และสรุปได้ว่าคุณภาพการให้บริการเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของลูกค้าในบริษัทขนส่งเคอรี่ เอ็กซ์เพรส อย่างมีนัยสำคัญ และด้านความเชื่อถือเป็นด้านที่มีความสำคัญสูงสุดในการส่งเสริมการตัดสินใจของลูกค้าในการใช้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในชุมชนนั้นๆ

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในตารางที่ 3 พบว่ามีการตรวจสอบผลกระทบของด้านส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจใช้บริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยพบว่ามีด้านส่วนประสมทางการตลาดทั้งหมด 3 ด้านที่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าความสัมพันธ์บวกตามลำดับดังนี้ ผลิตภัณฑ์ (Product) มีความสัมพันธ์บวกและมีความสำคัญทางสถิติ (B เท่ากับ 0.434) ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของด้านนี้ในการส่งเสริมการตัดสินใจใช้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในชุมชนนั้นๆ ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) มีความสัมพันธ์บวกและมีความสำคัญทางสถิติ (B เท่ากับ 0.289) ลักษณะทางกายภาพ (Physical Attributes) มีความสัมพันธ์บวกและมีความสำคัญทางสถิติ (B เท่ากับ 0.267) ทุกด้านมีค่า P value เป็น 0 มีเพียงด้านการตอบสนองเท่านั้นที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่าทุกด้านมีความสำคัญทางสถิติ โดยค่า B ที่มีความสัมพันธ์บวกมากที่สุดคือด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของด้านนี้ในการส่งเสริมการตัดสินใจใช้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในชุมชนนั้นๆ ตามมาด้วยช่องทางการจัดจำหน่ายและลักษณะทางกายภาพตามลำดับ ดังนั้นการวิเคราะห์ทำให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการใช้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในชุมชนนั้นๆ และต่อมาคือช่องทางการจัดจำหน่ายและลักษณะทางกายภาพ ซึ่งมีความสำคัญเช่นกันในการส่งเสริมการตัดสินใจของลูกค้าในการใช้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรสในชุมชนนั้นๆ การศึกษาก่อนหน้าของจิรายุฒ เสมา (2562) และวีรดา ศานติวงษ์การ (2561) ยืนยันความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ในการตัดสินใจของลูกค้าในการใช้บริการ โดยมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของร้านหรือบริการในระดับมาก

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แนวทางนโยบายที่สามารถนำเสนอเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างด้านการให้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในชุมชนนั้นๆ ได้แก่ การสนับสนุนและส่งเสริมการบริการ สร้างแนวทางและนโยบายส่งเสริมการนวัตกรรมในการพัฒนาการบริการแบบใหม่ที่ตอบสนองต่อความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าในชุมชนนั้น โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพและความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ

การส่งเสริมการจัดหาช่องทางการจำหน่ายที่เหมาะสม สนับสนุนให้เคอรี่ เอ็กซ์เพรส ให้มีการจัดทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมเพื่อจัดทำเป็นศูนย์ให้บริการอย่างเป็นทางการเป็นแหล่งเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการ

การพัฒนาลักษณะทางกายภาพของบริการ ส่งเสริมให้เคอรี่ เอ็กซ์เพรส มุ่งเน้นการพัฒนาลักษณะทางกายภาพของบริการ เช่น การปรับปรุงรถหรือจุดบริการ เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายและประสิทธิภาพในการให้บริการ

การดำเนินนโยบายที่เชื่อถือได้และมีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาและเสริมสร้างด้านผลิตภัณฑ์และการให้บริการของเคอรี่ เอ็กซ์เพรส จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้อย่างยั่งยืนและเพิ่มโอกาสในการเติบโตของธุรกิจได้ดีขึ้นในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์จากข้อความที่คุณให้มา สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 1) การนำเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแผนกลยุทธ์การตลาด เน้นการศึกษากลุ่มเป้าหมายที่มีการใช้บริการบริการเคอรี่ เอ็กซ์เพรส อย่างชัดเจน เช่น การสำรวจข้อมูลทางการสำรวจการใช้บริการในกลุ่มอายุ 18-25 ปี ซึ่งอาจจะต้องการการนวัตกรรมในบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของเหล่านี เพื่อเพิ่มการแข่งขันและความพึงพอใจในกลุ่มตลาดนี้
- 2) การปรับปรุงคุณภาพการบริการ แนะนำให้เคอรี่ เอ็กซ์เพรส ให้ความสำคัญกับคุณภาพและความรวดเร็วในการให้บริการ เพื่อให้ความพึงพอใจและความพึงพอใจในการใช้บริการเพิ่มขึ้น
- 3) การปรับปรุงช่องทางการจำหน่าย แนะนำให้มีการจัดที่จอดรถให้เพียงพอเพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้บริการ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการของลูกค้าในพื้นที่
- 4) การพัฒนาลักษณะทางกายภาพของสถานที่ให้บริการ แนะนำให้เคอรี่ เอ็กซ์เพรส ให้ความสำคัญกับความสะอาดและความเรียบร้อยของสถานที่ให้บริการ เพื่อสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้กับลูกค้า
- 5) การนำเสนอแนะด้านนโยบายและปรับปรุงคุณภาพการบริการตามผลการวิจัยที่ได้นี้จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจและความสุขของลูกค้า และให้เคอรี่ เอ็กซ์เพรส มีการแข่งขันที่ดีขึ้นในตลาดและเสริมสร้างฐานลูกค้าใหม่ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กนิดา วงศ์อัศวานฤมล และ ชัยวัฒน์ อุตตมากร. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจส่งพัสดุ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ในประเทศไทย. วารสารศิลปการจัดการ, วิทยาลัยนวัตกรรมการบริหาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรายุฒ เสมมา. (2562). ส่วนประสมทางการตลาดบริการและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการระบบขนส่งพัสดุด่วนภายในประเทศของผู้บริโภคในจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.
- ญาธิณี เหลืองทรัพย์ทวี. (2560). ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการและภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจ ใช้บริการกรณีศึกษาของบริษัทขนส่งเอกชนเคอรี่ เอ็กซ์เพรส (Kerry Express) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ดลญา แก้วทับทิม. (2561). ภาพลักษณ์ตราสินค้าและการสื่อสารทางการตลาดแบบครบวงจรที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำดื่มของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธีรยุทธ อินปัญญา. (2562). การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความพึงพอใจ การให้บริการส่งพัสดุของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และบริษัท เคอรี่ เอ็กซ์เพรส จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นาฏยา โพธิมากุล และ อรไท ชั่วเจริญ. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการบริษัทขนส่งสินค้าของประชากร ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นัตติยา ทองสร้อย. (2561). ความคาดหวังคุณภาพการบริการ (SERVQUAL) ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านอาหารไทยของ คนในเมืองเฮนเดอร์สัน, นอร์ทแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา. การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปณิดา คำมณี และ ศิระ ศรีโยธิน. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการระบบขนส่งสินค้าของบริษัท เคอรี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีรดา ศานติวงศ์การ. (2561). ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการซื้อผลิตภัณฑ์จากร้านขายยาเดอะฟาร์มา ในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์, ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิตวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ศิริรัตน์ ญาณปรีชา. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการขนส่งพัสดุของลูกค้าบริษัท แพลซ เอ็กซ์เพรส ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศิวานนท์ จันทระประวัตติ และ กุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร. (2562). ความพึงพอใจในคุณภาพการบริการขนส่งพัสดุของไปรษณีย์ไทยที่ส่งผลต่อความภักดีด้านพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจสินค้าออนไลน์ในเขตภาคกลาง. วารสารการบริหารและการจัดการ ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์: ETDA. (2564). ETDA เผยค่าอีคอมเมิร์ซไทยปี 63. <https://www.etda.or.th/th/pr-news/ETDA-Reveals-the-Value-of-e-Commerce-in2021.aspx>.
- อัมมาวดี โฆษิตานนท์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการขนส่งเอกชน เคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Benjamas Withee (2564) “พัสดุล้น ส่งช้า” เช็กสถานะขนส่งไทย วิกฤตโควิดที่กระทบหนักกว่าทุกระลอก. <https://workpointtoday.com/thai-express-business-status01/>.
- Cronbach, L. J. (1984). ก า ร วิ เ ค ร าะ ห ะ ห ั ข ั อ ม ู ล . https://sju.ac.th/pap_file/dac1305e697fed625dfa22a6700907d.pdf.
- Cochran, W.G. (1977). **Wiley: Sampling Techniques**. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons. <https://www.wiley.com/en-us/Sampling+Techniques%2C+3rd+Edition-p-9780471162407>.
- Google Map. (2567). ที่ ตั้ง เค อ รี เอ็ ก ซ์ เพร ซ ใน อ ำ เภ อ ห า ด ไห ญ่ . https://www.google.com/search?sca_esv=3741ee2dab0636c6&tbs=lf:1,lf_ui:4&tbm=lcl&q=%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B9%80%E0%B8%A0%E0%B8%AD%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%8D%E0%B9%88.
- Kahle, L. R., & Kim, C. (2006). **Creating images and the psychology of marketing communication**. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

<https://www.routledge.com/Creating-Images-and-the-Psychology-of-Marketing-Communication/Kahle-Kim/p/book/9780415647076>.

KERRY EXPRESS. (2566). รายงานความยั่งยืนและตัวเลขผลการดำเนินงาน .
<https://investor.th.kerryexpress.com/th/downloads/sustainability-report-and-performance-data>.

Kris Piroj. (2560). Service Quality หรือ SERVQUAL คืออะไร? มีอะไรบ้าง .
<https://greedisgoods.com/servqual-%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD/>.

Rov inelli & Hambleton. (1977). ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .
<https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=2474710>.

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มความรุนแรง
ในสังคมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
Guidelines for Strategic Foresight Approach Through Social Violence Trends
To Promote Criminology Literacy For High School.

ภคันท์ โหมดบุตร¹ และ ชรินทร์ มั่งคั่ง^{2*}

Phakkhanan Modbud¹ and Charin Mangkhang^{2*}

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่¹

A bachelor's degree student in Social Studies at the Faculty of Education, Chiang Mai University¹

สาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่^{2*}

Division of Social Studies, Faculty of Education, Chiang Mai University^{2*}

*Corresponding author E-mail: charin.mangkhang@cmu.ac.th

Received: 9 April 2024; Revised: 9 July 2024; Accepted: 9 July 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้มความรุนแรงทางสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้มความรุนแรงทางสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิเคราะห์เอกสาร โดยการรวบรวมข้อมูลผ่านงานเอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 9 ท่าน และแบบบันทึกการสังเกตห้องเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ เป็นวิทยาการข้ามศาสตร์เพื่อใช้คาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและตีความ ในการคาดการณ์แนวโน้มปรากฏการณ์ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม 2) การเสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1 ด้านการเตรียมการ ครูผู้สอนควรศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ เนื่องจากเป็นกระบวนการใหม่ 2.2 ด้านกระบวนการสอน ควรมีการให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ค้นพบและคิดวิเคราะห์และหาคำตอบด้วยตัวเองโดยครูผู้สอนมีหน้าที่ชี้แนะแนวทาง 2.3 ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ การให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าถึงง่ายและบ่อยที่สุด 2.4 ด้าน

การวัดและประเมินผล ประเมินผล ควรวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง โดยการเน้นการวัดแบบคุณภาพ
การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น

คำสำคัญ : ความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา, แนวโน้มความรุนแรงในสังคม, การคาดการณ์
อนาคตเชิงยุทธศาสตร์

Abstract

This article aims to 1) study the Strategic Foresight Approach to learning management through Societal Violence Trends to promote Criminology Literacy among High School Students, and 2) propose learning management guidelines using the Strategic Foresight Approach through Societal Violence Trends to promote Criminology Literacy among High School Students. This study employs qualitative research methods and document analysis by collecting data through documents, interviews with nine high school teachers, and classroom observation records.

The research found that:

1) The Strategic Foresight Approach to learning management is an interdisciplinary science used to predict future events that have not yet occurred by analyzing and interpreting data to forecast trends and phenomena to prepare for and appropriately address problems.

2) The proposed learning management process includes: 2.1) Preparation: Teachers should study the Strategic Foresight Approach to learning management as it is a new process. 2.2) Teaching process: Students should be allowed to engage in self-directed activities, discover, analyze, and find answers independently, with teachers providing guidance. 2.3) Media and learning resources: Students should use easily accessible and frequently used media and learning resources. 2.4 Assessment and evaluation: Evaluation should be based on real situations, focusing on qualitative assessment through observation and interviews.

Keywords: Criminology Literacy, High School Students, Societal Violence Trends, Strategic Foresight Approach

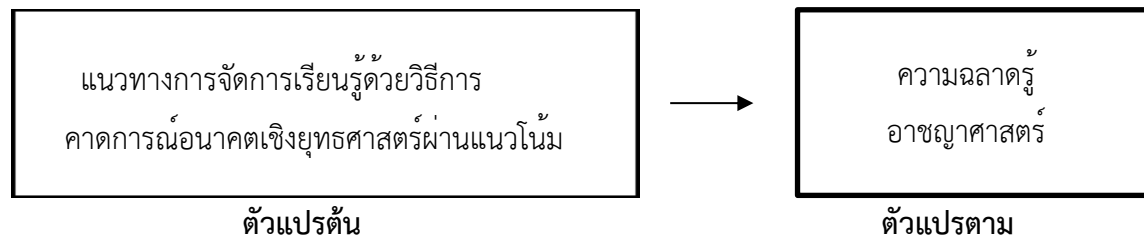
บทนำ

จากภาวะปัจจุบันที่สังคมทั่วโลกเผชิญหน้ากับการเพิ่มขึ้นของความรุนแรงทางสังคมอย่างต่อเนื่อง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมเกิดจากหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะความไม่สงบและความรุนแรงทางสังคม ปัจจัยเหล่านี้รวมถึงการมีกลุ่มติดอาวุธทางการเมือง กลุ่มอาชญากร และกลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีผลต่อความเสี่ยงในการเกิดการขัดแย้ง อีกปัจจัยหนึ่งคือความตึงเครียดที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขในภูมิภาคที่มีปัญหา นอกจากนี้ยังมีสถาบันของรัฐที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือขาดหายไปซึ่งทำให้เกิดความไม่มั่นคงในสังคม เช่น ระบบนิติธรรมที่ไม่สามารถให้ความยุติธรรมและความเท่าเทียมในการดำเนินการ อีกทั้งยังมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ผิดต่อกฎหมายนำมาซึ่งความขัดแย้ง และสุดท้ายคือการขาดแคลนทรัพยากรที่ทวีความรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความไม่มั่นคงในสังคมได้ ดังนั้นปัจจัยเหล่านี้ทั้งหมดเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงทางสังคมในปัจจุบัน (United Nations, 2020)

สถานการณ์ประเทศไทยในปัจจุบันกำลังพบเจอกับปัญหาความรุนแรงทางสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น จากบทวิเคราะห์ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 16 ได้เผยแพร่มติการขับเคลื่อน “ระบบสุขภาพทางจิตเพื่อสังคมไทยไร้ความรุนแรง” โดยรายงานว่า ประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตความรุนแรงและปัญหาสุขภาพจิตที่มีลักษณะหลากหลาย และมีความเข้มข้นที่สูงขึ้น อ้างอิงข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2564 ที่ได้รับมาจากการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ และคดีอาญาที่เป็นความผิดต่อชีวิต ร่างกายและเพศ แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นทุกรูปแบบ โดยมีผู้กระทำความรุนแรงเพิ่มขึ้นถึง 1,342 คนต่อปี และความรุนแรงกำลังขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายมาเป็นการระบอบความรุนแรงในสังคมไทย (POLICY WATCH, 2023) นอกจากนี้ ผลการรายงานจากมูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี เกี่ยวกับสถิติการข่มขืนในประเทศไทย เมื่อปี 2565 พบว่า เด็กอายุ 10-15 ปี มีการถูกข่มขืนมากที่สุด โดยมีจำนวน 381 คน ตามด้วยกลุ่มอายุ 15-20 ปีที่มีจำนวน 198 คน และเด็กแรกเกิดถึงอายุ 10 ปี มีจำนวน 110 คน สถิติที่สลดใจนี้ถือเป็นสัญญาณที่น่ากังวลต่อสังคมไทยที่ต้องรับมือต่อความรุนแรง (THE ACTIVE, 2023) และยังมีแนวโน้มปัญหาความรุนแรงอื่นๆ ที่ยังคงปรากฏอยู่ในสังคมไทย อาทิ อาชญากรรมทางไซเบอร์ การเหยียดเพศ เชื้อชาติ เป็นต้น

จากแผนการศึกษาแห่งชาติยุทธศาสตร์ที่ 1 (2560- 2579) ของประเทศไทย เรื่อง การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ระบุเป้าหมายที่ 2.3 ไว้ว่า การศึกษาต้องมีการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อจะลดระดับความรุนแรงเมื่อเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาความมั่นคงรูปแบบต่าง ๆ และที่สำคัญควรมีสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ในการพัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไข ให้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis form) การรวบรวมข้อมูลเอกสารเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มความรุนแรงในสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชีวศาสตร์ เป็นการตีความเชิงวิเคราะห์ เปรียบเทียบและสังเคราะห์เนื้อหาที่ค้นพบ
2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview form) แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนในปัจจุบัน

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1. ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 คน ใช้การคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ครูผู้สอนที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองแก่ผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาเรื่องอาชญากรรมความรุนแรงในโรงเรียน โดยผู้สัมภาษณ์ยินดีเข้าร่วมการวิจัย
2. โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่มีความแออัดสูง เป็นแหล่งย่านธุรกิจ และสถานที่เริงรมย์ โดยใช้การคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 โรงเรียน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1. การพัฒนาเครื่องมือจากการวิเคราะห์เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาด้านเนื้อหา เอกสาร แนวคิด และทฤษฎี เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและวิธีการจัดการเรียน เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดและตัวแบบในการวิจัยต่อไป

1.2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ซึ่งเป็นเอกสารประเภทบทความวิจัย เอกสารและตำราเชิงวิชาการ เอกสารทางการภาครัฐ ฯลฯ รวมถึงการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจสภาพปัญหา

2.1. เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาสภาพบริบทจริง จึงได้มีการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 9 คน ครูผู้สอนที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองแก่ผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาเรื่องอาชญากรรม ความรุนแรงในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดใหม่

3.1. เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวข้องกับแนวโน้มความรุนแรงในโรงเรียนและขั้นตอนตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ที่ได้รับการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองแก่ผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาเรื่องอาชญากรรมความรุนแรงในโรงเรียน

3.2. การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในการนำข้อมูลที่ได้นำมาเรียบเรียงแยกประเด็นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบการคิดในการวิจัย และสรุปผลข้อมูลที่ได้นำมาอธิบายผลตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อค้นหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. การนำข้อมูลที่ได้นำมาเรียบเรียงแยกประเด็นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบการคิดในการวิจัย และสรุปผลข้อมูลที่ได้นำมาอธิบายผลตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อค้นหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัย

5.1. เป็นการสรุปผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มความรุนแรงในสังคมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยทำการเรียบเรียงข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้รับจากกระบวนการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนา เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ และรูปแบบการดำเนินงาน ซึ่งจะนำไปสู่การเสนอแนวทางการปฏิบัติในห้องเรียนสังคมศึกษาในโรงเรียน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มความรุนแรงในสังคมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชีวศาสตร์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร รวบรวมข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์จากกระบวนการของ Andy Hines (2008) และอภิวัฒน์ (2021) ในการส่งเสริมความฉลาดรู้อาชีวศาสตร์ พบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำนายอนาคตเชิงยุทธศาสตร์ เป็นหนึ่งในอนาคตวิทยา(Futurology) หรืออนาคตศาสตร์การศึกษา (Futures Studies) วิทยาการข้ามศาสตร์เพื่อใช้คาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยการนำหลักการ เหตุผลการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน รวมถึงมิติประวัติศาสตร์ เพื่อใช้ในการคาดการณ์และวิเคราะห์อนาคต ทำให้การคาดการณ์อนาคตขึ้นอยู่กับพื้นฐานของข้อมูล (Foresight the future) ในการใช้ชุดข้อมูลมาอ้างอิงความเป็นมาของปรากฏการณ์ เพื่อทำความเข้าใจและสร้างฉากทัศน์อนาคตที่มีความหลากหลาย ในการเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและเตรียมพร้อมการรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งประกอบด้วยแนวทางการจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างความเข้าใจ (Empathize) เป็นกระบวนการที่สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ในการอธิบายถึงความรุนแรงคืออะไร และความรุนแรงที่ส่งผลต่อสังคมเป็นลักษณะอย่างไร 2) การระบุประเด็น (Identify) การระบุประเด็นความรุนแรงทางสังคมที่ต้องการศึกษา เพื่อกำหนดขอบเขตในการศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญเพื่อสำรวจปัญหา 3) การสืบสวน (Enquiry) กระบวนการค้นหาสภาพของปัญหาเพื่อการหาแนวโน้มและปัจจัยขับเคลื่อนของปัญหา โดยวิธีการที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน สภาพอดีต และยุคสมัย โดยคุณสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ 2 แหล่งที่สำคัญ ข้อมูลขั้นทุติยภูมิ จากสิ่งพิมพ์ รายงาน บทความวิชาการ ข่าวหลายแห่ง และข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นๆ 4) ฉากทัศน์ (Scenarios) การฉายภาพอนาคตเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับผลจากความรุนแรงทางสังคมที่กำหนด โดยอาศัยการวิเคราะห์จาก แนวโน้ม ปัจจัยขับเคลื่อนและเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น หรือทำให้ปัญหานั้นเปลี่ยนแปลงไป 5) วิสัยทัศน์ (Vision) การวิเคราะห์หาคำนิยามของผลจากการคาดการณ์จากฉากทัศน์ และตั้งวิสัยทัศน์เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น 6) ยุทธศาสตร์ (Strategy) การสร้างแนวทางการรับมือหรือแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งเป้าไว้ 7. การปฏิบัติ (Action) การเริ่มดำเนินการตามแผน มีการประเมินผลการปฏิบัติใช้ และการปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่องโดยการจัดการเรียนรู้การทำนายอนาคตเชิงยุทธศาสตร์ เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ผ่านแนวโน้มปัญหาความรุนแรงทางสังคมที่ผู้เรียนเข้าใจปัญหาและปัจจัยแวดล้อมเพื่อ

สร้างฉันทศน์ในการวางแผนและมือปัญหาความรุนแรงทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับความฉลาดรู้ด้าน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความรู้อาชญากรรม คือ ความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายหรือพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งอาชญากรรมมักเกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติด การละเมิดสิทธิมนุษยชน การกระทำอาชญากรรมทางเพศ การฆ่า การโจรกรรม หรือการฉ้อฉล เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงพฤติกรรมเหล่านี้ได้ดีขึ้น การศึกษาด้านอาชญากรรมมักเน้นการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเหล่านี้ เช่น ปัจจัยสภาพสังคม ปัจจัยจิตใจ และปัจจัยบุคลิกภาพ เพื่อให้สามารถพยายามป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในอนาคต 2) ความตระหนักรู้ทางสังคม เป็นส่วนสำคัญในการเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์และปัจจัยที่สามารถนำพาผู้คนให้ประพฤติดนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งได้ ซึ่งหมายถึงการเชื่อมต่อกับผู้คนจากภูมิหลังที่หลากหลายและการเอาใจใส่กับสถานการณ์ของพวกเขา ความสามารถในการอ่านผู้อื่นได้อย่างถูกต้องจะช่วยให้คุณเข้าใจแรงจูงใจของพวกเขา ซึ่งจะช่วยให้คุณให้ข้อมูลเชิงลึกและการวิเคราะห์ที่เป็นประโยชน์ได้ 3) การแก้ปัญหา คือ การหาแนวทางการจัดการปัญหาที่ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือในสถานการณ์ที่ซับซ้อนซึ่งจำเป็นต้องคิดด้วยตนเอง จึงมีบทบาทสำคัญในการที่ต้องสามารถประเมินสถานการณ์ แก้ไขข้อขัดแย้ง เพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาที่ต้องพบเจอ

ภาพที่ 2: ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มความรุนแรงในสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านอาชญาศาสตร์

ที่มา: Phakphanan Modbud & Charin Mangkhang (2023)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้มความรุนแรงทางสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านอาชญาศาสตร์ ซึ่งจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

ครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองแก่ผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาเรื่องอาชญากรรมความรุนแรงในโรงเรียน จำนวน 9 ท่าน ในปีการศึกษา 2566 ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้มความรุนแรงทางสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์	บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
การสร้างความเข้าใจ (Empathize)	กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ รับรู้ และเห็นคุณค่าในปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ยกตัวอย่าง - ครูใช้เหตุการณ์ปัจจุบันที่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมที่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวันของนักเรียน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนต่อเหตุการณ์นั้นๆ ฟังและตอบสนองต่อคำถามหรือข้อสงสัยของผู้เรียนอย่างจริงจัง		ทำความเข้าใจปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สำรวจทบทวนมวลประสบการณ์ในการพบเจอปัญหาความรุนแรงในสังคม ในการแลกเปลี่ยนสนทนาร่วมกัน
การระบุประเด็น (Identify)	วิเคราะห์คำตอบของผู้เรียนจากขั้นตอนที่ 1 เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ร่วมมือ (Collaborative Learning Theory) ระหว่างครูและผู้เรียน ในการกำหนดประเด็นปัญหาที่สนใจ โดยมีความเกี่ยวข้องกับบริบทในพื้นที่ หรือประสบการณ์ที่เผชิญ		สำรวจความสนใจของตนเอง จาก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน ขั้นที่ 1 ตัดสินใจเลือกประเด็น ปัญหา ร่วมกันภายในกลุ่ม โดย คำนึงถึงความเป็นไปได้ของการ แก้ไขปัญหา และทักษะความรู้ ความสามารถของตน
การสืบสวน (Enquiry)	กำหนดแนวทางการศึกษาให้กับผู้เรียน การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน สภาพอดีต และยุคสมัยในประเด็นในปัญหาที่สนใจ เพื่อวิเคราะห์ถึงแนวโน้ม โดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณ ในแหล่งปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ สิ่งสำคัญควรคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูล และจริยธรรมบนโลกดิจิทัล (Digital Ethics)		การสืบหาข้อมูลจากภูมิหลังของ ปัญหาที่มีความหลากหลายหา สาเหตุและปัจจัยสนับสนุนที่เป็น ตัวควบคุมการเกิดขึ้นของปัญหา สถิติการเพิ่มขึ้นและลดลงของ ปัญหา ในแหล่งปฐมภูมิหรือ

		ทฤษฎี คำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูลและจริยธรรมบนโลกดิจิทัล (Digital Ethics)
ฉากทัศน์ (Scenarios)	กระบวนการให้ผู้เรียนสร้างฉากทัศน์ จากขั้นตอนที่ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากขั้นที่ 3 โดยสร้างภาพอนาคตประเด็นปัญหาที่กำหนด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และอาจมีการตั้งคำถาม ดังนี้ - เหตุใดผู้เรียนจึงสร้างฉากทัศน์ของประเด็นปัญหาออกมาเป็นสถานการณ์แบบนี้? - ปัจจัยสำคัญใดที่ส่งเสริมให้ภาพทัศน์ของผู้เรียนมีลักษณะเช่นนี้?	สร้างฉากทัศน์สถานการณ์ที่เลือกหาแนวโน้มที่ได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 3
วิสัยทัศน์ (Vision)	การเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนเลือกฉากทัศน์และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ปัญหา และการตัดสินใจ อาจมีการตั้งคำถาม ดังนี้ - การแก้ไขปัญหาฉากทัศน์ที่เลือก มีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนภาพสถานการณ์ในอนาคตอย่างไร	การทบทวนจุดแข็งจุดอ่อนของกลุ่มตนเอง ในประเมินเพื่อกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา
ยุทธศาสตร์ (Strategy)	ครูผู้สอนสนับสนุนผู้เรียนในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ปัญหา และการทำงานเป็นทีม	การระดมความคิดร่วมกันในการวางแผนและออกแบบวิธีการการแก้ไขปัญหา
การปฏิบัติ (Action)	การเน้นการลงมือทำจริงเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ (Constructivism) ในการสร้างความรู้ของตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและคนอื่น ๆ และความคงทนด้านการเรียนรู้ - สร้างกิจกรรมที่เป็นจริงและสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน - ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้และให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง	การลงมือปฏิบัติจริงตามแนวทางที่ได้วางแผน ติดตามและเน้นการตามระยะที่ตั้งเป้า ประเมินและสรุปผลของเป้าหมาย

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นบทบาทของครูและผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้มความรุนแรงทางสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชีวศาสตร์ 7 ขั้นตอน นอกจากนี้ การ

เตรียมความพร้อมของครูผู้สอนทั้งในด้านการจัดกิจกรรม สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมถึงด้านการวัดประเมินเองต่างมีความสำคัญ สามารถสรุปข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของครู ครูผู้สอนควรศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้มความรุนแรงทางสังคม เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงอนาคตให้ผู้เรียนคาดการณ์แนวโน้มความรุนแรงทางสังคมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและรับมือต่อปัญหา ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้ใหม่ซึ่งไม่มีในตำราเรียน

2. ด้านการจัดขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ คือการให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ค้นพบและคิดวิเคราะห์และหาคำตอบด้วยตัวของผู้เรียนเองโดยครูผู้สอนมีหน้าที่สำคัญ คือการชี้แนะเพื่อให้ได้คำตอบ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

2.1. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหาการใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงการมีอยู่ของปัญหา

2.2. ครูควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการระดมสมองร่วมกัน โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมมารวมแลกเปลี่ยนเพื่อคาดการณ์ปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

2.3. ครูควรจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้นำแนวทางไปใช้ได้จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงปัญหา และสร้างแนวทางการการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับบริบทชีวิตจริง

3. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้

3.1. ครูควรใช้สื่อการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น สื่อดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์ แต่ควรคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางสังคม

3.2. ครูควรสร้างแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ง่าย อาจจะไม่ใช่แค่ในสื่อสังคมออนไลน์ แต่รวมถึงบอร์ดภายในโรงเรียนต่างๆ ที่ผู้เรียนพบเห็นเป็นประจำ

4. ด้านการวัดและการประเมินผล ครูผู้สอนควรวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง โดยการเน้นการวัดแบบคุณภาพ ในการสัมภาษณ์ พูดคุยร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและทัศนคติของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการเรียนรู้ด้วยการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มทางสังคม เป็นกลยุทธ์ที่ผนวกกับความฉลาดรู้ อาชญาศาสตร์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ศึกษาปัญหาความรุนแรงทางสังคมที่นำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรม โดยสำรวจข้อมูลทั้งแง่ของปฐมภูมิและเหตุภูมิ เพื่อเข้าใจถึงสาเหตุ และปัจจัยการขับเคลื่อนของปัญหา ที่นำมาซึ่งพฤติกรรมที่ผิดปกติ จนนำไปสู่การสร้างฉากทัศน์ของแนวโน้มของปัญหาความรุนแรง โดยเน้นที่

การพัฒนาแนวทางที่เป็นระบบในการเตรียมความพร้อมและออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหามลพิษทางสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต จากกระบวนการเหล่านี้เป็นผลต่อเนื่องที่ทำให้ผู้ที่ศึกษาค้นพบองค์ความรู้ใหม่ คือ การสร้างจิตวิทยาอาชญากรรมในห้องเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของสาขาจิตวิทยา ที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจมุมมอง ความคิด ความเข้าใจ การกระทำ และปฏิกิริยาของบุคคลที่ก่ออาชญากรรม ในทางการศึกษา เช่น ในมุมมอง ครูผู้สอนอาจจะต้องทำความเข้าใจมุมมองทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน โดยการค้นหาสาเหตุว่า เพราะเหตุใดผู้เรียนจึงแสดงพฤติกรรมแบบนี้ ปัจจัยการขับเคลื่อนของพฤติกรรมคืออะไรและจะมีการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างไร โดยไม่มุ่งตัดสินผู้เรียนแค่เพียงมุมมองภายนอก โดยทักษะที่จำเป็นต่อการสร้างจิตวิทยาอาชญากรรมในห้องเรียน มีดังนี้ 1. การวิเคราะห์ จำเป็นต้องเข้าใจถึงสาเหตุและปัจจัยการเกิดพฤติกรรม เพื่อออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษทางสังคม เพื่อไม่ให้กระทำผิดซ้ำ 2. ความเที่ยงธรรม ความเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ใช้ความสามารถในการคิดวิจารณ์อย่างมีเหตุผล โดยไม่ปล่อยให้อารมณ์มาขัดขวาง 3. การฟัง ควรเป็นผู้ฟังที่ดี เพื่อทราบถึงสาเหตุและปัจจัยการเกิดพฤติกรรมของผู้ก่ออาชญากรรม 4. การเอาใจใส่ ควรเอาใจใส่ เมื่อทำการวิเคราะห์พฤติกรรมทางจิตวิทยา หรือสัมภาษณ์เพื่อสังเกตพฤติกรรมบางอย่าง เพื่อออกแบบแนวทางการแก้ไขที่ได้ประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้น การประยุกต์ใช้ทักษะจิตวิทยาอาชญากรรมในห้องเรียน จะส่งผลให้ครูและนักเรียนเข้าใจการกระทำและสามารถรับมือและแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดปกติดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญทำให้ครูสามารถใช้ทักษะจิตวิทยาอาชญากรรมเพื่อเข้าใจและตอบสนองต่อความต้องการและอารมณ์ของนักเรียนในทุกๆ สถานการณ์

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้ม ความรุนแรงในสังคมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้วิจัยจำแนกการ อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำนายอนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้ม ความรุนแรงทางสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ผลวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการทำนายอนาคตเชิงยุทธศาสตร์ เป็นหนึ่งในอนาคตวิทยา(Futurology) หรืออนาคต ศาสตร์การศึกษา (Futures Studies) วิทยาการข้ามศาสตร์เพื่อใช้คาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยการนำหลักการเหตุผลผลการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน รวมถึงมิติประวัติศาสตร์สำหรับคาดการณ์และวิเคราะห์ อนาคต ทำให้การคาดการณ์อนาคตขึ้นอยู่กับพื้นฐานของข้อมูล (Foresight the future) การวิเคราะห์ถึงอนาคต จึงต้องใช้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และใช้ชุดข้อมูลมาอ้างอิงความเป็นมาของปรากฏการณ์ เพื่อทำความเข้าใจและสร้างฉากทัศน์อนาคตที่มีความหลากหลาย ในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษทางสังคมและเตรียมพร้อมรับมือ

ปรากฏการณ์ในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ ชรินทร์ มั่งคั่ง (2022) กล่าวว่า อนาคตศาสตร์ การศึกษา เป็นการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอนาคตศาสตร์ที่บูรณาการกับเทคนิควิธีการเพื่อพัฒนา กระบวนการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลกให้มีความฉลาดรู้วิทยาการข้ามศาสตร์ในการตัดสินใจวางแผน สังคมอนาคตเพื่อป้องกันปัญหาและอุปสรรคในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในการเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่อาจจะ เกิดขึ้นในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549) กล่าวว่า การคิดอนาคตจะช่วยให้ สามารถปรับตัวได้เท่าทันกับสถานการณ์ หรือเป็นการรู้ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทำให้สามารถเตรียมพร้อม ในการเข้าสู่อนาคตได้อย่างเหมาะสม การเตรียมการรับมือและป้องกัน และหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจจะเกิด จาก การสังเคราะห์กระบวนการคาดการณ์อนาคตอย่างมียุทธศาสตร์จาก Andy Hines (2008) และอภิวัฒน์ (2021) สามารถสร้างแนวทางจัดการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างความเข้าใจ (Empathize) 2) การระบุประเด็น (Identify) 3) การสืบสวน (Enquiry) 4) ฉากทัศน์ (Scenarios) 5) วิสัยทัศน์ (Vision) 6) การสร้างยุทธศาสตร์ (Strategy) 7) การปฏิบัติ (Action) สอดคล้องกับรูปแบบการคิดแก้ปัญหาเชิงอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ ใน การนำสภาพการณ์อนาคตเข้าสู่ระบบการคิด นำเสนอสภาพการณ์อนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น ในการทำนายสภาพการณ์ อนาคตจากข้อมูล ข้อเท็จจริง และประสบการณ์ของตนมาวิเคราะห์ว่าอนาคตจะเกิดปัญหาได้บ้างและควรมีการ เลือกเกณฑ์ใดที่จะเหมาะสมในการแก้ไขปัญหาก็ความยั่งยืนในทุกสถานการณ์ที่เป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของสุปราณี คำแป้ง (2022) เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิง อนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การส่งเสริมความสามารถในการคิด แก้ไขปัญหาเชิงอนาคต ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงอนาคต อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 75.63) ทั้งนี้ การเรียนรู้การคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้มความรุนแรงในสังคม เป็นการจัดการ เรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์ 3 ด้าน 1) ความรู้อาชญากรรม 2) การแก้ปัญหา 3) ตระหนักรู้ทาง สังคม จึงสอดคล้องกับภฤณพงศ์ พุตระกูล (2565) กล่าวว่า การศึกษาอาชญาศาสตร์เป็นการศึกษาที่มีความ เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรม ในการสืบหา สาเหตุ แรงจูงใจ ที่ทำให้มนุษย์ก่อให้เกิดการกระทำทางอาชญากรรม หรือการกระทำที่ผิดปกติไปจากกฎเกณฑ์ทางสังคม และเป็นการศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไข พันฟู พฤตินัยของ คนที่กระทำความผิดให้สามารถกลับตัวเป็นคนดี กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข อีกทั้งในปัจจุบันยังม การศึกษาถึงแนวทางในการป้องกันปัญหาทางอาชญากรรม

ผลการวิจัยประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางจัดการเรียนรู้ด้วยการทำนายอนาคตเชิงยุทธศาสตร์ ผ่านแนวโน้มความรุนแรงทางสังคม เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ ครูควรมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยเน้นให้ ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหา คิดวิเคราะห์และหาคำตอบด้วยตัวเอง หรือเป็นการระดมสมองร่วมกัน โดยครูมีบทบาทแค่

เพียงเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550) กล่าวว่า การสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยใช้กระบวนการทางความคิด และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และไปประยุกต์ใช้ได้ โดยบทบาทของครูเป็นเพียงแค่ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหา ใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงการมีอยู่ของปัญหา สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของบรูเนอร์ (1960) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้ค้นพบปัญหาและสถานการณ์ ในการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยไม่ได้รับคำแนะนำจากครู บทบาทของครูจะเป็นผู้ที่คอยชี้แนวทางเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหา ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองโดยการหาข้อมูลการวิเคราะห์และสรุปผล ครูควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการระดมสมองร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของอนุสร หงษ์ขุนทด (2023) กล่าวว่า การระดมสมอง เป็นการนำผู้เรียนมาเข้าร่วมในพื้นที่เดียวกัน เพื่อระดมความคิดจำนวนมาก เกี่ยวกับเรื่อง หรือปัญหาที่วางเป้าหมาย โดยเน้นไปที่ปริมาณของความคิด เพราะยังมีความคิดมาก ก็ย่อมมีแนวทางการแก้ไข หรือ แนวคิดเดิม ๆ แตกต่างกันไปมากขึ้น เป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างเครื่องมือที่มีคุณค่าสำหรับการแก้ไขปัญหาและสร้างไอเดียใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนิชา จันทราสา (2563) เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการระดมสมองและกระบวนการสร้างฉลากทัศน์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอนาคต โดยมีองค์ประกอบการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดประเด็นปัญหา 2) เลือกปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอนาคต 3) จำแนกปัจจัยที่แน่นอนและไม่แน่นอน 4) พิจารณาคัดเลือกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพอนาคตมากที่สุด 5) เขียนฉลากทัศน์และนำเสนอวิธี ในด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ครูควรใช้สื่อการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น สื่อดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์ แต่ควรคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทางสังคม ครูควรสร้างแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ง่าย อาจจะไม่ใช่แค่ในสื่อสังคมออนไลน์ แต่รวมถึงบอร์ดภายในโรงเรียนต่างๆ ที่ผู้เรียนพบเห็นเป็นประจำ สอดคล้องกับแนวคิดของเกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ (2563) กล่าวว่า การใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ประหยัดเวลา เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะใหม่รวมถึงเนื้อหาที่ทันสมัยและตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ในปัจจุบันได้อย่างทันที่ ด้านการวัดและการประเมินผล ครูผู้สอนควรวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง โดยการเน้นการวัดแบบคุณภาพ ในการสังเกต การสัมภาษณ์ พูดคุยร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและทัศนคติของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของราชบัณฑิตยสภา (2012) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินจากพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการทำงาน และผลงานในสภาพบริบทการเรียนการสอนตามบริบทสังคม และชุมชนของนักเรียน เป็นเครื่องมือวัดสมรรถนะของผู้เรียนรู้ ซึ่งได้มาจากการกระทำหรือการแลกเปลี่ยนจากผู้อื่น

สรุปผลการวิจัย

แนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ เป็นหนึ่งในอนาคตวิทยา(Futurology) หรืออนาคตศาสตร์การศึกษา (Futures Studies) วิทยาการข้ามศาสตร์เพื่อใช้คาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น โดยการนำหลักการเหตุผลการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน รวมถึงมิติประวัติศาสตร์สำหรับคาดการณ์และวิเคราะห์อนาคต ในการคาดการณ์แนวโน้มความรุนแรงทางสังคม เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดริเริ่มในการเข้าใจปรากฏการณ์สังคมในอดีตและปัจจุบัน และเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์กระบวนการแก้ไขปัญหาเพื่อเตรียมรับมือกับปรากฏการณ์ปัญหาความรุนแรงทางสังคมในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการให้ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหาด้วยตนเอง การระดมความคิดระหว่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ข้อมูลที่มีความหลากหลายในการหาแนวทางการรับมือและแก้ไขปัญหา อาจจะมีการใช้สื่อการและแหล่งการเรียนรู้เข้ามาช่วยเสริมโดยอาจจะเป็นสื่อที่ผู้เรียนเข้าถึงง่ายและทันสมัย และในการวัดและประเมินผลควรวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งนี้การส่งเสริมความฉลาดรู้ของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงมูลเหตุ ปัจจัย พฤติกรรมของบุคคลที่ใช้ความรุนแรงจนก่อให้เกิดอาชญากรรม เพื่อเตรียมพร้อมรับมือและหาแนวทางแก้ไขปัญหาปรากฏการณ์ความรุนแรงทางสังคม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ครูผู้สอนควรเตรียมตัวและศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้วิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มความรุนแรงในสังคมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์ เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ค่อนข้างใหม่ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากกระบวนการเรียนรู้นี้ให้มีประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

ครูผู้สอนควรเข้าไปร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชี้แนะ ตรวจสอบกระบวนการทำงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้มีความซับซ้อนและในการศึกษาข้อมูลในแง่ของปฐมภูมิและทฤษฎีในจำนวนมาก อาจจะทำให้เกิดข้อมูลที่ผิดพลาดและไม่ถูกต้องได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์ผ่านแนวโน้มความรุนแรงในสังคมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้อาชญาศาสตร์

สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ได้จากการทำวิจัยนี้ไปทดลองใช้หรือทำวิจัยเชิงทดลองเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของแนวทางดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงศ์ พุทธระกูล. (2022). ศาสตร์การศึกษาด้านอาชีวศึกษา. <https://www.thaipost.net/public-relations-news/264293/>
- เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ. (2563). E-Learning ประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning Benefit). <https://www.iok2u.com/article/information-technology/e-learning-e-learning-benefit>.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 1). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์บริษัทซัคเซสมีเดีย.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2565). การสอนอนาคตวิทยาสำหรับครูสังคมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: สำนักพิมพ์บริษัทลานนาการพิมพ์จำกัด.
- ณัฐนิชา จันทราสา. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการระดมสมองและกระบวนการสร้างฉันทศน์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงอนาคต สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2575. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สุปราณี คำแป้ง. (2022). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ไขปัญหาเชิงอนาคตตามแนวคิดของทอแรนซ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2012). The Royal Institute Education Dictionary. Arun Printing.
- อนุสร หงษ์ขุนทด. (2023). แนวทางการออกแบบการสอนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการระดมความคิดของนักเรียน. http://krukob.com/web/news-83/#google_vignette.
- อภิวัฒน์ รัตนวราหะ. (2563). อนาคตการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: สำนักพิมพ์หจก. ล็อกอินดีไซน์เวิร์ค.
- อภิวัฒน์ รัตนวราหะ. (2564). การคาดการณ์อนาคตเชิงยุทธศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: สำนักพิมพ์หจก. ล็อกอินดีไซน์เวิร์ค.
- Bruner, J. S. (1960). The Process of Education. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- Hines, A. (2006). **Thinking About the Future: Guidelines for Strategic Foresight**. Publisher.
- International Career Institute Blog. (2023). **8 Skills Needed for Criminology**.
<https://icieducation.co.uk/blog/8-skills-needed-for-criminology/>.
- Policy Watch. (2023). **สถานการณ์สุขภาพจิตคนไทย เจอวิกฤตความรุนแรง-เศรษฐกิจ**.
<https://policywatch.thaipbs.or.th/article/life-7>.
- Study Smarter. (n.d.). **Criminal Psychology**.
<https://www.studysmarter.co.uk/explanations/psychology/social-context-of-behaviour/criminal-psychology/>.
- The Active. (2023). **เปิดสถิติปี 2566 เหยื่อคุกคามทางเพศเพิ่มขึ้น เยาวชนไทยยังเสี่ยงภัยรอบด้าน**.
<https://theactive.net/news/public-health-20231228/>.
- The Indeed Editorial Team. (2022). **What Are Criminologist Skills? (Definitions and Examples)**.
<https://www.indeed.com/career-advice/resumes-cover-letters/criminologist-skills>.
- United Nations. (2020). **A New Era of Conflict and Violence**. <https://www.un.org/en/un75/new-era-conflict-and-violence>.

ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร

THE DIGITAL ABILITY OF EDUCATIONAL ADMINISTRATOR ACCORDING TO THE OPINIONS OF TEACHER IN EDUCATIONAL AGENCIES BANGKOK METROPOLITANCE

พัชรินทร์ สวัสดิ์^{1*} และ อำนวย ทองโปร่ง²

Patcharin Sawasdee^{1*} and Amnuay Thongprong²

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง^{1*}

Student of Education Program in Administration, Ramkhamheang University, Bangkok, Thailand.^{1*}

e-mail: nokpatcharin.sawasdee@gmail.com Tel: 0653652662

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง²

Lecturer, Faculty of Education Program in Administration, Ramkhamheang University, Bangkok, Thailand. Tel: 0816419848

*Corresponding author E-mail: nokpatcharin.sawasdee@gmail.com

Received: 9 April 2024; Revised: 9 May 2024; Accepted: 9 July 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางดิจิทัลตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานครโดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 372 คน โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Cohen และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ 5 ค่า จำนวน 35 ข้อ มีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.951 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ (Scheffe's post hoc comparison method) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล รองลงมาคือด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้นำดิจิทัล 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่ทำงานในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความ

คิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถทางดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, สังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the digital ability of educational administrators according to the opinions of teachers in educational agencies in Bangkok who were classified by their educational qualification, position, and the sizes of educational institutes. 372 in-service teachers in public schools educational agencies in Bangkok were selected to participate in the study using Cohen's table and stratified random sampling. Data were collected via 35 items questionnaires with a - 5 point rating scale. The data were computed with the Item Objective Congruence index. The result of total mean score ranged from 0.60 to 1.00. The reliability of the questionnaire was at 0.951. The data were analyzed using SPSS to calculate frequency distribution, percentages, means, standard deviations, T-score, One-way Anova, and Scheffe's pos thoc comparison method.

The findings of the study: 1) The overall and individual aspects of the digital ability of educational administrators according to the opinions of teachers in educational agencies in Bangkok, were ranked highly. When examining individual aspects, the data show that morality and ethics are at the highest level, followed by digital technology usage. The digital leader is at the lowest level in descending order. 2) The comparison of the digital ability of educational administrators, according to the opinions of teachers in educational agencies in Bangkok, shows that in-service teachers with different educational qualifications and positions expressed similar opinions towards the digital abilities of educational administrators in both the overall and individual aspects. However for in-service teachers in different sized schools opinions towards the digital abilities of educational administrators, showed a statistically significant difference in both the overall and individual aspects at the 0.05 level.

Keyword: the digital ability, educational administrators, Bangkok Metropolitance

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคดิจิทัล เป็นแรงผลักดันอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีดิจิทัล นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการจัดการศึกษาอย่างมาก จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีอิทธิพลสำคัญต่อการทำงานในอนาคต ประเทศไทยได้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้เพื่อพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของประเทศมากยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดแผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. 2566-2570 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า "สู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีพลวัตบนรากฐานของสังคมที่รู้คิด รู้เท่าทัน และกำลังคนที่สามารถปรับตัวและสร้างโอกาสจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล" เพื่อให้ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในวงการศึกษา เพราะการศึกษาต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการบริหาร สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถทางเทคโนโลยีดิจิทัล ในการนำมาพัฒนาด้านการศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้และนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติและวัฒนธรรมภายในโรงเรียน

สำนักการศึกษา เป็นหน่วยราชการในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนและส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพและเป็นรูปธรรม โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ทั้งการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาในระบอบอย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา การส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานการณ์ด้านการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การจัดการศึกษา (SWOT Analysis) พบประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญคือเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านระบบและกลไก คือขาดระบบและกลไกการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสนับสนุนการรายงานผล การจัดการศึกษาและการใช้ประโยชน์ข้อมูลสารสนเทศ อาจทำให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครอยู่ในภาวะวิกฤตทั้งด้านการพัฒนาบุคลากรครู การเพิ่มความสามารถในการจัดการเรียนรู้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ให้ความสำคัญและมีการสนับสนุนเทคโนโลยีในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาออกแบบการบริหารจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ให้บรรลุผลสำเร็จ เพื่อให้การจัดการศึกษาสนองต่อนโยบายต่างๆ และเป็นผู้บริหารยุคดิจิทัลที่มีศักยภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียนสังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป

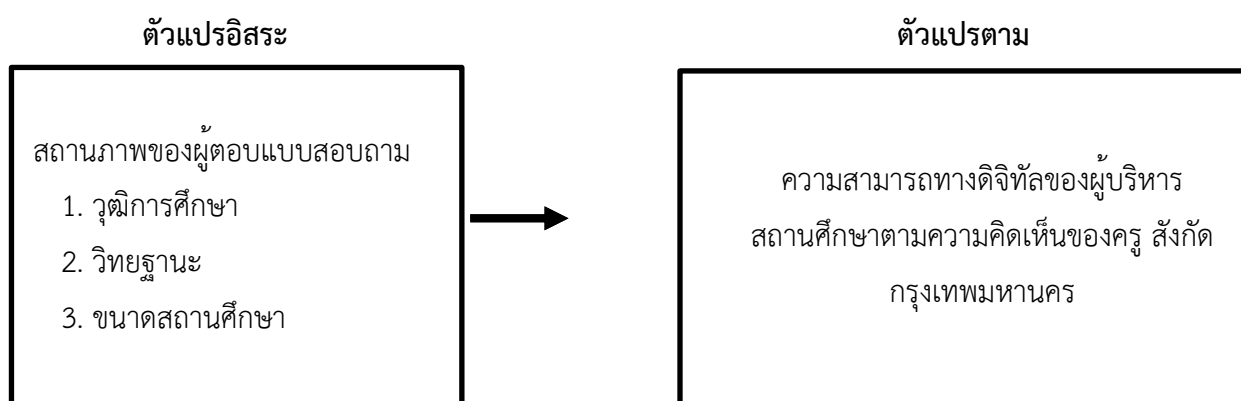
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และขนาดสถานศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสังกัดกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีพ.ศ. 2566 จำนวน 12,936 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 372 คน โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จากการเปิดตารางของโคเฮนและคณะ (Cohen Manion and Morrison, 2011) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1. วุฒิการศึกษา ประกอบด้วย ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี 2. วิทยฐานะ ประกอบด้วย ไม่มีวิทยฐานะ มีวิทยฐานะ 3. ขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัด กรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยมีองค์ประกอบจำนวน 4 ด้านได้แก่ ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความสามารถด้านผู้นำดิจิทัล ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร และความสามารถด้านคุณธรรม จริยธรรมดิจิทัล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่างเดือนเมษายน 2566 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาตำรา เอกสารงานวิจัย มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ

4. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.6 - 1.0

5. แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.951

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น ไปดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่งไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน ผ่าน Google Form

2. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระหว่างวันที่ 17 – 30 พฤศจิกายน 2566

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ที่ได้จาก Google Form และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละ

2. ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม วุฒิการศึกษา วิชญาณะ ใช้วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (T-test) แบบ independent

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม และขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way

ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ (Scheffe's post hoc comparison method)

สรุปผลการวิจัย

จากการทำวิจัย เรื่องความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร ($\bar{X} = 4.04$) และด้านผู้นำดิจิทัล ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ
2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
4. ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ซึ่งพบว่า ครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก และครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ นั้นมีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล รองลงมาคือด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านผู้นำดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์เป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในสถานศึกษา พัฒนาการบริหารสถานศึกษา มีความเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลที่มีความรู้ความเข้าใจและทักษะทางด้าน

ดิจิทัล สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างดี อีกทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถควบคู่กับจริยธรรมของเทคโนโลยีดิจิทัล เนื่องจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานราชการ การให้ข้อมูลสารสนเทศหรือบริการจึงมีความสำคัญและจำเป็นในยุคดิจิทัล และจะช่วยส่งเสริมระบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับชุธารินี ศรีปัญญา พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และ มีชัย ออสุวรรณ (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษา รับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสามารถด้านการควบคุมกำกับ และการปฏิบัติตามกฎหมายนโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562) ที่กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการในสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาмаใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาต้องมีความรอบรู้และมีภูมิคุ้มกันในการใช้สื่อเทคโนโลยีโดยคำนึงถึงหลักคุณธรรมในการใช้สื่ออย่างเหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาใช้โปรแกรมพื้นฐานที่ต้องใช้ภายในองค์กรได้ดี รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษาสร้างสรรค์นวัตกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษาเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลได้หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่มีทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริหารสถานศึกษาโดยผ่านโปรแกรม หรือแพลตฟอร์มต่างๆ มาสนับสนุนพัฒนางานและพัฒนาสถานศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเรียนรู้ทักษะทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้อย่างดีในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวัลย์ นนทเกท (2559) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 152 คนและครูจำนวน 313 คน รวมทั้งสิ้น 465 คน ผลการศึกษา พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.2. ด้านผู้นำดิจิทัล พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมพัฒนาทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลในสถานศึกษา รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ

ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาขับเคลื่อนการศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดิจิทัลของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการด้านยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา มุ่งเพิ่มและขยายช่องทางการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าไปในการเรียนการสอน เป็นผู้มีบทบาทในการนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Eric Sheninger (2014) ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติและสร้างวัฒนธรรมใหม่ในโรงเรียน เป็นผู้บริหารที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงบรรลุเป้าหมายองค์การ กลายเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำดิจิทัล ดังนั้นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลสูง ก็จะได้เปรียบในการแข่งขันที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง

1.3. ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร พบว่า ครุมีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการพัฒนาซอฟต์แวร์และการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัลในสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ สร้างนวัตกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสู่การปฏิบัติในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบ กระบวนการดำเนินงาน และการให้บริการให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุทินา ยนต์ศิริ และอุไร สุทธิแย้ม (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Learning Environment) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative) และการทำงานเป็นทีม (Team Learning)

1.4. ด้านคุณธรรมจริยธรรมดิจิทัล พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดี ใช้สื่อเทคโนโลยีและให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงและไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการจัดเก็บข้อมูลและการทำงานในด้านต่างๆได้เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัว ให้สอดคล้องกับยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ก้าวไปสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เป็นนักบริหารแบบดิจิทัล เป็นผู้นำที่มีสมรรถนะ ความรู้ความสามารถด้วยคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งผู้นำทางการศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคมจริยธรรมและกฎหมายในการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นพลเมืองผู้ใช้งานสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์อย่างเข้าใจ บรรทัดฐานของการปฏิบัติตัวให้เหมาะสม และมีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารในยุคดิจิทัลเป็นการสื่อสารที่ไร้พรมแดนจำเป็นต้องมีความฉลาดทางดิจิทัล (DQ: Digital Intelligence) ซึ่งสอดคล้องกับ วราพินทร์ ชาววิวัฒน์ (2565) วิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ทักษะการใช้งานอินเทอร์เน็ต ในภาพรวม มีระดับทักษะอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามหลักกฎหมายและจริยธรรม เช่น Twitter, Instagram, Facebook, Tiktok เป็นต้น มีระดับทักษะอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งวิทยฐานะ ขนาดของสถานศึกษา และ สำนักงานเขต พบว่า

2.1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูที่ทำการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดเวลาทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาเพื่อนำความรู้เข้ามาพัฒนาสถานศึกษา ปัจจุบันเป็นยุคการศึกษาไร้พรมแดนครูสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดเวลาผ่านโลกดิจิทัล อีกทั้งสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้มีการอบรมและพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในทุกมิติ โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งทักษะในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ จึงมีการดำเนินการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพบุคคลในสังกัดและมีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับแนวคิดของเชมัวร์ ปาเบิร์ต (2563) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) โดยการใช้เทคโนโลยี

เป็นเครื่องมือ หลักการนี้เน้นการใช้เทคโนโลยีแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นผลให้เกิดพฤติกรรมที่ฝังแน่นเมื่อผู้เรียน เรียนรู้ว่าจะเรียนรู้ได้อย่างไร (Learning how to Learn) ซึ่งหลักการของทฤษฎีนี้เป็น การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติหรือสร้างสิ่งที่มีความหมายกับตนเอง อาจกล่าวได้ว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารการศึกษาไม่แตกต่างกันเพราะการสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมายต่อ ตนเองไม่จำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษาที่สูงจึงจะสร้างความรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ มูอำหมัดรุซลัน ลือบาเกลูติง (2564) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่ ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.2. ครูที่มีวิทยฐานะ มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ คิดเห็นของครู สังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ไม่ แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารแสดงถึงภาวะผู้นำดิจิทัลที่มองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วใน ยุคดิจิทัลส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรวมถึงการเรียนรู้องค์ความรู้ต่างๆ ใน ปัจจุบันไม่ได้ทำได้เพียงในห้องเรียนหรือห้องสมุดเพียงอย่างเดียวรูปแบบการเรียนรู้และช่องทางใหม่ๆ ได้ถูกพัฒนาขึ้น อย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐหรือภาคเอกชนหรือแม้กระทั่งบุคคลทั่วไปที่มีการแชร์ข้อมูลองค์ความรู้ นำองค์ ความรู้ของตนเองมาสร้างการเรียนรู้ทางช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ในรูปแบบตามแต่ที่บุคคลสนใจเฉพาะด้าน ซึ่ง ทำให้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายขึ้นพัฒนาทักษะได้ตรงตามที่ตนเองสนใจ สามารถเรียนรู้ได้จากที่ไหนก็ ได้ในโลก นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์และสื่อเพื่อการเรียนรู้เกิดขึ้นมากมายทำให้ศึกษาค้นคว้าตามเนื้อหาที่ตนสนใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรู้รอบตัว ทักษะเฉพาะด้านวิชาการและทฤษฎีความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิ วิชญ์ สนลอย (2565) ศึกษาเรื่อง ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

2.3. ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร สถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความสามารถในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะสถานศึกษา แต่ละแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาโดยเฉลี่ยตามรายหัวจำนวนนักเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จึงมี ความพร้อมทางด้านสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีดิจิทัลและมีงบประมาณในการจัดสรรเพียงพอมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาด

กลาง และขนาดเล็ก จึงทำให้ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารบุคคล งบประมาณ บริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์ชาติ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพพึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ ที่แม้แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมคือ “ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมือง ต่อไปได้ และสอดคล้องกับทฤษฎีโรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ซึ่งสอดคล้องกับ ฝนทิพย์ ชาญชนะ และศีกฤทธิ์ ศิลาลาย (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลได้หลากหลายและเหมาะสม ใช้แพลตฟอร์มต่างๆ มาบริการในสถานศึกษาให้มากขึ้น ควรส่งเสริมให้เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน เปิดโอกาสให้ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ สร้างนวัตกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นและส่งเสริมการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการจัดเก็บข้อมูลและการทำงานในด้านต่างๆให้เป็นระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และควรศึกษาความสัมพันธ์ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562). แผนปฏิบัติการ 5 ปี พ.ศ. 2563 – 2567. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพมหานคร.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : ศูรสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ พ.ศ.2566. <https://www.moe.go.th>.
- จิตรกร จันทรสุข และ จิรนนท์ วัชรกุล. (2564). การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 15(2): 36-49.
- ชุธาธิณี ศรีปัญญา, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และมีชัย ออสุวรรณ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(2): 9-13.
- เชย์มัวร์ ปาเปิร์ต. (2563). ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism). <https://anyflip.com/vrget/lfqe/basic>.
- ทิพวัลย์ นนทเกท. (2559). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 3(1): 47-56.
- ฝนทิพย์ หาญชนะ และ ศักดิ์ฤทธิ ศีลาฉาย. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสหวิทยา เขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. Journal of Roi Kaensarn Academi. 7(6): 117-133.
- มูอำหมัดรุสลัน ลือบาเกลูตัง. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตรัง กระบี่. รายงานการประชุมภาคใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13. 1935-1946.
- วราพินท์ ชาววิวัฒน์. (2565). แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศศิวิมล ม่วงกล้า และต้อมลักษณ์ บุญธรรม. (2563). การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต. 15(1): 101-104.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2565). **แผนปฏิบัติราชการประจำปีพ.ศ. 2565**. สำนักงานการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานการศึกษา.
- อนุนิดา ยนต์ศิริ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). **ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2): 159 - 172.
- อภิวินัย สนลอย. (2565). **ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร. 5(1): 89-101.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). **Research Methods in Education (8th ed)**. London: Routledge.
- Eric Sheninger. (2014). **Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times**. https://books.google.co.th/books?id=MjifAgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=th&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v.
- Sheninger, E. (2019). **Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times (2nd ed.)**. SAGE Publications Asia-Pacific Pte. Ltd.

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์

A study on the problem of health education management in the 21 century
under the Nakhon Sawan Secondary Education Area Office.

สุภกิจ วิริยะกิจ^{1*}, ชิตชนก ศรีสวัสดิ์² และ จุฬาวัดณ์ กำลังทวี³

Suprakit Wiriyakit^{1*}, Chitchanok Srisawat² and Juthawat Kamlangtawee³

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ Email: suprakit.w@nsru.ac.th เบอร์โทรศัพท์ 080-304-9031^{1*}
Lecturer of Education, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, Email: suprakit.w@nsru.ac.th., Tel 080-304-9031^{1*}

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ Email: Nok_ja2@hotmail.com เบอร์โทรศัพท์ 095-713-2594²
Lecturer of Education, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, Email: Nok_ja2@hotmail.com ²

Tel 095-713-2594

อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ Email: uthawat_k@hotmail.com เบอร์โทรศัพท์ 061-862-6246³
Lecturer of Education, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, Email: uthawat_k@hotmail.com.³

Tel 095-713-2594

Received: 26 May 2024; Revised: 8 July 2024; Accepted: 10 July 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำนวน 37 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน สามารถจัดอันดับได้ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพ, การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of this research was to study the condition of health education learning management in the 21st century, affiliated to the Nakhon Sawan Secondary Education Area Office. The sample group is the head of the Health Education and Physical Education Learning Group under the Nakhon Sawan Secondary Education Area Office, with a total of 37 schools. The tool used in the research is a questionnaire and then the results are used for statistical analysis. By finding the frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the study showed that the management condition of health education learning in the 21st century under the Nakhon Sawan Secondary Education Area Office was at a high level overall. When considered individually, it was found that they were at different levels, which could be ranked as follows: Measurement and evaluation were at a high level, followed by curriculum at a high level, learning activities at a high level, and use of teaching and learning materials at a high level, respectively.

Keyword: condition, Health Education Learning Management, 21st century

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมนุษย์ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนั้น การมีสุขภาพที่ดีของมนุษย์นั้นมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล สิ่งแวดล้อม และสถานที่ทำงาน โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งที่มีบทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและชุมชน (วรรณ วาดโคสูง, 2567) “สุขศึกษา” (health education) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บุคคลและชุมชนมีความรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อสุขภาพและสามารถปฏิบัติตนเพื่อการมีสุขภาพที่ดีดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในศตวรรษที่ 21 การให้สุขศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาสุขภาพของประชาชน โดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้ทางสุขภาพของชุมชน (community health learning outcomes) และระบบการสนับสนุน (support systems) (เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์, 2561) วิชาสุขศึกษาเป็นพื้นฐานเริ่มต้น ที่สำคัญที่สุดสำหรับทุกคน เป็นวิชาที่บังคับให้ทุกโรงเรียนต้องจัดสอนให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนรับความรู้มีการปฏิบัติ

ความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่แก่ครอบครัว ส่งความรู้ต่อไปสู่สังคม ความรู้ที่ นักเรียนได้รับจากโรงเรียนในด้านสุขศึกษา มิได้มีเพียงแต่เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพกายอย่างเดียว สุขศึกษาได้ให้ความรู้เรื่องสุขภาพในทุกด้าน ทั้งพื้นฐานร่างกาย มนุษย์เพื่อให้รู้ถึงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายในแต่ละช่วงวัย ให้เห็นคุณค่าของการดูแลสุขภาพของตนเอง และผู้อื่น กล่อมเกลาจิตใจให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข พัฒนาความคิดสติปัญญาให้ รู้เท่าทันโลกและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้สุขศึกษา จึงควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งการจัดการเรียนรู้สามารถทำได้หลายรูปแบบ จัดตามสภาพจริง จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกัน เรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง เรียนรู้แบบบูรณาการและสอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพราะศตวรรษที่ 21 นี้เป็นยุค เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวนความรู้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทุกวัน ต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ อยากเรียนรู้ของใหม่ และรู้วิธีที่จะเรียนรู้ด้วย และต้องมีทักษะการใช้ชีวิตที่ดีด้วย ดังนั้นคุณลักษณะของคนยุคใหม่ จึงต้องมีทักษะศตวรรษที่ 21 ร่วมด้วย ได้แก่ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านความเข้าใจความต่างของวัฒนธรรม ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ ความมีเมตตากรุณา วินัย คุณธรรมละจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนรู้จักแก้ปัญหาสุขภาพของตนเองและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เพื่อการมีสุขภาพที่ดี อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน เพื่อการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้ไปถึงเป้าหมาย ทำให้โรงเรียนต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีการปรับเปลี่ยน พัฒนาเตรียมพร้อมให้กับผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่น ด้านหลักสูตร ที่มีความทันสมัย กิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีความน่าสนใจ สื่อการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ดี

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ เพื่อสรุปข้อมูล และเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข ปัญหาการเรียนการสอนสุขศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในเรื่องของสุขศึกษาและเป็นข้อให้กับโรงเรียนในการนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุง หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการสอนสุขศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์มีประสิทธิภาพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทันสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพที่เกิดขึ้น ในการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาในนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครสวรรค์ ทั้งหมด 37 โรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนละ 1 คน ทั้งสิ้น 37 คน ประกอบไปด้วย 1) โรงเรียนนครสวรรค์ 2) โรงเรียนพยุหะพิทยาคม 3) โรงเรียนโกรกพระ 4) โรงเรียนเขากะลาวิทยาคม 5) โรงเรียนบึงบอระเพ็ดวิทยา 6) โรงเรียนเขาทองพิทยาคม 7) โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ 8) โรงเรียนท่าตะโกพิทยาคม 9) โรงเรียนไพศาลวิทยา 10) โรงเรียนวังน้อยพิทยา 11) โรงเรียนหนองบัว 12) โรงเรียนตะคร้อพิทยา 13) โรงเรียนวังบัววิทยาคม 14) โรงเรียนพนมรอกวิทยา 15) โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม 16) โรงเรียนพระบางวิทยา 17) โรงเรียนบ้านแก่งซิวลิตวิทยา 18) โรงเรียนเก้าเลี้ยววิทยา 19) โรงเรียนชุมแสงชนูทิศ 20) โรงเรียนทับกฤชพัฒนา 21) โรงเรียนหนองกรดพิทยาคม 22) โรงเรียนหัวดวงราชนพราหมณ์ 23) โรงเรียนลาดยาววิทยาคม 24) โรงเรียนห้วยน้ำหอมวิทยาคาร 25) โรงเรียนเทพศลาประชาสรรค์ 26) โรงเรียนแม่वंกพิทยาคม 27) โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม 28) โรงเรียนรัฐราษฎร์อนุสรณ์ 29) โรงเรียนวังเมืองชนประสิทธิ์วิทยาคม 30) โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ 31) โรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์ 32) โรงเรียนจันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์ 33) โรงเรียนทหารอากาศอนุสรณ์ 34) โรงเรียนอุดมัญญาประชานุเคราะห์ 35) โรงเรียนหนองโพพิทยา 36) โรงเรียนช่องแคพิทยาคม 37) โรงเรียนลาดทิพรสพิทยาคม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อคำถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านหลักสูตร
- 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
- 4) ด้านการวัดและประเมินผล

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

- 3.1. ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลการสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3.2. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม และรวบรวมข้อมูลที่ได้ศึกษานำมากำหนดเป็นขอบเขตในการ สร้างแบบสอบถาม
- 3.3. นำแบบแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) เท่ากับ 0.95 ทั้งฉบับ

3.4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เสนอ ผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.2. ติดต่อหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อขอความร่วมมือ โดยผู้วิจัยเป็นผู้แจก แบบสอบถามและเก็บแบบสอบถาม (รูปแบบออนไลน์)
- 4.3. ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 - 26 เมษายน 2567 โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยตนเอง
- 4.4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 5.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

5.2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาในนครสวรรค์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับ มีการแปลความหมายคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา ระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา ระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา ระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา ระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาในนครสวรรค์ มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความถี่ และค่าร้อยละของครูสุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาในนครสวรรค์ (n=37)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	31	83.79
1.2 หญิง	6	16.21
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 25 ปี	1	2.71
2.2 ระหว่าง 25 - 35 ปี	19	51.36
2.3 ระหว่าง 36 – 45 ปี	11	29.72
2.4 อายุ 46 ปีขึ้นไป	6	16.21
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	29	78.38
3.2 ปริญญาโท	8	21.62

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เพศชาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 83.79 เพศหญิง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.21 อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.71 อายุระหว่าง 25 – 35 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 51.36 อายุระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 29.72 และอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.21 วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 78.38 และระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ (n=37)

ประเด็นคำถาม	สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษา		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านหลักสูตร	4.12	0.73	ระดับมาก
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.65	ระดับมาก
3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	4.26	0.71	ระดับมาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.48	0.58	ระดับมาก
รวม	4.32	0.64	ระดับมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, S.D. = 0.58) รองลงมาด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.60) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.65) และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.71)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามรายข้อสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านหลักสูตร (n=37)

ด้านหลักสูตร	ความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้สอนมีความรู้ด้านโครงสร้างของหลักสูตรสุขศึกษา	4.24	0.64	มาก
2. ผู้สอนเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรสุขศึกษา	4.30	0.62	มาก
3. เนื้อหาในหลักสูตรสุขศึกษา มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.24	0.72	มาก
4. เนื้อหาของหลักสูตรสุขศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	4.24	0.68	มาก
5. เนื้อหาในหลักสูตรสุขศึกษา มีความเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด	4.11	0.70	มาก
6. เนื้อหาที่เรียนยากต่อการทำความเข้าใจ	3.57	0.99	มาก
รวมเฉลี่ย	4.12	0.73	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อและเรียงจาก 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่ 2 ผู้สอนเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตรสุขศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.62) รองลงมาข้อที่ 1 ผู้สอนมีความรู้ด้านโครงสร้างของหลักสูตรสุขศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.64) และข้อที่ 4 เนื้อหาของหลักสูตรสุขศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามรายข้อสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (n=37)

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	ความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา รายวิชารายการประเมินสมรรถนะ	4.49	0.69	มาก
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.62	0.55	ดีมาก
3. กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม ปัญหา	4.32	0.71	มาก
4. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับวัยของ นักเรียน	4.38	0.59	มาก
5. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้มีความหลากหลาย	4.30	0.66	มาก
6. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนเกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางกายและจิตใจ	4.46	0.84	มาก
7. กิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นและเร้าให้นักเรียนเกิด ความสนใจในบทเรียน	4.49	0.65	มาก
8. กิจกรรมการเรียนการสอนมีการสนับสนุนให้นักเรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	4.32	0.58	มาก
9. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา รายวิชา	4.43	0.65	มาก
10. กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาส ทำงานร่วมกัน	4.35	0.63	มาก
11. กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์	4.41	0.64	มาก
12. บรรยากาศภายในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	4.27	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย	4.40	0.65	มาก

จากตารางที่ 4 สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในนครสวรรค์ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อและเรียงจาก 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่ 2 กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.55) รองลงมาข้อที่ 7 กิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นและเร้าให้นักเรียนเกิดความ สนใจในบทเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.65) และข้อที่ 1 กิจกรรมการเรียนการสอนมีความ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชารายการประเมินสมรรถนะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามรายข้อสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครสวรรค์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	ความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การใช้สื่อมีความเหมาะสม	4.38	0.68	มาก
2. สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน	4.41	0.60	มาก
3. สื่อการสอนที่ใช้มีความหลากหลาย	4.14	0.82	มาก
4. สื่อการสอนที่ใช้มีความทันสมัย	4.32	0.63	มาก
5. ผู้สอนใช้สื่อการสอนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.27	0.65	มาก
6. การใช้สื่อช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น	4.35	0.59	มาก
7. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง เครื่องฉาย เป็นต้น มีความเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน	4.22	0.85	มาก
8. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์มีความเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน	4.14	0.82	มาก
9. สื่อการเรียนการสอนอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	4.14	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย	4.26	0.71	มาก

จากตารางที่ 5 สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในนครสวรรค์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อและเรียงจาก 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่ 2 สื่อการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.68) รองลงมาข้อที่ 1 การใช้สื่อมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.65) และข้อที่ 6 การใช้สื่อช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามรายข้อสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครสวรรค์ ด้านการวัดและประเมินผล (n=37)

ด้านการวัดและประเมินผล	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้สอนมีการแจ้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบก่อนเรียน	4.57	0.55	ดีมาก
2. การวัดและประเมินผลของผู้สอนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.43	0.55	มาก
3. การวัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.51	0.56	ดีมาก
4. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลความรู้ของนักเรียนก่อนเรียน	4.51	0.56	ดีมาก
5. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลความรู้ของนักเรียนหลังเรียน	4.46	0.61	มาก
6. วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มีความหลากหลาย	4.46	0.61	มาก
7. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.43	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย	4.48	0.58	มาก

จากตารางที่ 5 สภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาในนครสวรรค์ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.58) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อและเรียงจาก 3 อันดับแรก พบว่า ข้อที่ 1 ผู้สอนมีการแจ้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบก่อนเรียน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.55) รองลงมาข้อที่ 3 การวัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.56) และข้อที่ 4 ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลความรู้ของนักเรียนก่อนเรียน อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครสวรรค์ อภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

ด้านหลักสูตร โดยรวมพบว่า สภาพการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครสวรรค์ มีการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาที่มีความหลากหลายโดยมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและโรงเรียนมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้หลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวถึง หลักสูตรว่าหลักสูตรเป็นประมวลความรู้และประสบการณ์ ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตร จึงเป็นเสมือนแผนที่กำหนดทิศทางการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา ทิพย์พิพัฒน์พร (2563) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการสร้างเสริมสุขภาพสอดคล้องกับคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า รูปแบบและหลักสูตรการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับกับคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 จากการวิเคราะห์เอกสารมีหลากหลาย ประกอบด้วย 1) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจุบัน 2) วิสัยทัศน์การศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) ที่มาและความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 4) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 5) สภาพการณ์ และบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ 6) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) 7) การจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา 8) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน 9) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 10) วิธีการสอนแบบสืบสอบ 7E ของ Eisenkraft 11) วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการใช้คำถาม (Questioning) ของ Bloom และ 12) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ Active Learning ของ Brookeld

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูผู้สอนรายวิชาส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและ

ยังเน้น กระบวนการจัดการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับ แก้วตา เจื่อนาค (2560) กล่าวว่า การเลือก กิจกรรมการเรียนรู้หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ (Method Learning Selections) ผู้สอนต้องคำนึงถึงเป้าหมายการเรียนรู้ลักษณะของเนื้อหา และผู้เรียน โดยเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม จนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยหลักการเรียนรู้ สมัยใหม่ คือ Teach Less, Learn More สอนให้น้อย แต่ให้ผู้เรียนเรียนได้เยอะ ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ตามกรอบแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับงานวิจัย ภัทลัญชัย แทนนอก (2559) การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายเพชรเจริญมัย พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรกลุ่ม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาโดยรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นอย่างดี

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมพบว่า สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนมีนโยบายให้ครูผู้สอนมีสื่อการเรียนการสอนประกอบกับกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ ฉลองชัย แม้นศิริ (2567) ในการสอนวิชาสุขศึกษาหรือวิชาใดๆ ก็ จำเป็นต้องใช้สื่อการสอนอย่างมากเพราะสื่อช่วยให้การสอนจากเรื่องที่ยากๆ ให้เป็นเรื่องที่ง่ายเข้าใจ จากเรื่องที่เป็น นามธรรมเป็นเรื่องที่เป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่สอนแล้วต้องใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบ การศึกษาแต่เดิม ส่วนใหญ่ใช้การบอกความรู้เป็นสื่อการเรียน วิธีนี้นักเรียนใช้การฟัง แล้วคิดตาม คนที่มีสติปัญญาฉลาดก็จำได้ คิด ตามได้แต่ไม่เข้ากับเด็กทุกคน ฉะนั้นด้วยวิธีการฟังนี้ไม่สามารถทำให้นักเรียนบรรลุการเรียนรู้ได้ทุกคน ยิ่งเด็กเล็กๆ ยิ่งต้องการสื่อการเรียนการสอนที่มากและหลายประเภท เด็กโตอาจมีน้อยประเภทลงไปเพราะสามารถเข้าใจเรียนรู้ด้วย ตนเองได้พอสมควรและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล สุดขารมย์ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียน เรื่อง กินดีชีวิตก็เป็นสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดสื่อการเรียนรู้เรื่อง กินดีชีวิตก็เป็นสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.00/80.95 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดสื่อการเรียนรู้ เรื่อง กินดีชีวิตก็เป็นสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อการเรียนรู้เรื่อง กินดีชีวิตก็เป็นสุขสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.18

ด้านการวัดและประเมินผล สภาพการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับการวัดผล ประเมินผลซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแนวคิดใหม่มีจุดเน้นที่การประเมินพัฒนาการเรียน ด้วยวิธีการหลากหลาย ผู้เรียนเป็นผู้กระทำมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ มีการจัด

แสดง จัดทำผลงานซึ่งเป็นหลักฐานการประเมินสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ระบุว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการประเมินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผลจากการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเป็นพื้นฐานสำหรับตัดสินใจของครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศย้อนกลับที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย ทาพันธ์ (2565) ได้ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา พิชณุโลก อุดรดิตถ์ พบว่า สภาพการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิชณุโลก อุดรดิตถ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านมีการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลตามแนวปฏิบัติการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานที่มีการวางกฎเกณฑ์ไว้อย่างมีระบบทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้านรวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ได้แก่ มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องทักษะในศตวรรษที่ 21
2. ครูผู้สอนนำผลการวิจัยไปปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับ นักเรียน ผู้บริหาร เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางในการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาในศตวรรษที่ 21ในระดับชั้นประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.จำกัด.
- แก้วตา เจื่อนาค และอารีย์ วรเตชะคงคา. (2560). การออกแบบการเรียนรู้เพื่อศตวรรษที่ 21. ในงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 9 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม,จังหวัดนครปฐม.
- ฉลองชัย แม่นศิริ. (ม.ป.ป). การผลิตสื่อและนวัตกรรมการสอนสุขศึกษา. ClassStart. <https://www.classstart.org/classes/474>.
- เดชา ทิพย์พิพัฒน์พร. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการสร้างเสริมสุขภาพสอดคล้องกับคุณลักษณะเด็ก. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นพพล สุดขารมย์. (2561). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เรื่อง กินดีชีวิตก็เป็นสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดบ้านหลวง (บัวราษฎร์บำรุง). วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ภัควัฒญ์ แท่นนอก และจิราวิรัช เฟือกพันธ์. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้ หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายเพชรเจริญมัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 3. Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research). 10(4): 91-97.
- วรรณภา วัดโคกสูง และ วิษณุ สุทธิวรรณ. (2024). แนวคิดการส่งเสริม สุขภาพโดยใช้สุขศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กของประเทศไทย ภายใต้บริบทการพัฒนาที่ยั่งยืน. Interdisciplinary Academic and Research Journal. 4(1): 435-450.
- วินัย ทาพันธ์ และอดุลย์ วังศรีคุณ. (2565). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์. วารสารวิจัยวิชาการ. 5(5): 37-50.
- เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ และบัณฑิตวิทย์ ปิยะอร่ามวงศ์. (2561). สุขศึกษากับการพัฒนาสุขภาพ ในศตวรรษที่ 21. Chulalongkorn Medical Journal. 62(5): 871-878.

การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา Participatory Administration of Safety Management in School

พชฎ นรสิงห์^{1*}, สิริญญา โกษะ²

Pachata Norasingha^{1*}, Sirinya Kosa²

สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา^{1*}

Department of Occupational Health and Safety, Faculty of Science and Technology, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, E-mail: npachata@aru.ac.th^{1*}

โรงเรียนศรีบางไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2²

Sribangsai School, Phranakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office, E-mail: powerbeau888@gmail.com²

*Corresponding author

Received: 2 April 2024; Revised: 2 August 2024; Accepted: 3 August 2024

บทคัดย่อ

ความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แม้ปัจจุบันจะมีนโยบายด้านความปลอดภัยในโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการแต่ยังคงขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความปลอดภัยให้มีความเหมาะสม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความปลอดภัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยโดยมีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีกระบวนการในการบริหารจัดการความปลอดภัยประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา การประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและจัดลำดับความเสี่ยง การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินการตามข้อบ่งชี้ความปลอดภัย และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียนคือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมกำกับและติดตามผลการดำเนินงาน

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การจัดการความปลอดภัย, สถานศึกษา

Abstract

School safety is an important aspect that affects the development of student quality. While the Ministry of Education has established a school safety policy, its effectiveness is hindered by insufficient enforcement measures. Thus, schools need to have proper safety management. The aim of this research is to study the implementation of safety management in school and to study the participation and factors affecting safety management. This research is qualitative, data were collected using non-participatory observation methods.

The study discovered that the school implements safety operations by engaging the community. The management process consists of developing policies, creating safety plans, conducting safety risk assessments and sequencing risks, planning operations, implementing safety frameworks, and overseeing and evaluating supervision. Factors such as personnel, budget, and school environment pose constraints and obstacles to the management of school safety. In terms of community engagement, the school encourages the community to participate in collaborative thinking, decision-making, planning, cooperation, and performance monitoring.

Keywords: Participatory administration, Safety management, School

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการและทิศทางของประเทศ โรงเรียนนับเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก เป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมเยาวชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้อย่างเต็มความสามารถ เด็กนักเรียนมักใช้เวลาส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ประกอบกับเด็กอยู่ในวัยซุกซน หากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่ปลอดภัย จะยิ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิดได้ การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้อย่างมีความสุข และการได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2564)

การป้องกันอุบัติเหตุที่มักเกิดขึ้นภายในโรงเรียน เป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ต้องให้ความสำคัญ ร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขจุดเสี่ยง จุดอันตราย หมั่นตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ และ สิ่งของเครื่องใช้ภายในโรงเรียนด้วยว่าชำรุดเสียหายหรือไม่ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุกับเด็กนักเรียน เช่น เครื่องเล่นเด็กล้มทับเด็กเสียชีวิต เด็กถูกตู้ทำน้ำเย็นไฟฟ้าดูด เป็นต้น รวมถึงตัวเด็กนักเรียนต้องรู้จักการปฏิบัติตน ให้ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ด้วย นอกจากอุบัติเหตุแล้ว ยังมีภัยและความรุนแรงในรูปแบบอื่นที่เกิดขึ้นกับ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจในหลายปีที่ผ่านมา อาทิเช่น ภัยธรรมชาติ ภัยจากไซเบอร์ ภัยจากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก ยาเสพติด รวมถึงภัยที่เกิด จากโรคอุบัติใหม่ ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) เป็นผลให้เป็นอุปสรรค ต่อการเรียนรู้และสวัสดิภาพชีวิตของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2564)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่สำคัญคือ มาตรการด้านความปลอดภัยส่วนใหญ่เน้นที่กลุ่มวัยแรงงานเป็นเป้าหมายหลัก ถึงแม้ปัจจุบันจะมีนโยบายด้านความปลอดภัยในโรงเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังคงขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่มีมาตรการที่ชัดเจน ขาดทีมสหวิชาการเชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยที่จะให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินงาน อีกทั้งโรงเรียน ยังขาดการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน รวมไปถึงการสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานของเอกชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการดำเนินการด้านความปลอดภัยทั้งสิ้น (สุชีรา ใจหวัง, 2561) ผลการวิเคราะห์การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า การกำหนดแผน แนวทางปฏิบัติ มาตรฐานเพื่อความปลอดภัย รวมถึงนโยบายด้านความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ยังมีระดับ ที่ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กมีจำนวน น้อย จึงทำให้การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษามีข้อจำกัด ทั้งด้านการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย ด้านการกำหนดแผนและมาตรการความปลอดภัย และด้านนโยบายด้านความปลอดภัย (สุพักตร์ เลาย กลาง, 2566)

ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความปลอดภัยให้มีความเหมาะสม ซึ่งไม่ใช่เพียงโรงเรียน อย่างเดียวเท่านั้นที่มีหน้าที่ดูแลนักเรียนให้ปลอดภัย แต่รวมถึงครอบครัวของนักเรียน และชุมชน ก็ต้องเข้ามามี ส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา ย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการสถานศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและ

ชุมชน ชุมชนเกิดความรักและหวงแหนสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความปลอดภัย

การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา และสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดของนักวิชาการพบว่า

ขุภาพรสุข สิริวรรณ (2550) ได้กำหนดกระบวนการจัดการสถานศึกษาปลอดภัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 พัฒนากลุ่มความปลอดภัยในสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 มีเครื่องมือค้นหาปัญหาและเหตุการณ์บาดเจ็บของนักเรียน

ขั้นที่ 3 มุ่งสร้างความปลอดภัย 6 ด้าน การสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ที่จะครอบคลุมการลดอุบัติเหตุและความรุนแรง ต้องมี 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพสถานศึกษา ด้านระบบคุ้มครองเด็ก ด้านการเดินทางไปกลับสถานศึกษา ด้านความปลอดภัยกิจกรรมการเรียน ด้านหลักสูตรความปลอดภัย และด้านแผนฉุกเฉินในสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 มีนโยบายและแผนกิจกรรมความปลอดภัยสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ดังนี้ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) และได้กำหนดมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษามุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา อย่างยั่งยืน โดยเน้นมาตรการที่เข้มงวดในมาตรการ 3 ป ประกอบด้วย

1. การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัยต่อ นักเรียน ครู และ บุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. การปลูกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และ เจตคติที่ดี และการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

3. การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยา พ้นฟู และดำเนินการ ตามขั้นตอนของกฎหมาย

กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559) ได้ศึกษาพบว่า การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนที่จะครอบคลุมการลดอุบัติเหตุและความรุนแรง ต้องมี 6 ด้าน ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพโรงเรียนด้านระบบคุ้มครองเด็ก ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน ด้านความปลอดภัยกิจกรรมการเรียน ด้านหลักสูตรความปลอดภัย และด้านแผนฉุกเฉินในโรงเรียน

2. การมีส่วนร่วมจัดการด้านความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดของนักวิชาการ พบว่า

สมบัติ นามบุรี (2562) ได้อธิบายขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการ ตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และ การตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็น องค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้อย่างไรได้ เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการ ประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับ ผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์

ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบ ที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมิน ผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

อภิญา กังสนารักษ์ (2544) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ
3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผล รวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทำการคัดเลือกโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ได้มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัย โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาในด้านที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสังเกต การจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ได้แก่ สังเกตการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พฤติกรรมความปลอดภัยของครูและนักเรียน การจัดการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา

ผลการวิจัย

โรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันเปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่ให้บริการจำนวน 5 หมู่บ้าน โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ราชพัสดุมีขนาดพื้นที่ ประมาณ 4 ไร่ 2 งาน (7,200 ตารางเมตร) ประกอบด้วย ครู 10 คน ผู้บริหาร 1 คน ครูอัตราจ้าง 5 คน ครูธุรการ 1 คน ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ 1 คน พนักงานบริการอัตราจ้าง 1 คน และนักเรียน 292 คน สภาพชุมชนรอบบริเวณ โรงเรียนเป็นชุมชนชนกลาง บริเวณรอบพื้นที่โรงเรียนเป็นหมู่บ้านและสถานที่ราชการ เช่น สถานีตำรวจน้ำ ห้องสมุดประชาชน ที่ว่าการอำเภอบางไทร เทศบาลตำบลบางไทร ที่ทำการไปรษณีย์ เป็นต้น สภาพทางเศรษฐกิจ ค่อนข้างยากจน ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนอยู่ในระดับดี อาชีพหลักของชุมชนคือ รับจ้างทั่วไป และ เกษตรกรรม ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลัก คือ ลูกจ้างโรงงาน ส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาพุทธ ชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบสังคมชนบท

จากการศึกษาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1.1. ผู้บริหารกำหนดนโยบายและจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูจำนวน 3 คน และสถานักเรียน คณะกรรมการความปลอดภัย มีหน้าที่กำหนดนโยบายความปลอดภัยของสถานศึกษา กำหนดระยะเวลาการ ดำเนินงานและผู้รับผิดชอบงาน เสนอแผนความปลอดภัยของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้ง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบาย และแผนความปลอดภัยสถานศึกษา

1.2. การประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและจัดลำดับความเสี่ยง โดยผู้บริหารและ คณะกรรมการความปลอดภัยจะทำการเดินสำรวจตรวจตราความเสี่ยงในโรงเรียนเป็นประจำทุกวัน และได้ มอบหมายให้ครูประจำ และหัวหน้านักเรียนมีการตรวจตรา และสำรวจจุดเสี่ยงต่าง ๆ บริเวณชั้นเรียนของตนเอง หากพบการเกิดอุบัติเหตุให้ทำการบันทึกลักษณะการเกิดสาเหตุ และสถานที่ และนำเข้าที่ประชุมเพื่อร่วมกัน พิจารณาและวิเคราะห์สาเหตุเพื่อหาแนวทางป้องกันแก้ไข

1.3. การวางแผนการดำเนินงาน โดยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และสถานักเรียน ร่วมกันดำเนินการ จัดทำแผนพัฒนา แผนการปฏิบัติประจำปี โครงการและกิจกรรม เพื่อดำเนินการปรับปรุง ข้อบกพร่อง ปรับปรุงจุดเสี่ยงต่าง ๆ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผน และมีส่วนร่วม

ปฏิบัติงาน ได้แก่ การให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ การดูแลรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความปลอดภัยในรูปแบบวิทยาการบุคคลภายนอก มีการวางแผนการทำงานร่วมกับชุมชน โดยการจัดโครงการร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งให้ชุมชนส่งเจ้าหน้าที่มาดูแลความปลอดภัย เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เจ้าหน้าที่สายตรวจ มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการความปลอดภัย คณะกรรมการสถานศึกษา สภานักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ปัญหา โดยนำผลที่ได้จากสำรวจ สังเกต บันทึกการเกิดอุบัติเหตุมาประกอบการวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางป้องกันแก้ไข

1.4. การดำเนินการตามข้อบ่งชี้ความปลอดภัย เป็นการดำเนินงานตามโครงการ และกิจกรรมที่วางไว้ จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการสร้างจิตสำนึกและเจตคติที่ดีให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เช่น กิจกรรม กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน กิจกรรมปลูกฝังความปลอดภัยด้านการเดินทางเท้าบนถนน กิจกรรม โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความปลอดภัยที่โรงเรียนมีเครือข่ายมาให้ความรู้ มีการสอดแทรกเนื้อหาความรู้ด้านความปลอดภัยในบทเรียน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การแก้ไขจุดเสี่ยง และพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน และร่วมกับชุมชนปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บริเวณโรงเรียนให้มีความปลอดภัยมากขึ้น ขอการสนับสนุนทรัพยากรการทำงานจากหน่วยงานภายนอกและจากชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การปรับปรุงสภาพพื้นที่สนามกีฬา สนามเด็กเล่น

1.5. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล ทำโดยคณะกรรมการความปลอดภัย คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน มีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จของโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อใช้พัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด และทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียนคือ 1) บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวนน้อย และมีหน้าที่หลักที่ต้องปฏิบัติ การที่ทางโรงเรียนตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยขึ้น จึงเป็นการเพิ่มภาระงานนอกเหนือจากงานประจำที่ได้ทำอยู่ อีกทั้งบุคลากรยังขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในเรื่องของความปลอดภัย 2) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำกัด เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนเด็กนักเรียนไม่มาก จึงทำให้การดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงจุดเสี่ยงค่อนข้างล่าช้า เนื่องจากขาดงบประมาณในการดำเนินงาน 3) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน อุปกรณ์เครื่องเล่นของโรงเรียน ค่อนข้างเก่าและทรุดโทรม อีกทั้งเด็กอยู่ในวัยซุกซน

และขาดความระมัดระวัง จึงมักเป็นจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุด และเนื่องจากโรงเรียนมีสถานที่ตั้งอยู่ติดริมแม่น้ำน้อย แม้ว่าโรงเรียนจะมีรั้วและมีประตูปิดมิดชิด แต่บางครั้งหากครูพลั้งเผลอเด็กนักเรียนไปวิ่งเล่นริมน้ำอาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนได้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและดำเนินงานด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ประธานชมรมต่างๆ ผู้ปกครองหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เข้ามามีส่วนในการสนับสนุน ทั้งในด้านบุคลากร วิชาการ และงบประมาณ ผู้บริหารได้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผน และมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน ได้แก่ การให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ การดูแลรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความปลอดภัย มีการวางแผนการทำงานร่วมกับชุมชน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักรู้ มีการสื่อสารที่ชัดเจน สม่่าเสมอ โดยการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกับสถานักเรียน และชุมชน เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนได้มีการจัดการความปลอดภัยโดยเริ่มจากผู้บริหารวางแผนนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามข้อบ่งชี้ที่ได้วางแผนไว้ มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ต่อไป ซึ่งกระบวนการดังกล่าวที่โรงเรียนใช้ เป็นการนำวงจรคุณภาพ PDCA เข้ามาใช้ในการทำงาน โดยวงจรคุณภาพ PDCA เป็นขั้นตอน ในการทำงานให้งานเสร็จสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้และเป็นที่ยอมรับ ซึ่งประกอบไปด้วย การวางแผน (Plan) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และ การแก้ไขปัญหาที่ทำให้งานไม่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Act) แล้วผลักดันให้ เกิดการหมุนวงจร PDCA อย่างต่อเนื่อง ทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (พิรพงศ์ บุญฤกษ์, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พัชรา หงคำมี, 2566) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่าผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่า มีด้านบุคลากร งบประมาณ และสภาพแวดล้อม ซึ่งปัญหาที่พบคือโรงเรียนมีบุคลากรน้อย มีภาระงานค่อนข้างมาก และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอที่จะดำเนินงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ด้านสภาพแวดล้อมและลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้แม่น้ำก็เป็นจุดเสี่ยงที่จะทำให้เกิดอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จารุวรรณ เหยิบไธสงค์, 2563) ที่ทำการศึกษา การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดปทุมธานี พบว่าปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหาร

การมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียน สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้ชุมชน ตระหนักว่าไม่ใช่เพียงแค่โรงเรียนอย่างเดียวเท่านั้นที่มีหน้าที่ดูแลนักเรียนให้ปลอดภัย แต่รวมถึงครอบครัวของนักเรียน และชุมชน ก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน ซึ่งผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการสื่อสารสร้างความตระหนักในปัญหาอย่างต่อเนื่อง การดึงศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่อย่างหลากหลายออกมาใช้ประโยชน์ เน้นการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการสถานศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อดิสร ดีปานธรรม, 2562) ที่ทำการศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือชุมชนควรจะมีส่วนร่วมในการจัดการด้านความปลอดภัยในนักเรียน คนในชุมชนควรช่วยในเรื่องการเป็นหูเป็นตา สอดส่องดูแลในเรื่องต่าง ๆ จัดตั้งกลุ่มความปลอดภัยในชุมชนและในสถานศึกษา ช่วยกันสอนกันระวังความปลอดภัยให้กับเด็ก และช่วยกันระวังความปลอดภัยจากคนชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1. ผู้บริหารโรงเรียนนำนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นแนวทางกำหนดนโยบายการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน
- 1.2. ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยให้มีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุน กิจกรรม ด้านความปลอดภัยของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยที่เป็นระบบและเป็นรูปธรรม นำไปปฏิบัติได้จริง มีการตรวจสอบที่เป็นระบบ มีการตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการความปลอดภัย

2.2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมจากชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.3. ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา ศรีสุชาติ. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, บัณฑิตวิทยาลัย.
- จารุวรรณ เหยิบไธสงค์. (2563). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, วิทยาลัยครุศาสตร์.
- ชฎาพรสุข สิริวรรณ. (2550). คู่มือโรงเรียนปลอดภัย. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลรามาริบัติ.
- พัชรา หงคำมี และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2566). การพัฒนาแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยยัด, 12(1), 423-436.
- พิรพงศ์ บุญฤกษ์ และนลิตา สอนวาร. (2566). Deming Cycle กับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา, 2(1), 29-38.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. วารสารวิจัยวิชาการ, 2(1), 183-197.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา 2564. <https://aya1.go.th/files/202205101652166127.pdf>.
- สุชีรา ใจหวัง และจันทรศรัณ ภูติอริยวัฒน์. (2560). การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 15(28), 50-61.

- สุพัคตร์ เลยกกลาง. (2566). การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครราชสีมา. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3(1), 465-474.
- อดิสร ดีปานธรรม, ปรีชา ดิลกวุฒิสิทธิ์ และกิตติวงศ์ สาสวด. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความ
ปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสาร
บริหารการศึกษา มศว, 16(31), 66-75.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับคณะของ
สถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน
ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

The Industrial Plant Environmental Management: A Case Study of Umchan
Subdistrict Administrative Organization, Kusuman District, Sakon Nakhon
Province

วรเมธ ยอดบุญ^{1*} และวลญา สีมา²

Worameta Yodboon^{1*} and Wolaya Seema²

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์¹

Lecturer of Public Administration at the Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Kasetsart University¹

นิสิตระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์²

A Bachelor's Degree Student in Public Administration at the Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, ²

Kasetsart University

Corresponding author E-mail: worameta.y@ku.th^{*}

Received: 31 March 2024; Revised: 30 September 2024; Accepted: 5 October 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน ศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล และเสนอแนะด้านวิธีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง และกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่ชุมชนได้รับผลกระทบ คือ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง มลพิษทางน้ำ และด้านมลพิษทางถนน ในมิติของด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานตามกฎหมายและด้านข้อเสนอแนะ ประชาชนในพื้นที่ต้องการให้มีการกำหนดแนวทางมาตรการที่เคร่งครัดด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกับโรงงานอุตสาหกรรม

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, สิ่งแวดล้อม, องค์การบริหารส่วนตำบล, โรงงานอุตสาหกรรม

Abstract

This research is aimed at studying the problems caused by industrial plants affecting the environment in the community, studying environmental management from industrial plants of the district administrative organization, and suggesting environmental management methods of the subdistrict administrative organization; in which collecting data using qualitative research including semi-structured interviews and unstructured observations and employing purposive key informants. The study result have shown that community problems are affected by air pollution, noise pollution, water pollution, and roads pollution. In term of environmental management aspects of the district administrative organization have performed according to legal and in term of recommendation, local people want to collaborate with to have strict environmental measures in place.

Keywords: Environmental Management, Industrial Plant, Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เกิดจากการมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศตนเอง ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพเชิงอุตสาหกรรมเป็นอันดับที่ 35 ของโลกจาก 64 ประเทศ โดยถือเป็นอุตสาหกรรมที่แข่งขันได้ดี ทำให้ประเทศไทยต้องยกระดับขีดความสามารถของตนเอง จึงเกิดการขยายพื้นที่ของภาคอุตสาหกรรมไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ จากการขยายพื้นที่ของภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาสารพิษ ปัญหาของระบบนิเวศ ตลอดจนปัญหามลพิษต่าง ๆ โดยมีปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล (สุพรรณิ อัครเดชเรืองศรี, 2559) ภาครัฐจึงได้กำหนดมาตรการและแนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น และมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทหน้าที่อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการด้าน สิ่งแวดล้อมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน (วรชัย แสนสีระ, 2563)

จังหวัดสกลนครมีโรงงานอุตสาหกรรมเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ของตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ ซึ่งระหว่างการจัดตั้งโรงงานก็มีประเด็นการประท้วงของชุมชน ที่กังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดตามมา จากข้อมูลข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ขององค์การ

บริหารส่วนตำบลอุ้มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจาน เพื่อเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อเสนอแนะด้านวิธีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

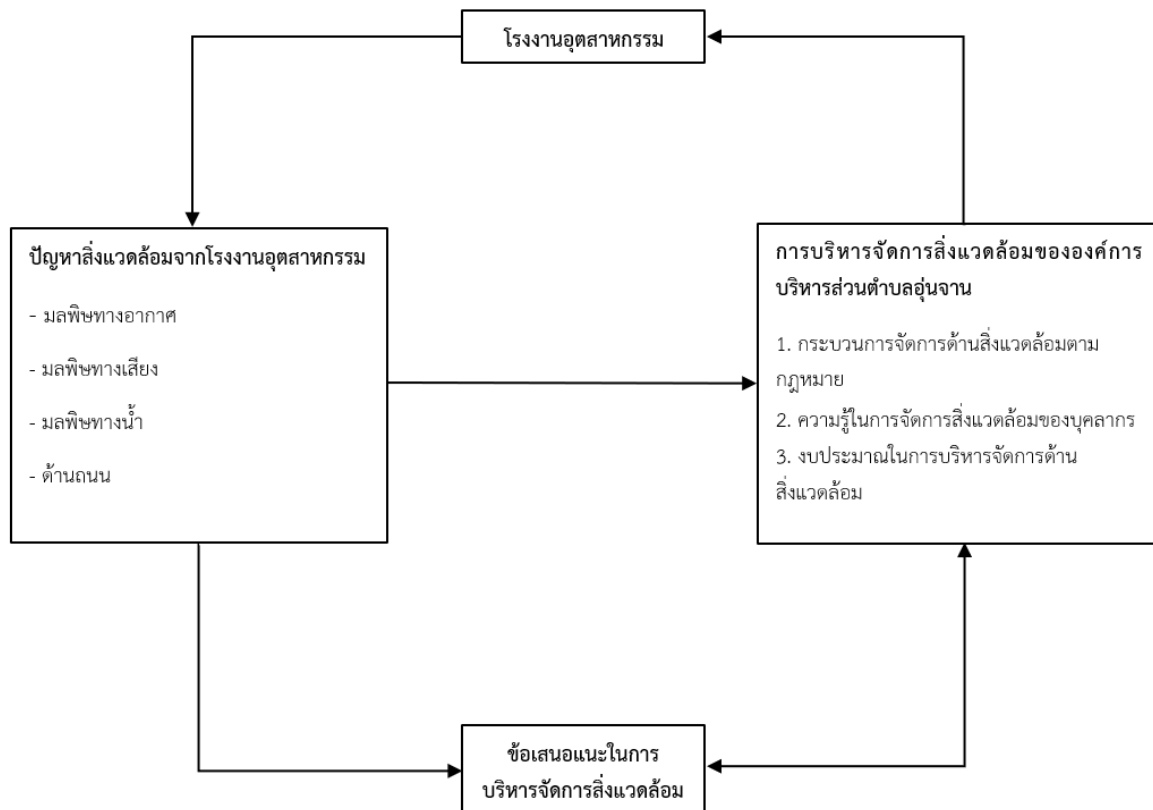
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2544) ได้ให้ความหมายการจัดการสิ่งแวดล้อมว่า เป็นการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหา โครงการแก้ไขที่เหตุของปัญหาและกิจกรรมการแก้รากเหตุของปัญหาด้วยการวางแผนปฏิบัติการ กิจกรรม คือ กิจกรรมกำจัด การบำบัด การฟื้นฟูและการสร้างรูปแบบการควบคุมกิจกรรมการใช้ทรัพยากรให้ระบบสิ่งแวดล้อมอยู่ในภาวะยั่งยืน หรือสามารถกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินการจัดการตามระบบและกลไกในการอนุรักษ์พัฒนาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นการดำเนินงานต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ศิริ ไชยข้อฟ้า, 2555) ซึ่งการจัดการสิ่งแวดล้อมย่อมจำเป็นต้องได้รับการให้บริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังนั้น จึงเกิดเป็นแนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะปฏิบัติตามข้อกำหนด 3 ส่วน ดังนี้ 1. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การ

บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) 2. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และ 3. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งแนวคิดกฎหมายที่กล่าวไปเป็นกฎหมายที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำมาใช้ในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนี้ นิกร แก้วคำอ้าย (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะลบ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะลบ ปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะลบ และความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า การใช้สารเคมีในการเพาะปลูก และการกำจัดของเสียของโรงงานเป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะแหล่งน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร และปัญหาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและขาดการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ จัดให้มีอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน การจัดการพื้นที่สีเขียว การวางระเบียบผังเมือง การจัดการของเสียในด้านของความคิดเห็นเชิงนโยบาย และงานวิจัยของกรณีย์ อัครธนบุญ (2563) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการป้องกันปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด พบว่า สภาพปัญหาและผลกระทบจากมลพิษทางอากาศส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยประชาชนยังคงมีความเสี่ยงต่อโรคทางเดินหายใจ โรคระบบหัวใจ และภาวะความผิดปกติต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการสูดดมมลพิษทางอากาศเข้าไป นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของธีรเดช แจ่มกระจ่าง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ชุมชนสงวนคำ แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนสงวนคำมีรูปแบบและวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวมมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ประกอบไปด้วย การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การเพิ่มพื้นที่สีเขียว

กรอบแนวคิดการวิจัย

โรงงานอุตสาหกรรมส่งผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนหลายด้าน ซึ่งคณะผู้วิจัยจึงทำการศึกษาจากปัญหามลพิษหลัก ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม คือ ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหามลพิษทางเสียง ปัญหามลพิษทางน้ำ และปัญหาด้านถนน ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบไปยังประชาชนในชุมชน ส่งผลให้ประชาชนต้องร้องเรียน หรือมีข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยตามกรอบการวิจัยโรงงานอุตสาหกรรมได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจาน เนื่องจาก

องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานมีอำนาจหน้าที่อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานต้องบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย และมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ควบคุม โรงงานอุตสาหกรรมให้มีการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้นำอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาใช้เพื่อศึกษาการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยด้านล่าง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน ศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล และเสนอแนะด้านวิธีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาจากหมู่บ้านที่อยู่บริเวณใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรมและได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมมากที่สุด ได้แก่ หมู่บ้านโคกสะอาด หมู่ที่ 4 มีระยะห่างประมาณ 4.9 กิโลเมตร หมู่บ้านสนามบิน หมู่ที่ 8 มีระยะห่างประมาณ 4 กิโลเมตร และหมู่บ้านคำกั้ง หมู่ที่ 9 มีระยะห่าง 2 กิโลเมตร และทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการสาธารณสุข (2) ประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย (1) ผู้นำชุมชน ทั้ง 3 หมู่บ้าน (2) ประชาชนในเขตพื้นที่ จำนวน 18 คน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ดังนี้ (1) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโคกสะอาด หมู่ที่ 4 หมู่บ้านสนามบิน หมู่ที่ 8 และหมู่บ้านคำกั้ง หมู่ที่ 9 (2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 10 ปี และ (3) ประชาชนผู้มีอายุตั้งแต่ 25 - 60 ปี รวมกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 23 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง อธิบายดังนี้

(1) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์ที่นักวิจัยมีแนวคำถามการสัมภาษณ์ โดยกำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาไว้อย่างหลวม ๆ และจะมีการซักถามเกี่ยวกับคำถามเพิ่มเติมในส่วนคำถามที่ซักถามผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละบุคคลอาจจะแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม โดยจะสร้างคำถามขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัยและจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดชุดแบบสัมภาษณ์ ออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 สำหรับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีคำถามเกี่ยวกับประเด็นผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ข้อ

คำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแก้ไขปรับปรุง จำนวน 2 ข้อ และชุดที่ 2 สำหรับประชาชนในพื้นที่ โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับประเด็นผลกระทบของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 ข้อ คำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านวิธีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 ข้อ

(2) การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนเพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน และแนวทางการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการสังเกต ดังนี้ 1) สังเกตมลพิษทางอากาศ 2) สังเกตมลพิษทางเสียง 3) สังเกตมลพิษทางน้ำ และ 4) สังเกตเส้นทางคมนาคม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 2 กลุ่ม โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม และข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร และสัมภาษณ์ความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มเติม และทำการสังเกตผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง และด้านถนน จากการลงพื้นที่ภาคสนามบริเวณชุมชนรอบ ๆ โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลอุมจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร (2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องจากบทความในวารสาร หนังสือ ตำรา และสื่อออนไลน์ แนวคิดดังกล่าวประกอบด้วย อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดและเครื่องมือในการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดเตรียมฐานข้อมูล หรือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต มาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลที่ได้ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันของข้อมูล เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความสำคัญของข้อมูลให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ช่วยให้คณะผู้วิจัยสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนนำเสนอข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา พร้อมทั้งสามารถสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยเพื่ออภิปรายข้อเท็จจริงที่ค้นพบตามสภาพแวดล้อมหรือประเด็นที่สำคัญ โดยคณะผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ ตามแนวทางของ สุกงาค์ จันทวานิช (2552) ดังนี้

(1) สามเส้าด้านวิธีการ กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในประเด็นปัญหาที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจาน

(2) สามเส้าด้านผู้วิจัย กล่าวคือ ผู้วิจัยทั้งสองคนได้สลับสับเปลี่ยนกันสัมภาษณ์และสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านรอบ ๆ โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอและน่าเชื่อถือสำหรับทำความเข้าใจปัญหาและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจาน

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาผู้วิจัย พบว่า ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1. ด้านมลพิษทางอากาศ ซึ่งเกิดจากปัญหาการบุกรุกเบิกป่าโคกสนาม ทำให้ออกซิเจนในอากาศไม่เพียงพอและขาดต้นไม้ไว้คอยดักจับฝุ่นและมลพิษในอากาศ ในช่วงระหว่างการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมได้มีรถบรรทุกสัญจรในชุมชนเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดฝุ่นละอองฟุ้งกระจายภายในพื้นที่ดังกล่าว และจากการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลให้ในเขตพื้นที่ตำบลอุ้มจาน เกิดฝุ่น PM 2.5 เพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการดำเนินกิจการของโรงงานอุตสาหกรรม 2. ด้านมลพิษทางเสียง เกิดจากปัญหาดำเนินกิจกรรมของโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องทดลองเครื่องจักร ทำให้เกิดเป็นเสียงรบกวนแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียง และเสียงรบกวนจากการประชาสัมพันธ์เรียกลำดับคิวรถบรรทุก “อ้อย” เพื่อขนน้ำหนักรวมทั้งเสียงจากการสัญจรของรถบรรทุก ทำให้เกิดเป็นเสียง

รบกวนการดำเนินชีวิตของประชาชน 3. ด้านมลพิษทางน้ำ เมื่อมีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้น ทำให้มีการใช้สารเคมีเพื่อดำเนินกิจการอุตสาหกรรม และประชาชนบางส่วนใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรม จึงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ทำให้ระบบนิเวศที่เคยสมบูรณ์เสื่อมโทรมลงและเกิดมลพิษทางน้ำ และ 4. ด้านถนน เกิดจากการที่มีรถบรรทุกที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานทำให้เมื่อมีการสัญจร จึงส่งผลกระทบต่อถนนเกิดการชำรุด ทรุดโทรม และเกิดการตกลงของผลผลิตทางการเกษตร อาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในเขตชุมชนเพิ่มมากขึ้น ดังปรากฏในการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านล่างนี้

ได้รับผลกระทบช่วงเปิดหีบ มีฝุ่นจากการเผาอ้อย กากอ้อยปลิวมาในหมู่บ้าน โรงงานยอมรับแต่อบต. ไม่มีการจัดการ (รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 017, 2566)

อากาศเป็นพิษ รู้สึกแสบจมูก ตอนกลางคืนได้นอนใส่แมส เพราะฝุ่นเยอะมาก (รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 004, 2566)

มีการร้องเรียนเรื่องเสียงจากชาวบ้าน ยิ่งในช่วงการเปิดหีบอ้อยเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ มีเสียงดังจากการลงเครื่องจักร เสียงรถบรรทุกในการขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอุ้นจัน, 2566)

มีเสียงดังจากการลงเครื่องจักร และเสียงประกาศคิวรถดังมาก ดังกว่าปกติจนจำป้ายทะเบียนรถที่มาส่งอ้อยให้กับโรงงานได้ทุกคัน (รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 022, 2566)

มีน้ำเสียจากการใช้สารเคมีจากไร่อ้อย โรงงานเขาก็มีการมารณรงค์ให้มีการงดใช้สารเคมี ให้เปลี่ยนมาเป็นการถอนหญ้าแทน (รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 015, 2566)

ตั้งแต่มีโรงงานอุตสาหกรรมคนในชุมชนได้รับผลกระทบจากน้ำเสียไหลลงห้วยและนาชาวบ้านทำให้น้ำเกิดตะกอนจากสารเคมี และไม่กล้ากินปู กินปลาในนาตัวเอง เพราะกลัวมีสารเคมีตกค้าง (รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 016, 2566)

ตอนที่รถขนอ้อยวิ่งผ่าน เขาขับรถเร็วแล้วก็รถขนอ้อยมันเยอะ ช่วงแรกก็มีอ้อยหล่นเยอะ ทำให้มันเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเยอะขึ้น แต่แจ้งโรงงานไปแล้ว เขาก็มีการปรับปรุง มีรถมาตามเก็บอ้อยที่หล่นดีกว่าแต่ก่อนเยอะ (รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 010, 2566)

ภาพที่ 2 สภาพน้ำและถนนที่ได้รับผลกระทบ

ผลการศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อุ้มจาน พบว่าการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1. กระบวนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย โดยมีข้อกำหนด คือ 1.1) อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจานมีการดำเนินโครงการที่เป็นรูปธรรม คือ การจัดโครงการเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชน ตัวอย่างเช่น โครงการปลูกป่าหนึ่งล้านต้น โครงการถนนแสนพัน แก้ไขจุดบกพร่องของถนน และตามมาตรา 67 องค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจานมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านถนนที่เกิดขึ้น โดยการเข้าไปให้ข้อเสนอแนะ แก่โรงงานอุตสาหกรรมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และตามมาตรา 58 เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจานมีการกำหนดแผนงานในการฟื้นฟู โดยจัดให้มีการทำประชาคมเพื่อให้คนในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งมีคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้ามามีบทบาทหน้าที่ในกำหนดแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน 1.2) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ตามมาตรา 68 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ้มจาน จะมีการกำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรมต้องมีการปล่อย ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน ตามมาตรฐานกำหนด และมาตรา 83 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมมลพิษทางอากาศ และทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประสานงานเพื่อสั่งการแก่โรงงานอุตสาหกรรมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีอำนาจสั่งปิดหากทางโรงงานอุตสาหกรรมไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง และมาตรา 70 ว่าด้วยเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิด

มลพิษที่กำหนดตามมาตรา 69 ให้ทางโรงงานอุตสาหกรรมมีหน้าที่ต้องก่อสร้าง ติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย 1.3) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน จะปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องเหตุรำคาญ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 กำหนดให้กรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ และข้อบัญญัติเฉพาะ ว่าด้วยกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ประกอบกับมาตรา 32 มาตรา 54 มาตรา 55 มาตรา 58 มาตรา 63 และมาตรา 65 2. ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบุคลากร ทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน ได้ส่งบุคลากรเข้าร่วมการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ ปี และการทำประเมินผลโครงการจากผู้เข้าอบรม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีคณะกรรมการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมอบรมศึกษาดูงานที่โรงงานน้ำตาล จังหวัดศรีสะเกษ พร้อมกับประชาชนและโรงงานอุตสาหกรรม และ 3. งบประมาณในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน จะมีงบประมาณการฝึกอบรมบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน เพื่อพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านล่างนี้

มีโครงการปลูกป่าหนึ่งล้านต้น แล้วก็โรงงานได้มีการปลูกป่าทดแทน (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน, 2566)

ทาง อบต. ก็จะมีการทำการกฎหมายตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ทุก ๆ ปี โรงงานจะต้องมาขอต่อใบอนุญาตกิจการกับทาง อบต. ถ้ามีปัญหาแล้วเขาไม่แก้ไข อบต. ก็จะไม่อนุญาตให้เขาต่อไปกิจการ ถ้ามีปัญหาก็จะแจ้งให้โรงงานปรับปรุง 2 ครั้ง ถ้าครั้งที่ 3 ยังไม่ปรับปรุงก็จะสั่งปิดกิจการ และ อบต. ยังไม่ค่อยได้เข้าไปช่วยเหลือ เนื่องจากงบประมาณไม่พอ จึงมีการแนะนำให้โรงงานทำการแก้ไขด้วยตัวเอง (นักวิชาการด้านสาธารณสุข, 2566)

มีการออกกฎหมาย อบต. หรือข้อบัญญัติ อบต. ที่เกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ได้รับอนุมัติจากราชกิจจานุเบกษา แล้วก็มีการจัดตั้งคณะกรรมการอบต. กับโรงงานร่วมกัน (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน, 2566)

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะด้านวิธีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน คณะผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะของประชาชนในพื้นที่ทั้งหมด 3 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่ง การกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม (1) องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน ควรมีการกำหนดนโยบาย แผนการทำงาน ข้อควรปฏิบัติ กฎระเบียบที่เคร่งครัดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ชัดเจน (2) องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจานควรกำหนดแนวทางหรือมาตรการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และประกันสุขภาพสำหรับผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม (3) องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน ควรมีกฎหมายและบทลงโทษที่ชัดเจน เพื่อบังคับใช้กับบรรดาผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับการเดินรถบรรทุก และ (4) องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจานควรมีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการใช้สารเคมีจากการทำเกษตรกรรมอย่างชัดเจน ประเด็นที่สอง ด้านการปฏิบัติงาน (1) องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน ควรมีการดำเนินงานจริงตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม ไม่ใช่เพียงแค่การกำหนดแนวทางหรือมาตรการแต่ไม่มีการปฏิบัติงานจริง (2) องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่เกิดจากการทำอุตสาหกรรม (3) องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจานควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจวัดค่าสภาพอากาศ และค่าน้ำ ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงร่วมกัน และ (4) องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจานควรลงพื้นที่เพื่อสำรวจความต้องการของประชาชน และสำรวจผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ประเด็นที่สาม การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลอุมจาน ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลและงบประมาณในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน และทำการสำรวจความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านล่างนี้

อยากให้โรงงาน รับผิดชอบต่อในราคาที่ถูกกว่าปกติ ถ้าเห็นว่าสุ่มเห็ดเกษตรกรรมมีการใช้สารเคมีหลายกะบ่ออยากให้รับผิดชอบ ถ้ารับผิดชอบอยากให้รับผิดชอบในราคาที่ต่ำลง (รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 008, 2566)

อบต. ยังดูแลไม่ถึง ปัญหาสิ่งแวดล้อมจะมีหลายแต่เห็นเห็ดแต่โครงการปลูกป่าอย่างเดียวอยากให้ อบต. เข้ามาจัดทำโครงการที่เห็นชัดมากขึ้น บ่อยกว่าให้มีแค่โครงการปลูกป่า (รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 009, 2566)

อบต. เขากะยังดำเนินการได้บ้างดี ถ้าบ่มีปัญหาเขากะบ่เข้ามาแก้ปัญหาล้างแวลล่อมให้ กะเลยอยาก
ให้ อบต. แก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ บ่แม่นปลายเหตุ เพราะเวลามีปัญหาคนในชุมชนกะขัดแย้งกัน (รหัสผู้ให้ข้อมูล
สำคัญ 016, 2566)

การอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน
ตำบลอุมจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สามารถอภิปรายร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้
ดังนี้

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีปัญหาลึกสืด้าน คือ
หนึ่ง มลพิษทางอากาศ เกิดจากการทำกิจการอุตสาหกรรม จึงทำให้เกิดปัญหาฝุ่นละอองเพิ่มมากขึ้น และในช่วง
เวลากลางคืนชาวบ้านบางครัวเรือนต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยขณะนอนหลับเพื่อป้องกันฝุ่นละอองที่เกิดขึ้น สอง
มลพิษทางเสียง ที่เกิดจากเสียงการทดลองเครื่องจักรในช่วงฤดูการเปิดหีบอ้อย เสียงจากการประชาสัมพันธ์ และ
เสียงจากรถบรรทุก สาม มลพิษทางน้ำ ส่งผลให้ลำห้วยตรางและลำห้วยเตย เกิดระบบนิเวศเสื่อมโทรมสัตว์น้ำไม่
สามารถขยายพันธุ์ต่อได้ และแหล่งน้ำในป่าโคกสนามหายไป รวมทั้งมีสารเคมีตกค้างในแหล่งน้ำที่ใช้ประกอบ
เกษตรกรรม และสี่ ปัญหาด้านถนน มีรถบรรทุกสัญจรเยอะขึ้น อีกทั้งรถบรรทุกไม่ผ่านสถานีตรวจสอบน้ำหนัก
ส่งผลให้ถนนเกิดการชำรุด ทรุดโทรม จากปัญหามลพิษดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่อยู่
ใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรมในรัศมี 5 กิโลเมตร ซึ่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทั้งสี่ด้าน มีความสอดคล้องกับ
งานวิจัย นิกร แก้วคำอ้าย (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะ
ลอบ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การใช้สารเคมีในการเพาะปลูก และการกำจัดของเสียของโรงงาน
อุตสาหกรรม เป็นปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะแหล่งน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่อาศัยในชุมชน และกระทบ
ต่อประชาชนและสมาชิกในครอบครัว คือ มีกลิ่นเหม็นจากสารเคมีที่ใช้ในการเพาะปลูก และสารเคมีที่โรงงาน
อุตสาหกรรมใช้ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับกรณีรัฐ อัครธนบุญ (2563) ที่ได้
ทำการศึกษาเรื่อง การป้องกันปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาผลกระทบจากมลพิษทางอากาศในนิคม
อุตสาหกรรมมาบตาพุด พบว่า สภาพปัญหาและผลกระทบจากมลพิษทางอากาศส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน

โดยประชาชนยังคงมีความเสี่ยงต่อโรคทางเดินหายใจ โรคเมะเร็ง และภาวะความผิดปกติต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการสูดดมมลพิษทางอากาศเข้าไป

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยการกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม คือ มีการจัดโครงการเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมได้ ส่วนเสียโดยตรงได้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและบำบัดสิ่งแวดล้อม และกำหนดแผนงานในการฟื้นฟู บำบัดสิ่งแวดล้อมในแต่ละปี พร้อมทั้งมีการดำเนินการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมร่วมกับโรงงานอุตสาหกรรมและได้ทำการจัดประชาคมเพื่อให้คนในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน และมอบหมายให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพส่วนตำบล (รพ.สต.) เข้ามามีส่วนในการให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบด้านสุขภาพ และแนะนำแนวปฏิบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจากผลกระทบที่ได้รับจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อเข้าไปตรวจสอบการดำเนินกิจการอุตสาหกรรมในทุก ๆ ปี เพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรมดำเนินงานตามข้อบัญญัติทางกฎหมายกำหนดไว้ และหากโรงงานอุตสาหกรรมมีการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามข้อบัญญัติทางกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานจะมีการส่งหนังสือเพื่อแจ้งให้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจำนวน 2 ครั้ง หากยังไม่มีการดำเนินการแก้ไขทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานจะมีอำนาจหน้าที่ในการสั่งปิดกิจการหรือพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม และมีบทบาทหน้าที่ในการให้ข้อเสนอแนะแก่โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้โรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการรับผิดชอบ และแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานได้มีข้อบัญญัติเฉพาะ ว่าด้วย กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 เพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานจะมีการพัฒนาความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคลากร โดยการส่งบุคลากรเข้าร่วมการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ ปี โดยในแต่ละโครงการจะมีการทำประเมินผลโครงการจากผู้เข้าอบรม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อพัฒนาและปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป ทั้งยังมีการส่งตัวแทนคณะกรรมการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมอบรมและศึกษาดูงานที่โรงงานน้ำตาล พร้อมกับประชาชนและโรงงานอุตสาหกรรม งบประมาณในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ด้าน

งบประมาณในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานจะมีงบประมาณเพื่อฝึกอบรมบุคลากร

ดังนั้น การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัย ชีรเดช แจ่มกระจ่าง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ชุมชนสงวนคำ แขวงหนองค้ำพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนสงวนคำมีรูปแบบและวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวมมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ประกอบไปด้วย การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การเพิ่มพื้นที่สีเขียว และจากการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีการบริหารงานที่สอดคล้องกับกรอบการวิจัยที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ได้แก่ กระบวนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของบุคลากร และงบประมาณในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริสา นิมกุล (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน เพื่อศึกษาการดำเนินงานในการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองน่าน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองน่าน ประกอบด้วยปัจจัยหลายมิติ ได้แก่ มิติด้านการเรียนรู้และพัฒนาพบว่า ทางเทศบาลเมืองน่านได้ให้การสนับสนุนบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้การศึกษาและประสบการณ์ มีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง มิติด้านการบริหาร จัดการภายในองค์กร พบว่าเทศบาลมีการปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลให้ประชาชนรับทราบหลายช่องทางรวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป 3 ด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1. องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน ควรมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน โรงงานอุตสาหกรรมและประชาชนในพื้นที่ เพื่อตรากฎหมายสภาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม

1.2. องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน ควรมีการจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคลากรภายในหน่วยงานโดยเฉพาะ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1. องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน ควรมีการดำเนินงานตามนโยบาย แนวทาง หรือมาตรการในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อทำให้เกิดการดำเนินงานจริง มีการดูแล ติดตาม และประเมินผลโครงการที่ได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการนำเสียงสะท้อนจากประชาชนมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

2.2. องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน ควรมีการออกกฎระเบียบหรือมาตรการให้รถบรรทุกอ้อยคลุมผ้าใบเพื่อป้องกันอ้อยตกหล่นบนท้องถนน และมีการติดธงสีแดงเพื่อเป็นสัญญาณให้รถคันหลังระมัดระวังและมองเห็นได้อย่างชัดเจน โดยมีการประกาศใช้อย่างเคร่งครัด

2.3. องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และพร้อมรับฟังเสียงของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

3.1. การวิจัยครั้งนี้ยังขาดการสัมภาษณ์เจาะลึกในแต่ละประเด็น ตัวอย่างเช่น ปัญหาด้านขยะ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน ซึ่งไม่ได้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม แต่เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชน

3.2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งถัดไปควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

3.3. การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพียงแค่กลุ่มประชาชนและภาครัฐ การวิจัยครั้งถัดไปควรมีการสัมภาษณ์ข้อมูลในภาคเอกชน เพื่อให้ข้อมูลครบถ้วนทุกกลุ่มเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรณีฐ อัครธนบุญ. 2563. การป้องกันปัญหาอาชญากรรมสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาผลกระทบจากมลพิษทางอากาศ ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชีววิทยา และงานยุติธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2544). เกณฑ์มาตรฐาน และแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- ธีรเดช แจ่มกระจ่าง. (2560). บทบาทของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ชุมชนสงวนคำ แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิกร คำแก้วอ้าย. (2552). การจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะลบ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มาริส นิมกุล. (2562). ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาเทศบาลเมืองน่าน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรัญญู เสนาสุ. (2556). การกระจายอำนาจกับการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เพนไท.
- วรชัย แสนสีระ. (2563). มุมสะท้อนความคิดนิติบัญญัติ: Legal Reflection. วารสารจุลนิติ 13 (6): 127-133.
- ศิริ ไชยข้อฟ้า. (2555). การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2566, จาก <https://www.gotoknow.org/>.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม 2566 – 2570. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2566. จาก <https://shorturl.asia/iBHSv>.

สุพรรณิ อัครเดชเรืองศรี. (2559). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภางค์ จันทวานิช. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นักวิชาการด้านสาธารณสุข. (2566). ข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบล. สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2566

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มจาน. (2566). นักการเมืองท้องถิ่น. สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2566

รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 004. (2566). ชาวบ้านในพื้นที่. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2566

รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 008. (2566). ชาวบ้านในพื้นที่. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2566

รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 009. (2566). ชาวบ้านในพื้นที่. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2566

รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 010. (2566). ชาวบ้านในพื้นที่. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2566

รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 015. (2566). ชาวบ้านในพื้นที่. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2566

รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 016. (2566). ชาวบ้านในพื้นที่. สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2566

รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 017. (2566). ชาวบ้านในพื้นที่. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2566

รหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 022. (2566). ชาวบ้านในพื้นที่. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2566

นโยบายในป้ายหาเสียงเลือกตั้ง (2566) ที่นำไปปฏิบัติได้ยาก สะท้อนปัญหา (รัฐ) ราชการไทย Policies on election campaign signs (2023) are difficult to implement reflect the problems of Thai Polity

พยัญจน์ เอี่ยมศิลป์^{1*}

Payan Eumsin^{1*}

ผศ.ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา¹

Assistant Professor Dr., Faculty Humanities and Social Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University¹

Corresponding author E-mail: x3034ir@gmail.com*

Received: 4 April 2024; Revised: 3 October 2024; Accepted: 5 October 2024

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย “ARU-RREC/029/2564” นี้แสดงให้เห็นว่า การเมือง/พรรคการเมือง ไม่ใช่ผู้กำหนดนโยบายที่ดี เนื่องจากปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในนโยบายสาธารณะที่ขาดธรรมาภิบาลซึ่งมีความสัมพันธ์กับ “ระบบอำมาตยาธิปไตยใน (รัฐ) ราชการไทย สะท้อนผ่าน ป้ายหาเสียงการเลือกตั้งที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ (2566)”

การเลือกตั้งเป็นหนึ่งในข้ออ้างเพื่อได้งบประมาณโดยชอบธรรมและยื้อยุดทรัพยากรที่มีไม่มากนัก เฉพาะการเมืองบางกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์จากการเลือกตั้งเท่านั้น อ้างและสร้างความชอบธรรมในการจัดตั้งนโยบายสาธารณะ โดยเน้นแต่ผลประโยชน์ตนเองในรูป “คนาธิปไตย-ธนาธิปไตย” ไม่ใช่ (ผลประโยชน์) เสียข้างมากที่แท้จริง ซึ่งเป็นการแอบอ้างเป็น “พรรคการเมืองชนชั้นสูง” หรืออ้างในนาม “พรรคการเมืองประชาธิปไตยแต่ไร้ธรรมาภิบาล” ดังนั้น ปัญหาการเมืองไทยเกิดจาก “บริบททางการเมืองที่ไม่ซื่อตรง” เลินเล่อต่อ “กระบวนการนโยบายศาสตร์” รัฐบาลกลางกำหนดนโยบายสาธารณะในรูปแบบ “นโยบายโดยชนชั้นนำ” นอกจากนี้ยังแสดงพฤติกรรมการจัดตั้งนโยบายจากบนลงล่าง ซึ่งควรทำให้นโยบายมุ่งไปที่แนวคิด “การบริหารแบบมีประชาธิปไตยและมี ‘ธรรมาภิบาล’” มากขึ้น ช่วยลดปรากฏการณ์การเมืองที่ไม่สามารถส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านความเป็นประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง ลดโอกาสที่จะล้มเหลวในการถ่ายทอดอุดมการณ์ผ่านสถาบันทางการเมืองภายใต้ระบบรัฐสภา รวมทั้งจัดให้มีนโยบายสาธารณะที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

คำสำคัญ: ป้ายหาเสียงที่ไม่สามารถปฏิบัติได้, นโยบายที่ขาดธรรมาภิบาล, อำมาตยาธิปไตย, ราชการไทย

Abstract

This “ARU-RREC/029/2564 research” project showed that political (parties) were not the good policy makers. Because of inequality problems and good governance public policy in relationship between “the system of bureaucracy in Thai Polity and government service’ Reflected on Unpractical Election Billboards (2023)”.

Where an election was one among the claims to righteously obtain the budgets and to hold back (poor) Thai resources. Only certain political groups that obtained benefits from the election. They tended to claim and create the righteousness on public policy establishment, where the focus was only on their own benefits in form of “Oligarchy-Plutocracy”. Thai political problems stemmed from the “mismatch of political context” and negligence over the “policy-science process”. The central government established Thai public policy in form of “Elite model policy”. In addition, Top-down policy establishment behaviours had even enabled the needs to focus more on the idea of “democracy administration and ‘Good Governance’”, reducing political phenomenon that could not transform into Western democracy to obtain political stability. It failed to transfer ideology through the political institutes under parliamentary system as well as providing public policy in correspond with good administration.

Keywords: Unpractical election-campaign, Un-governance policy, Thai Polity, Thai Bureaucracy

Introduction

In practical Thai political parties create public policy without considering on the frame, quantitative method, resources sufficiency, and lack of prioritizing on budget expenditures. This means that the politicians, as the policy makers are independent from the government officials. They then establish public policy as they wish, since they are elites. The above claim corresponds with the problems of economic development and modernizing that do not help forming up stability in Thai political parties like those in the western democracy. The capitalists utilize the government and financial resources under their capitalist power to oppress people and create social gaps. Poor people cannot own the land, since they lack of righteousness in public policy,

specifically the distribution of land-owning policy. Also, there is an unfair occupying right on the land and pressures from people with economically suffering (as advertised on social media).

Because of “Lack of Good Governance and Politic” and Thai Bureaucracy Reflected on “Un-practical Election Billboards (2023)”, this research was part of ARU-RREC/029/2564 research project that aimed to comprehend the election dynamic in “inequality Thai politics”. The author considered “an un-practical election billboards” as the final fortress that concretely reflected the democracy development in which affected on inequality Thai public policy. Also, it portrayed the behaviour of Elite Model policy establishment as well as an abstractly manifested election phenomena with pressure from Top-down Model on public policy.

Objective

To solve the inequality problems in public policy process, caused by “lack of Good Governance” in Thai Polity and bureaucratic system.

Literature review

1. Dishonest governance-political context

“... Administration under charismatic authority, according to Weber, is loose and unstable. The leader’s disciples do not have regular occupations, and they reject the methodical and rational pursuit of monetary rewards as undignified. Whatever organization exists is composed of an aristocracy chosen on the basis of charismatic qualities. ... Perhaps most important, there are no defined spheres of authority or competence to protest against arbitrary exercises of power, and no system of formal rules to ensure equal treatment and due process. ... (Fry & Raadschelders, 2014, p. 34)”

Moreover, the author¹ also analyzed on politics news regarding acceptable and unacceptable state power through the election billboards produced under the populist policy by the political parties in which did not serve for the mission or budgets.

Thus, the author explained on the link to the analysis on the movements against the state and forming mobs that resulted from more inequality and dissatisfaction of people or labours during the COVID-19 pandemic both in the capital city and other main cities in different parts of Thailand. These claims created impact on an un-ethics public policy process in opposite to the people's participation policy. Existing ability of the regime: the better economic development, the more opportunities to create stability for democracy and the continuation of "economic growth or rapid growth" (Huntington, 1991, p. 72)" Regarding the wrong production of public policy process, the analysis in this research was based on the works of Lipset and Huntington in order to analyze on the distribution of modernity that seemed incapable to form up a stable democracy, where this led toward "the policy process from the Elite Model" or "Top-down policy".

2. Democratic governance and Governance in Thailand

"... Good governance has eight major characteristics. It is participatory, consensus oriented, accountable, transparent, responsive, effective and efficient, equitable and inclusive and follows the rule of law. It assures that corruption is minimized, the views of minorities are taken into account and that the voices of the most vulnerable in society are heard in decision-making. It is also responsive to the present and future needs of society. ... (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific site in Bovaird & Loeffler, 2016, p. 211)"
In Thailand, there have many forms² of (bureaucratic) corruption.

¹ Traditional Authority are very important in Thailand, "... Weber says that there are two kinds of rationality associated with the creation of legal norms: substantive and formal. An act is substantively rational if it is guided by principles such as those embodied in religious or ethical thought. An act is formally rational when it is based on general rules. ... (Fry & Raadschelders, 2014, p. 35)"

² such as "... there are many other forms of unethical behaviour which are usually not reported by the media, such as disadvantaging citizens who do not a strong voice or excluding certain user groups from access to public service. The question therefore arises as to what distinguishes corruption scandals from other forms of unethical behaviour. Defining and measuring corruption is far from straightforward. A team of Dutch scholars have used a number of techniques for gathering data to study corruption including; #self-reports of deviant behaviour; #self-reports of victimization; #corrupt

“... Although there is a general acknowledgement that public governance is different from public management, the academic literature on governance (which each years increases exponentially) offers a myriad of definitions. ... Whereas in new public management a lot of attention was paid to the measurement of results (both individual and organizational) in terms of outputs, public governance pays a lot of attention to how different organizations interest in order to achieve a higher level of desired results – the outcomes for citizens and stakeholders. Moreover, in public governance, the ways in which decisions are reached – the processes by which different stakeholders interact – are also seen to have a major importance in themselves, whatever the outputs or outcomes achieved. ... These contrasting emphases – on ends and means – make ‘good public governance’ exceptionally difficult – but may well represent non-negotiable demands by the public in modern society. ... (Bovaird & Loeffler, 2016, p. 8-11)” According to democratic governance and bureaucratic problems in the academic work of “Chaianant Samutwanich”, Thailand had some politicians and state officials who had been unable to fulfill the immediate needs of people or they were those stakeholders that people have doubts. Politicians and government officials became alliance of benefits. The above claim was due to the fact that Thailand had not yet had the “Democratic Governance (Bevir, 2010, pp. 17-18)”. The next, is the relation of Mode of Governance and stakeholder (hierarchy).

According to democratic governance and bureaucratic problems in the academic work of “Chaianant Samutwanich”, Thailand had some politicians and state officials who had been unable to fulfill the immediate needs of people or they were those stakeholders that people have doubts. Politicians and government officials became alliance of benefits. The above claim was due to the fact that Thailand had not yet had the “Democratic Governance (Bevir, 2010, pp. 17-18)”

behaviour seen by colleagues in the work environment’; #internal investigations; #criminal cases; #convictions; and #reputational research and expert estimation on the extent of corruption. ... (Davis & Piotrowski, 2016, p. 304-306)”

3. The Policy campaign that does not correspond with the crisis, “un-practical”, not for well-being.

The problem of labour in the society reflects an inequality in the economic development and modernity “... moderation was ‘the price of power,’ ... (Huntington, 1991, p. 169)”. A compromise to seek for the middle way is the price to pay in terms of power in order to reduce the violence “... low levels of violence ... (Huntington, 1991, pp. 192-207)”

That means the expansion of the protesters or mobs in 2020-2021 was caused by weaknesses of the political party. The majority of people doubted that the result of election might come from an inefficient process and the Election Commission (EC) were skeptical. In addition, the parliament and political parties were unable to work together to solve the problems or the political requests from the anti-government groups. Later, they obviously became the mobs with clear structure, funding resources, security guards, and etc.

The research was undeniable that there were many people who were not satisfied and did not obtain profits from the public policy (these mobs changed their forms depending on time to fight against the country leader, if they could not accept the power of the government). Therefore, the author emphasized on the obstruction on economic development toward modernization, where the modernity should be distributed both into the city and the marginal areas, especially the solution to “Economic Gap” by lessening the pressure within the Thai social structure. Riggs viewed that the expansion of power from the royal officials or Thai government officials were referred to as Bureaucratic Polity (Chambers & Waitookiat, 2016, p. 426). The bureaucratic system is accused of being part of the asymmetrical process in the development as well as an inability to equally distribute the economic development to every province.

Conceptual Framework

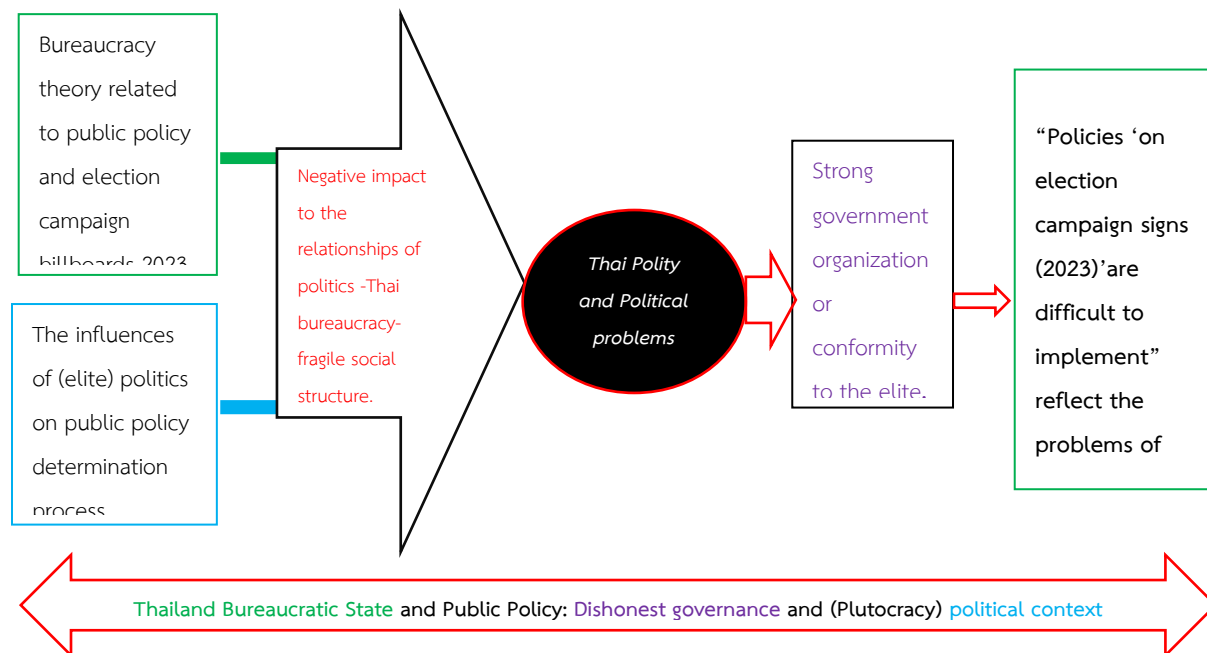

Figure 1: Conceptual Framework (Economic crisis & tragic crisis from Coronavirus 2019)

Research Method

Policy and political context 2023, the election billboard, political science and public administration provides an importance related to the public policy process in Thailand (in this research “the policies on election campaign billboards 2023”¹ are the primary sources that reflected through a sample of the politic of Thai bureaucracy.).

¹ Thailand has faced with conflicts and problems from the influences of media, and/or news media progress, inequality, bad policy management, inability on land owning (among Thai people, marginal people, or tribes.), social movements and NGOs, and the power of government official units, problems in the government official units, red-tape, problems of extra-bureaucratic and labours, and economic development based on the democracy as implied in Europe and Latin America.

1. Research Instrument

The author in this research applied qualitative method and policy science, in combination with the documents analysis. The author analyzed secondary documents related to the government resistant groups due to dissatisfaction toward the policy process that resulted on an inequality and unbalanced modernity distribution between the city and marginal areas. Moreover, the author also analyzed on politics news regarding acceptable and unacceptable state power through “the election billboards produced under the populist policy” by the political parties in which did not serve for the mission or budgets. Existing ability of the regime: the better economic development, the more opportunities to create stability for democracy and the continuation of “economic growth or rapid growth” (Huntington, 1991, p. 72)”. Regarding the wrong production of public policy process¹, the analysis in this research was based on the works of Lipset and Huntington in order to analyze on the distribution of modernity that seemed incapable to form up a stable democracy, where this led toward “the policy process from the Elite Model” or “Top-down policy”.

Next, the work of Chaianant Samutwanich (2005) mentioned about the development of bureaucratic system during the last 100 years in which the work blamed on Thai bureaucratic system that it was too huge and could not respond to people’s needs, which Riggs called it Bureaucratic Polity (Riggs, 1961, pp. 83-125). It can be concluded that Chaianant viewed “the Thai people in the past 100 years as still oppressed by the strong bureaucratic system”. People as labours have been affected by the economic plans focusing on capitalism. Thai political parties

¹ The author referred to the political party system and “the weakness of Thai political institutions”, the lack of political institution and inability to handle “inequality problems in the society” via parliamentary process. This allowed the anti-government groups to find way out of the parliament or political parties to appear as the mobs on streets. This was not the solution based on democratic parliamentary system. It can be said that the level of democratic development in Thailand is unstable.

The country has weak political system which leads to no unity and strength in public policy. It is problematic to the policy implementation and against the policy science/policy methodology. Therefore, the explanation of the Thai bureaucratic system and their problems (which remain as the huge engine) show that bureaucratic organizations have problems and not different from political officials. That means the bureaucratic organizations are involved and unable to detach from the continuation of hierarchy and the bureaucratic organizations themselves, at the end being affected from the policy implementation.

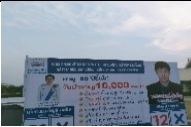
or policy-makers on the election billboards are very importance for Thai Public policy, not only in 2023 campaign, but also in the next well-being future for all Thai people.

2. Inequality & inequity: Result of election billboards (2023) and “problem of democracy in Thai politic”

In this case, the author focused on the labours in the big cities since this group of people are the real policy determiners (not the populist politicians in oligarchy policy). It can be summarized that the power of army remains the key mechanism of the machine (the bureaucracy is the body) in administration and political power “... that the real source of power controls over bureaucratic machinery, especially in the armed forces. ...” (Riggs, 1966, pp. 173). And it is certain that the government officials are the important mechanisms either to weaken or strengthen the policy science, which will lead to the convenience in policy implementation. This is comparable as the two sides of a coin.

Table 1: The tragedy of Coronavirus or economic crisis in suburban areas and the frustration toward Thai policy on the election campaign billboards (Author)

Thai politic problem	Examples of billboard from voting campaign in 2023		Why Problems of process and policy science showed by bad/un-practical policy (Not Easy to Implement)
Lack of Good Governance and leadership	“Free-education until Bachelor’s degree”		Switching executive power out of democratic way [Coup d’ etat] + [Military party] - Military battle: “... <i>The ideal type used implicitly is, of course, that of ‘military battle’...</i> (Burger, 1976, p. 139)” - Unrepresentative bureaucracy, such as, “... <i>The possibility for evil is greatly increased when officials are either fanatic adherents of a single value or, at the other extreme, moral neuters who see themselves as the agents of another’s truth. Bureaucracy is wonderfully constructed to obscure the fact that individuals are responsible for their acts; it encourages members to suspend their capacity for an independent moral judgment. ...</i> (Miewald, 1978, p. 34)” -Un-practical budget/policy
	“Free-clean-drinking water by installing water filters for all villages to save every households’ cost”		
	“Guarantee of income and payment for the difference of rice, oil, rubber, palm, and corn”		
	“Pension-lottery: changing lottery cost into saving”		
	“Studying useful subjects to apply after graduated with guarantee for job employment”		[Thai Elite] Policy establishment with hope to affect voting score base and to create political influence in “un-ethical” parliamentary system [Political party] -“... <i>The pressure of the general community, which is much more than the bureaucracy to the new patterns of action brought by mass production and the</i>

Thai politic problem	Examples of billboard from voting campaign in 2023		Why Problems of process and policy science showed by bad/un-practical policy (Not Easy to Implement)
Economic gap and social inequity in Public Policy	"People who aged above 60 years old onward to receive 10,000 baht pension"		mass-consumption society, becomes the leading force, and the balance between the state and society is reversed. ..." (Crozier, 1964, p. 312) -Rational Capitalism "... a free labor labour market in which wage-labourers, separated from the means of production, sell their labour-power to capitalist employers ... (Turner, 1992, p. 197)" -"... Weber thought that parliamentary committees should play an important role in the detailed supervision of budgetary arrangement ... (Turner, 1992, p. 197)"
	"Revising law for farm land without eviction and lawsuits"		
	"Pracharath mother-children providing 266,000 baht for each child care"		
Thai civil servants in form of Bureaucratic Polity VS Thai Polity	Economic recovery via cooperative way of life, free loan/interest"		Proletarian political culture - narrow - Bureaucratic corruption (Gould, 1980: 31-122) - The problems of bureaucratic corruption in Thailand (Nakata, 1977, pp. 12-17) - "... Both politicians and bureaucrats...need political skills, but not the same political skills. They may be of the same genus ..." (Aberbach, 1981, p. 12-23) -Characteristics of Bureaucracy: "... With the full development of the bureaucratic type, the office hierarchy is monocratically organized. The principle of hierarchical office authority is found in all bureaucratic structures: in state and ecclesiastical structures as well as in large party organizations and private enterprises. It does not matter for the character of bureaucracy whether its authority is called 'private' or 'public.' ... (Rourke, 1978, p. 85-88)"
	"Minimum wage at 600 baht/day; Bachelor's degree starts at 25,000 baht/day within 2027"		
	"Village-community bank, two million baht for each"		
	"People pension at 3,000 baht per month"		

From the right side of this figure and the election-billboards¹, the author suggested that the political institutions should reanalyze the structures and functions of political organizations and institutions. Thai people should cooperate with the political institutions to seek for mechanisms or ways to reduce inequality and inequities in every social structure in Thailand (by focusing on an inequality in the capital that is unequally accessible).

¹ They affected the policy process and the burden of budgets (no matter they came from the election or the coup). Even though the writer supports on the Thai democracy, the problems of the administration of authoritarianism (dictatorship) have affected the policy determination (as it can be seen on the election billboards in the provinces).

In this case, the author focused on people in the city who are labours. They should be the group that moves upward to the class that allows them with the opportunities to efficiently participate in politics.” The author explained on the link to the analysis on the movements against the state and forming mobs that resulted from more inequality and dissatisfaction of people or labours during the COVID-19 pandemic both in the capital city and other main cities in different parts of Thailand. These claims created impact on the public policy process in opposite to the people’s participation policy.

Result

Thai bureaucracy administration has the attempts to incorporate Max Weber’s theory; however, the outcomes and efficiency of the state officials do not respond to the bureaucratic behaviours of those in the developed countries. The bureaucratic system and the process of budgets are paralleled. The people do not trust on the state officials. Thai bureaucratic system do not provide an importance on the good governance or good administration. The next point, the author has analyzed through the statements of the king and his royal projects to “public policy to be a foundation of the country development (especially in the rural areas or the marginal areas where the communication system could not be easily accessible in the past)”. It can be seen that the royal projects became a good public policy and the development of projects under the royal patronage became the main public policy for Thailand later on. That is, in practice, state and bureaucracy could not initiate the projects easily because they may be resisted by the profited groups in the areas. The policy was under the pressure of influential groups in different areas¹. The political system is only a part of the society. There are social system and other systems. Therefore, if these demands are unable to be fulfilled by other systems, it provides

¹ (the central administrative units distribute their orders to the regional bureaucratic offices, but in the past, they normally relied on the king’s power to build up the projects or policy)

privilege to other political systems to fulfill the work on this part (because the other systems are unable to work. The development of economy remained the condition of democracy.)

From the above reasons, election billboards are “Oligarchy policy” because of “lack of Good Governance in Thai political party (plutocracy)” made it, “the public policy that lacked of balance in the development of marginal areas and those in the cities led to the inequality in economic and social structures”. That is, if the economic development has nothing to do with stability forming for democracy in Thailand, which is contradict to the claim by Seymour Martin Lipset; therefore, what are the problems of economic development of capitalism in Thailand? According to the work of Puangchon Unchanam, it was found that the capitalism in the middle-class people in the monarchy network or what Puangchon Unchanam called it “Bourgeois Monarchy (Unchanam, 2020, pp. 29-38) showed the relations or development of the Crown-Nobles-Merchants”. It means that the elites and merchants have relations with the royal office, developing their business until they become wealthy through their families which lead to an inequality and modernity, or capital save the king (Unchanam, 2020, p. 11). Because of many “un-political and ‘red tape’-‘bureaucratic’ ”, we have two main “un-practical critic of policy & Good Governance” on election campaign signs (2023).

1. Problems from an incomppliance with the policy science showed implications toward the process of people’s participation in policy determination.

The root of Thai education on public policy science and difficulties of Thai Political Science was different from Western Political Science, (Muti ‘god avatar’ VS Christianity), the bureaucratic Polity Empire and “the red-tape” of “Thai-hierarchy-bureaucracy”. The important thing was that political officials showed their behaviours on public policy process through the top-down policy. It caused the lack of participation in the origin of the problems or the policy formation. It can be seen from “the behaviours of policy determining by the Elite Model”. As a result, the labours and middle-class people felt uncomfortable toward the public policy (both before and after the COVID-19 pandemic) or it was easy for people to form the groups against the government (or

more groups of protesters or more frequent protesting against the public policy. The protesters claimed that the conflict was on the power either at present (2024) or in the future). This is an inequality in terms of structure in combining with the behaviours of (bow down to the government officials). They act like they are above the people, or so called “the Bureaucratic Syndrome – Thai Polity problems”. It enables the government officials to passively work day by day.

2. Maintenance of policy stability by emphasizing on Good Governance is significant as the solution to from trust among the mobs toward the policy determiners (as the political elites are the policy makers).

“Ethic¹ problems” and because of moral politics issues (Kusaka, 2017) and inequality public policy (“Un-practical Election Billboards”), the anti-government groups viewed that the government and (military) leaders had no governance as stated by Hooiman (2003, pp. 29, 46, 62). What is the meaning of governance? “... *Interest in self-governance as a mode of societal governance is in line with trends of withdrawing public interventions by means of deregulation or privation.* ... Hooiman (2003, p. 78)”. That means the idea of governance by the government is crucial and it is a key administration mechanism with morality. The government should be accepted by people, and the people should not come out to protest. In reality, there were the news on skeptical anti-government groups over democratic governance by the government in Thailand. There were the formations of important mobs in the main cities of Thailand for several times, for example, the turning point of events on April 10-19, 2010 or in 2020 – 2021. It indicated that the government was not accepted and did not correspond to the idea of Hooiman and

¹ “...Ethics, as the study and practice of moral beliefs, by its very nature ought to be a major consideration in any process of policy development.

Morality concerns how an individual’s behavior to others and themselves may be justified. It is impossible to process public policy that has no moral implications. ... Morality whilst subjective is, ... subject to rational thought, as the study of ethics which can, ...Ideological analysis largely describes and seeks to understand systems of social ideas ... (Chandler, 2017, p. 65)” That means these developing countries produced the populist public policy and created public policy for the benefits of their own groups (“Oligarchy policy”; “Selfish political party. It did not support the country regime and administration. It also caused wider gap in social development both in the cities and marginal areas. Therefore, the Royal Capitalism and Thai government officials must provide the importance to the ideas of “people’s participation in determining the public policy”.

Huntington. Therefore, the continuation of the impact and the outcome of wealth from the power of leader or members in the military were seen, even though, the coup had already passed. Obviously, it could be observed in the business network (related to the military that used to perform the COUPs) that shared benefits with other business networks.

Synthes by the election campaign signs (2023): point to Thailand bureaucratic public policy problems

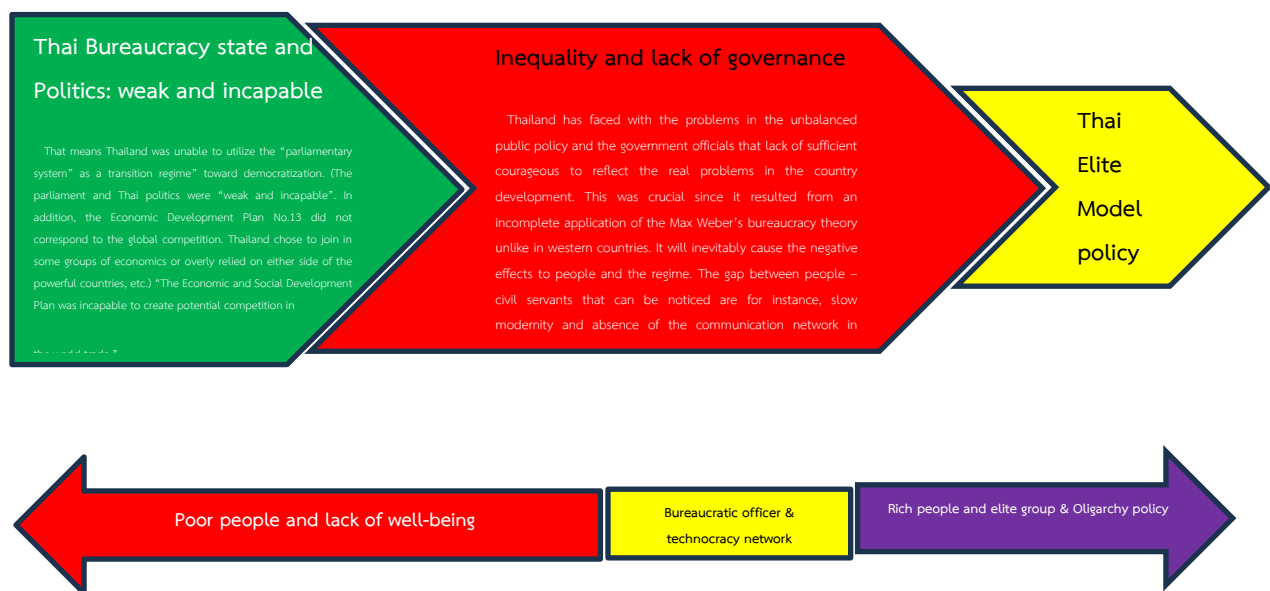

Figure 2: Synthesize the election campaign signs (2023) VS “Good or Bad” Public Policy
(The author)

From the extremely synthesize figure, Thai people are able to participate in and express their opinions on political issues or reflect the public policy in different forms. It can be seen from the “‘Good or Bad’ Public Policy”, especially the public policy which impacts on the economic structure, through different economic structures in the Thai society as well as the labour groups

movement in Thailand to protest against wage policy in which supports for foreign labours rather than the Thai labours, as stated in “Labour, Politics and the State in Industrializing Thailand:” by Andrew Brown (2004). It can be concluded that, regarding the immediate problem on the Thai public policy from an election campaign in the year 2023, if the government officials who controlled the labour policy did not perform the job well enough, the election campaign that attracted voters to believe on the exponential increment of the labour wage (without paying attention to the tripartite process) could enable the voters disappointment and increased dissatisfaction that led toward the other issues of economic inequality. We could synthesize in two enormous deep root problems of Thai public policy on the election campaign signs (2023).

1. Mob and Plutocracy Politic

Different mobs appeared with more protesters against the government, especially on economic problems in labours sector (Panha Kammakon) (Brown, 2004, p. 33)”. It was the fight between people from social classes on the capitalist battlefield. They took turns to attack between state labour’s policy, politics, and social structure (Labour organization or political institution involved in “public policy determination”, and international markets competition). This included with the economic plans, basic infrastructure construction, and growth expansion. However, it caused higher inequality in public policy structure, especially the “Technocrat government officials” (Chaianan, 2005, p. 108); as well as creating economic gap and imbalance in modernity-society.

2. Academic school of Thai Bureaucratic Polity (Classical’s King Rama 5 Bureau to Modern Bureaucratic Administration (Present Day 2024))

Thai Elite Model policy¹: “Chaianant viewed: Thai administrative-bureaucracy” and “Riggs: Bureaucratic Polity” Thai bureaucratic system was the root of Thai politics (Mob²-rule) and

¹ The civil servants looked at people as the low class in the society who accepted the Elite Model policy. Therefore, the cause and root of the problems were an imbalance in the economic development between the marginal areas and those in the main cities.

² The author analysed that the protesters or mobs should reduce the methods to fight out of the parliament and should not rely on violence toward the government in order to prevent the conflict from becoming the huge wars in different cities in Thailand. They should use political mechanisms to solve

government, while the Thai government official organizations ignored the governance and well-being policy. In addition, the market mechanism had been monopolized by groups of business network sharing benefits with elites or capitalists in multinational corporations from overseas.

Conclusion

Problem of the imbalance/un-ethnic in public policy and development from the political officials (the Elite Model determined the Top-down policy and counterbalance with the state officials in the policy implementation).

The author conclusion (Thai Polity¹ and Thai bureaucracy reflected through “the policies on election campaign billboards” as “un-practical budget & policy”) that the problems of Thai politics and the political power struggles are the problems from the completion to obtain resources for public policy determining in order to take advantage (votes) in politics. That means the problems of politics and power should be solved through the parliament mechanisms. The author has discovered that the royal initiative projects and works of the royal family have reflected the solution of inequality in the rural areas and in big cities. It is showed that there is a relationship between modernity and the level of democracy development as mentioned in the western academic work. Firstly, modernity led to democracy by Seymour Lipset (Lipset, 1959); where it started with modernization. For example, an inequality and income distribution had affected on democracy in the four following components: (a) Economic development and democracy, (b) Legitimacy and democracy, (c) System of government and democracy, and (d) Problems of

the conflicts and inequality in the society (for example, create good public policy for every one and every part of the society) to avoid the violence from the anti-government groups or “Online/Street mob politic”.

In conclusion, (a) mobs on the road should not take lead on politics, however, the parliament system is recommended for them instead of causing political chaos; (b) creating learning process and providing knowledge regarding the public policy process (when reading politics news, one should be cautious and aware of the political tricks or the election campaign focusing on populist (which contradicts to the budget burden) and raise the awareness for citizens by giving importance to public benefits more than the individual’s benefits which corresponds to democracy; (c) searching for a leader who possesses behaviours or leadership skills to lead all of parts of the Thai society and separating the leaders “in the dream” from the “leaders in the real world” as well as understanding on the relationship between the political leaders – Thai citizens.

¹ The problems of polity are related to the problems of “bureaucratic units”. This point reflects the bureaucratic management policy on the state stability. The policy-maker and policy-billboards in the election shall create balance in public policy by consulting with other ministries with justice in budgets distribution.

contemporary democracy. However, Lipset did not mention on social conditions. In order for a country to rapidly become democratic (without any force from any mechanism e.g. imperialism), the country should be ready for democracy under the suitable conditions to become democratic e.g. wealth, education, etc.

Secondly, the ideas of David Easton: Politics, economic-labour indicated that politics was an allotment of valuables in the society or authoritative allocation of value. The relationship of power and economic system referred to the link between labours and their earning e.g. “... Demands for prestige may find satisfaction through the status relations of society; claims for wealth were met in past through the economic system; aspirations for power find expression in educational, fraternal, labour, and similar private organizations. ... (Easton, 1957, p. 387)” Easton stated on four political systems. They were (a) identification (Unit of a political system – political actions): one who understood on the political system would have tried to understand the political system with political actions, (b) differentiation (each part of the system had its own duty): each line which entered into politics had a clear function (not overlapping), however, each part of the system had its own duty or differentiation, (c) Input and output (political demands and supplies): If the political system does not produce output (in any way), a political system is unable to know whether the political system will work (or functioning), and (d) Integration (each part works is synchronized with one another): each part of the system (has its own duty) and not overlapping. From the abovementioned reasons, the author has analyzed the public policy problems in the figure.

No Policy process and Policy science on “Un-practical election billboards”: In the context of election campaign in 2023, the elites and political parties caused the problems from populist policy which led to “problems of unbalanced public policy. Thai bureaucratic system failed or struggled and could not correspond to part of sustainable parliamentary democracy. It stemmed from the public policy process that “did not follow the policy science” because the policy was determined by those who owned political power. No matter what reasons that made the Thai

politics and government struggling, the problems of Thai Polity and ethics problems as well as the good governance must be taken into account. Thai politics and government require good governance (Bevir, 2010, p. 101). In addition, the development of public policy process shall respond to the needs of people with the equal distribution of public policy to people in different provinces, by not only focusing on the capital or major cities or cooperating with the political parties.

Discussion

The author analyzed that the political problems in democracy where the lack of stability impacted on weak public policy resulted from the transition from the administration by the royal office to the bureaucratic organizations as well as the modernity of the country. There are different gaps that cause uncomfortable among people and turn them out to be the violent mobs. The army was manipulated as a player in Thai politics and government as Natasha Ezrow & Erica Frantz called it the “coup trap”. That means the army was trapped in the net of coups (Ezrow & Frantz, 2011, p. 104); or possibly the army in some countries may stage the coup as a guardian (Ezrow & Frantz, 2011, pp. 99)”. However, this point may require more references from Thai academics to see how they view on it. By referring to Daniel Bray and Steven Slaughter, in order for Thailand to transform its politics and government that overly emphasized on the monarchy to have the ability to develop democracy toward “global democratic” (Bray & Slaughter, 2015), it could be definitely and graciously done through the eyes of other countries. That means “Thai people should work together with the political institutions to find out for mechanisms or methods to reduce an inequality and inequity”.

The democracy that Thai people understand differs from the one based on the western ideas. Therefore, providing knowledge on democracy in different forms including the focuses on “Thai Polity and lack of Good Governance” in Thai democracy for politicians would create strength and ability to perform duty with honor of the party. This might be able to lower the pressure of those who are against the government, when the problems are brought up to be

solved using the parliament mechanism. This indicates that the political mechanism in parliament and politicians are unable to come with methods to convince people to admit the political mechanism in the parliament since the main problem comes from “the lack of ethical and moral in Thai democracy (Bray & Slaughter, 2015, p. 9)”.

Online social media affected on the political concept like “the virtual online society”, as well as the violence against the government institution on security (both on the street and online). The author viewed the problems of state public policy from the election billboards or the determination of the populist policy by political parties as all came from the political problems and the power in the parliament. These were related to the motivation of dreams building on economy or the wealth through budgets spending for populist. Herein, the author has connected the above statements with “labour problems and compensation policy and the dissatisfaction of not being able to move upward to become the middle-class people. As can be seen through the election billboards and the election campaign B.E. 2566”, becoming the royalist network/ otherwise they may fall into the trap and become the lower labour class in the society following the grandparents and ancestors in the form of (modern) “coolie – labour (human resource) – lower class labour (capitalist era)” and only look at those high-class people on the upper level in the structure of the state. It can be concluded that the description on the state problems from the economics and labours had related to the entire bureaucratic system (or capitalists and network), especially the huge power of the bureaucracy in Thailand could lead to the behaviours of public policy determining that was against the policy science.

Suggestions

Election billboards should be banned. Un-policy science needs to anti-COUP¹ and do more job-labour policy for good welfare. The more job-labour, the less social weakness, a problem and conclusion of Thai politics in bureaucratic system and the (bureaucracy) institutions

¹ The policy process and COUPs that resulted on an inequality and unbalanced modernity distribution between the city and marginal areas.

acceptance on security. As the elites who determined the policy produced contentious public policy and inequality in the economic structure, the circle of “social & political mob” repeated again and again. The author proposed the discovery of the research through culture that reflected political behaviours that did not correspond with the democracy, and the claims on public policy process that reflected the behaviours of the oligarchy group/political party.

Suggestions for next research, Good public policy ought to share Thai-equity to all social-structure, but “less-gap”. Thailand’s political regime and “public policy” must take into account good governance and good public policy process in correspond to the policy science. “... Both classical Prussian civil servants and today’s professional experts who fulfill their functions in the bureaucracy motivated primarily by values and a high sense of ethical duty embody the bureaucratic ethos. ... Just such orientations of action to ideal interests enhance bureaucratic precision. ... (Kalberg, 1985, pp. 57-58)”

It is to enable the readers to realize that the political violence is related. It can cause direct effects on the political protestors to become street mobs using out of parliament methods with the acceleration of the online social media and virtual society which has the purposes to pinpoint the political power and political profitable groups (which extremely affects the Thai politics and administration). These claims would become “street protest circle” to put pressure on the elites to change the public policy to suit their needs” without realizing the effect on the economy in general. Let state the recommendation to the new age of administration government, to create a policy process of “‘up-wage’ labour policy”, reducing economic gap, and to emphasize on (Thai) well-being.

References

- Aberbach, J. D. (1981). **Bureaucrats and Politicians in Western Democracies**. Cambridge: Harvard University Press.
- Bevir, M. (2010). **Democratic Governance**. Princeton: Princeton University Press.

- Bovaird, T. & Loeffler, E. “Understand public management and governance,” in Bovaird, T. & Loeffler, E. (Edited). (2016). **Public Management and Governance (Third Edition)**. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Bray, D. & Slaughter, S. (2015). **Global Democratic Theory: A Critical Introduction**. Cambridge: Polity Press.
- Brown, A. (2004). **Labour, Politics and the State in Industrializing Thailand**. London: Routledge Curzon.
- Burger, T. (1976). **Max Weber’s Theory of Concept Formation: history, Laws, and Ideal Types**. Durham, North Carolina: Duke University Press.
- Chaianan S. (2005). **100 Years of civil service reform: The evolution of state power and political power**. Bangkok: Sukhum and Sons Company Limited.
- Chambers, P. & Waitookiat, N. (2016). **The Resilience of Monarchised Military in Thailand**. *Journal of Contemporary Asia*, (VOL. 46, NO. 3).
- Chandler, J. A. (2017). **Public Policy and Private Interest: Ideas, Self-Interest and Ethics in Public Policy**. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Crozier, M. (1964). **The Bureaucratic Phenomenon**. Chicago: The University of Chicago Press.
- Davis, H. & Piotrowski, S. J. “Ethics and standard of conduct,” in Bovaird, T. & Loeffler, E. (Edited). (2016). **Public Management and Governance (Third Edition)**. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Easton, D. (1957, Apr). **An Approach to the Analysis of Political Systems**. *World Politics*, (Vol. 9, No. 3).
- Ezrow, N. & Frantz, E. (2011). **Dictators and dictatorships: Understanding Authoritarian Regimes and their Leaders**. New York: The Continuum International Publishing Group.

- Fry, B. R. & Raadschelders, J. C. N. (2014). **Mastering public administration: From Max Weber to Dwight Waldo (3rd ed.)**. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Gould, D. J. (1980). **Bureaucratic corruption and Underdevelopment in the Third World: The Case of Zaire**. New York: Pergamon Press Inc.
- Hooiman, J. (2003). **Governing as Governance**. Thousand Oaks, Calif: Sage Publications.
- Huntington, S. P. (1991). **The Third wave: Democratization in the Late Twentieth Century**. Norman: University of Oklahoma Press.
- Kalberg, S. "The Role of Ideal Interests in Max Weber's Comparative Historical Sociology", in Antonio, R. J. & Glassman, R. M. (edited). (1985). **A Weber-Marx Dialogue**. Lawrence, Kansas: University Press of Kansas.
- Kusaka, W. (2017). **Moral politics in the Philippines: inequality, democracy and the urban poor**. Singapore: NUS Press in association with Kyoto University Press.
- Lipset, S. M. (1959, Mar). **Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy**. The American Political Science Review, (Vol. 53, No. 1).
- Miewald, R. D. (1978). **Public Administration: A Critical Perspective**. New York: McGraw-Hill.
- Nakata, T. (1977). **Bureaucratic Corruption in Thailand: Incongruities between Legal Codes and Social Norms**. Bangkok: School of Public Administration, NIDA.
- Riggs, F. W. (1961, Apr). **"A Model for the society of Thai society"**, Thai Journal of Public Administration, (Vol. 1, No. 4).
- Riggs, F. W. (1966). **Thailand: The Modernization of a Bureaucratic Polity**. East-West Centre Press.
- Rourke, F. E. (1978). **Bureaucratic Power in National Politics (Third Edition)**. Boston: Little, Brown and Company (Inc.).
- Turner, B. S. (1992). **Max Weber: From History to Modernity**. London: Routledge.

Unchanam, P. (2020). **Royal Capitalism: Wealth, Class, and Monarchy in Thailand.** University of Wisconsin Press.

การจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัว: ทางเลือกใหม่สำหรับเจนเนอเรชันแอลฟา

Hybrid Learning through Family Management: The Future Choice for Generation Alpha

เกษราภรณ์ วัฒนเกษมสกุล^{1*} และ สุมิตร สุวรรณ²

Kressaraporn Watanakasemsakul^{1*} and Sumit Suwan²

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์^{1*}

Doctor of Education Program in Educational Administration, Kasetsart University^{1*}

อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์²

Lecturer of Education, Faculty of Education, Kasetsart University²

Corresponding author E-mail: Kressaraporn.fong@gmail.com*

Received: 7 April 2024; Revised: 27 August 2024; Accepted: 5 October 2024

บทคัดย่อ

ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาในสถานศึกษายังคงมีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งหลักสูตรที่ล้าหลังและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน รวมถึงความแออัดของชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีชื่อเสียง ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น การกลั่นแกล้งกันระหว่างเพื่อน การจัดการศึกษาโดยครอบครัวหรือที่เรียกว่าโฮมสคูลจึงกลายเป็นทางเลือกที่ผู้ปกครองสนใจ เนื่องจากความยืดหยุ่นและการเน้นพัฒนาผู้เรียนอย่างเฉพาะเจาะจง อย่างไรก็ตาม การศึกษารูปแบบนี้ยังมีข้อท้าทายด้านทรัพยากร การตรวจสอบคุณภาพ และโอกาสต่าง ๆ ของผู้เรียน จึงได้มีการนำเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัว ซึ่งเป็นการผสมผสานการเรียนรู้ที่บ้านกับการเรียนในสถานศึกษาเข้าด้วยกัน เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษาในประเทศไทย แนวทางนี้มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น มีทั้งความรู้ในเชิงทฤษฎีและทักษะวิชาชีพที่สามารถนำไปใช้จริง โดยสามารถเลือกศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันทีหลังจบการศึกษา

ประเทศต้นแบบที่มีการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ออสเตรเลีย เยอรมนี และสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่ามีระบบการศึกษาด้านอาชีพที่ยอดเยี่ยม ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะวิชาชีพอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งจะเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ การจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวนี้ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติอย่างสมดุล สร้างความพร้อมในการทำงานและการดำเนินชีวิตในอนาคต อีกทั้งยังตอบสนองต่อแนวโน้มของการจ้างงานในอนาคตที่ต้องการผู้มีความรู้หลากหลาย

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัว, เจนเนอเรชันแอลฟา

Abstract

In a rapidly changing society, formal education still faces several limitations, including outdated curricula that do not meet the needs of learners and overcrowded classrooms in prestigious, large schools, which may lead to problems such as bullying among peers. As a result, homeschooling has become an attractive option for parents due to its flexibility and emphasis on personalized learning. However, this form of education presents challenges related to resources, quality assurance, and opportunities for learners. Therefore, the concept of hybrid homeschooling has been introduced, which integrates learning at home with traditional school education, creating a new dimension of education in Thailand. This approach aims to allow learners to choose flexible learning pathways, acquiring both theoretical knowledge and practical vocational skills that can be applied in real life. Students have the option to continue their studies at the university level or enter the job market immediately after graduation.

Countries that have successfully implemented hybrid homeschooling include Austria, Germany, and Switzerland, which are recognized for their excellent vocational education systems. In these countries, students receive comprehensive vocational training, preparing them to enter the workforce with high quality and competence. The hybrid homeschooling model offers learners the opportunity to develop both theoretical and practical skills in a balanced manner, equipping them with the readiness to work and adapt to future life challenges. Additionally, it addresses the future employment trends that demand individuals with a diverse range of skills and knowledge.

Keywords: Hybrid homeschooling by families, Generation Alpha

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลในโลกยุคการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าอดีตจรวด การเรียนมีผลต่อการพัฒนาและความเจริญรุ่งเรืองของชาติและสังคมอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารการศึกษา ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน ซึ่งทุกคนต้องเข้ามารับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ พร้อมรับมือและปรับตัวให้ทันกับตลาดแรงงานในอนาคต

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงการใช้สิทธิเสรีภาพของผู้เรียนในการเรียนรู้ โดยเน้นย้ำให้มีการสนับสนุนด้านการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ และการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเป็นหนึ่งในทางเลือกของการศึกษา ซึ่งเป็นการขยายโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพและความชอบของตน การจัดการศึกษาโดยครอบครัวนั้นสมาชิกในครอบครัวต้องร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับบุตรหลานหรือคนที่ต้องการจัดการเรียนโดยครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ทักษะชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรม กล่าวได้ว่าการเรียนการสอนในลักษณะนี้ยืดหยุ่นสูง ผู้จัดการศึกษาหรือผู้ปกครองสามารถปรับเนื้อหาและวิธีการเรียนได้ตามความสนใจของผู้เรียน แม้ว่ารูปแบบการจัดการศึกษานี้ได้มีการตรากฎหมายแล้ว แต่ก็ยังคงมีความท้าทายในหลายด้าน โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับการศึกษาในระบบโรงเรียน หนึ่งในประเด็นสำคัญ คือ มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งการศึกษาในระบบโรงเรียนมีหลักสูตรที่ชัดเจน มีการสอบวัดผล และมีการรับรองมาตรฐานตามที่เกณฑ์กำหนด ในทางตรงกันข้ามการจัดการศึกษาโดยครอบครัวมักจะขึ้นอยู่กับความตัดสินใจของผู้ปกครอง เกณฑ์การให้คะแนนและการทดสอบนั้นจะมีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งขึ้นอยู่กับข้อตกลงแต่ละเขตพื้นที่ จึงมีผลในด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยหลายเรื่องได้แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ในด้านวิชาการและทักษะชีวิตของผู้เรียนที่มีจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ เมื่อเทียบกับเด็กที่เรียนในระบบโรงเรียนทั่วไป เช่น งานวิจัยของ University of St. Thomas ที่วิจัยเรื่อง Homeschooled Children's Social Skills ,Richard G. Medlin, Ph.D.,2006 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบโฮมสคูลนั้น มีทักษะทางสังคมและมีทักษะการสื่อสารที่ดี เหตุเป็นเพราะเด็ก ๆ กลุ่มนี้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีอายุหลากหลายมากกว่าเด็กที่เรียนในสถานศึกษาทั่วไป การสอนจากสภาพแวดล้อมหลากหลายทำให้เด็ก ๆ สามารถปรับตัวและสื่อสารกับผู้คนในระดับอายุต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งเป็นทักษะที่ควรมีทั้งในชีวิตและการทำงานโดยเฉพาะสังคมยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ McKinley, M. J. , Asaro, J. N. , Bergin, J. , D'Auria, N. , & Gagnon, K. E. (2007). พบว่า ทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีการจัดการศึกษาโดยครอบครัวมีความหลากหลาย ซึ่งบางด้านเช่นการสื่อสารมีทักษะที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับเด็กใน

สภาพแวดล้อมแบบโฮมสคูลกับเด็กนักเรียนโรงเรียนทั่วไป ส่วนบทความด้านการศึกษาที่ตีพิมพ์ในวารสาร "Peabody Journal of Education" โดย Brian D. Ray(2013) ได้ผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาโดยบ้านเรียนส่งผลที่ดีต่อทั้งเด็กนักเรียนและสังคม โดยนักเรียนที่มีการจัดการเรียนโดยครอบครัวจะมีผลการเรียนที่ดี มีการปรับตัวเข้ากับสังคมในชีวิตหลังการศึกษา Ray ได้เน้นย้ำถึงผลลัพธ์และประโยชน์ของการศึกษาโดยครอบครัวในด้านต่าง ๆ เช่น เด็กนักเรียนจะรู้วิธีลำดับขั้นตอนเรื่องสำคัญ วางแผนที่จะทำเรื่องต่าง ๆ และการจัดการเวลาที่ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่เรียนในโรงเรียนทั่วไป เด็กที่เรียนที่บ้านมักจะมีโอกาสได้พัฒนาทักษะเหล่านี้ผ่านกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการเหล่านั้นต้องยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนตามลักษณะความต้องการของส่วนบุคคล นอกจากนี้ พวกเขายังมีอิสระในการเรียนรู้ ทำให้มีทัศนคติที่ดีในชีวิต เนื่องจากมีการสนับสนุนของผู้ปกครองในการสำรวจความชอบความถนัดของผู้เรียน ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีลึกซึ้งยิ่งขึ้น บทความดังกล่าวยังได้กล่าวถึงการตระหนักของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กเพื่อก่อเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่บ้าน ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เด็กได้รับการแนะนำและการสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อพัฒนาทักษะที่สำคัญเหล่านี้ การมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดของผู้ปกครองช่วยให้เด็กสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายผสมผสานกับการได้รับคำแนะนำ ติดตามและการประเมินผลที่เป็นบวกเพื่อกระตุ้นให้มีพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาโดยครอบครัวส่งเสริมให้เด็กนักเรียนแบ่งเวลาและสร้างสมดุลชีวิต ปรับเวลาเรียนให้เข้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันและการเรียนรู้เฉพาะเจาะจงสำหรับตนเอง สิ่งนี้ช่วยให้เด็กนักเรียนตอบโต้ภัยคุกคามภายในตนเอง ว่าตนสนใจและสามารถเพิ่มทักษะด้านใดได้บ้างตามความถนัด เป็นการพัฒนาความเข้าใจที่มากยิ่งขึ้นให้กับผู้เรียน ซึ่งลักษณะการเรียนรู้โดยครอบครัวนี้ไม่เพียงแต่นำมาซึ่งความรู้ทฤษฎีต่าง ๆ ในหนังสือเท่านั้น หากแต่ยังฝึกทักษะชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิตทางอ้อมแก่เด็กนักเรียนอีกด้วย เมื่อเติบโตขึ้นเด็ก ๆ สามารถใช้ทักษะเหล่านี้ได้ในทุกสถานการณ์ การศึกษาดังกล่าวยังชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการเรียนรู้แบบองค์รวมที่รวมทั้งความรู้ในหนังสือ ทักษะชีวิต ความฉลาดทางอารมณ์และสังคม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ๆ สำหรับการใช้ชีวิตในสังคมและการทำงานในอนาคต การศึกษาอย่างมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ซึ่งจะทำให้เด็กมีความมั่นใจมากขึ้น งานวิจัยยังแสดงถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบลูกผสมซึ่งจะผสมระหว่างการจัดการศึกษาโดยครอบครัวกับกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่ ซึ่งสามารถเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการเรียนรู้ผ่านการทำงานร่วมกับผู้อื่น กิจกรรมเหล่านี้รวมถึงการเข้าร่วมคลับเรียนรู้

โครงการอาสาสมัคร หรือการฝึกงานที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคม การทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้จากผู้อื่น โดย Brian D. Ray (2013)

ดังนั้นผู้ปกครองที่ต้องการจัดการศึกษาโดยครอบครัวจึงต้องมีความพร้อมและความเข้าใจในระบบการศึกษา พร้อมที่จะพัฒนาตนเองเสมอเพื่อให้สามารถสอนและคำปรึกษากับบุตรหลานได้อย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังควรมีการหาทรัพยากรการเรียนรู้จากหลากหลายแหล่ง เพื่อให้เด็ก ๆ ได้รับความรู้ที่ครอบคลุม หากผู้ปกครองยังคงมีแนวคิดกับระบบการศึกษาเดิม ๆ โดยไม่เตรียมความพร้อมและไม่วางแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับเด็ก ๆ ตั้งแต่วัยเรียน จะทำให้เด็กพบกับความยากลำบากเมื่อเข้าสู่ระบบอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบันมีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะในการรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาในแต่ละคณะ เช่น คณะวิทยาศาสตร์ที่กำหนดให้นักเรียนต้องมีหน่วยกิตวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต วิชาคณิตศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่สำคัญที่ผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัวต้องเตรียมความพร้อมให้กับเด็กตั้งแต่นั้น ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มีครอบครัวเป็นพื้นฐานในการสร้างและปลูกฝังความรู้ นั่นก็คือ การจัดการศึกษาแบบโฮบริดโดยครอบครัว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาแบบโฮบริดโดยครอบครัว ที่ผสมผสานระหว่างการเรียนรู้โดยครอบครัว และการเรียนในสถานศึกษา ซึ่งให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการจัดการศึกษาในประเทศไทย
2. เพื่อเห็นถึงประโยชน์และโอกาสของการศึกษาแบบโฮบริดโดยครอบครัว ในการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
3. เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟา เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิตของผู้เรียนในเจนเนอเรชั่นแอลฟา
4. เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบการศึกษาไทยให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของเจนเนอเรชั่นแอลฟา รวมถึงการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเส้นทางการศึกษาได้อย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการ

วิธีการดำเนินการศึกษา

วิธีการดำเนินการบทความวิชาการในครั้งนี้ เป็นศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความวิจัย รายงานทางวิชาการ บทความจากวารสารวิชาการ เว็บไซต์ และแหล่งข้อมูลออนไลน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวสำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟา ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวในบริบทของประเทศไทย การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาแบบไฮบริด จากการศึกษาข้อมูลและการวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวในประเทศไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเจนเนอเรชั่นแอลฟา

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษารูปแบบและเปรียบเทียบแนวทางการจัดการศึกษาแบบไฮบริดของต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ เช่น ออสเตรเลีย เยอรมนี และสวิตเซอร์แลนด์

การวิเคราะห์ความเหมาะสมและนำเสนอแนวทางและวิธีการปรับใช้การจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ในระบบการศึกษาของไทย

2. ผลลัพธ์ที่จะได้รับ

ผู้เรียนจะได้รับทักษะวิชาชีพที่เชี่ยวชาญ ซึ่งพร้อมสำหรับการเข้าสู่ตลาดแรงงานทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษารวมถึงทักษะที่สามารถนำไปใช้ในธุรกิจส่วนตัวหรือบริษัท

แนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะทั้งทางด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

ความยืดหยุ่นในการเลือกเส้นทางการศึกษาที่เหมาะสมกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาทักษะที่สำคัญและมีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

แนวคิดการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัว (Hybrid Homeschooling)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น เกือบทุกรัฐจะมีกฎหมายและข้อกำหนดเฉพาะเกี่ยวกับการศึกษาโดยครอบครัว ซึ่งบังคับให้ผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติตามเพื่อให้การศึกษาของบุตรหลานเป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย สิ่งนี้อาจรวมถึงการทำแบบทดสอบหรือการประเมินประจำปี โดยมั่นใจว่าเด็ก ๆ จะมีมาตรฐานการศึกษาที่สมบูรณ์ครอบคลุมเนื้อหาอย่างเหมาะสม ตอบสนองความต้องการที่เฉพาะเจาะจงของเด็กแต่ละคนยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสหรัฐฯ ได้พัฒนาเป็นรูปแบบการศึกษาแบบไฮบริด ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาโดยครอบครัวและการศึกษาในสถานศึกษา ระบบนี้ช่วยให้เด็ก ๆ ได้รับประสบการณ์จากในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาพร้อมกัน และยังเปิดโอกาสให้พวกเขาได้โต้ตอบกับเพื่อน ๆ และครูผู้สอนมากขึ้น การศึกษาแบบไฮบริด เด็ก ๆ อาจไปโรงเรียนเพียง 2-3 วันต่อสัปดาห์ ขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่ผู้ปกครองเลือก และเวลาที่เหลือเป็นการเรียนกับครอบครัวที่บ้าน The King's Academy (Michael McShane, 2018). สถาบันที่มีประสบการณ์จัดหลักสูตรการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวและเป็นที่ยอมรับของคนในสหรัฐฯ โดยเฉพาะรัฐจอร์เจีย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ต่างให้ความเห็นว่า “ระบบการศึกษาแบบไฮบริดช่วยเสริมสร้างทักษะและการเรียนรู้ของเด็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาที่ตรงใจและตรงศักยภาพของเด็กนักเรียนทุกวัย รวมทั้งการศึกษผ่านการปฏิบัติจริง เด็กนักเรียนเกิดประสบการณ์จากการเล่น เด็กได้จับได้สังเกต วิเคราะห์ผลด้วยตัวเองและแหล่งเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ เนื้อหาการสอนออนไลน์ การเรียนรู้ผ่านโปรเจกต์ และการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การก้าวสู่โลกดิจิทัลของเด็ก ๆ จะทำให้เปิดประสบการณ์ จินตนาการต่อยอดได้มากขึ้น ดังคำกล่าวของ Dr. Michael B. Horn (2008) โดย Horn เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการนวัตกรรมการศึกษาและเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) หรือที่รู้จักกันในนาม “การศึกษาแบบไฮบริด” ยังได้สรุปว่าการศึกษาแบบไฮบริดและการเรียนรู้แบบผสมผสานสามารถช่วยเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 รวมทั้งความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม และการเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาด้วยวิธีนี้ส่งเสริมให้เด็กและผู้เรียนทุกวัยได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตอบโจทย์และเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง สนับสนุนให้พวกเขาพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประสบความสำเร็จในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แนวคิดการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวนี้ ไม่ได้มาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ หากแต่เกิดจากความคาดหวังและอยากเห็นพัฒนาการจัดการศึกษาในรูปแบบที่มีความยืดหยุ่น จึงรวมข้อดีของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวและจัดการศึกษาในสถานศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับสัมผัสการเรียนรู้ที่หลากหลายพร้อม ๆ กับครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตร และได้รับรองมาตรฐานอย่างเหมาะสม ผู้ปกครองจึงเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทางการ

เป็นผู้เตรียมแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ให้พร้อมและเหมาะสมกับการเรียนของบุตรหลาน รวมถึงเด็ก ๆ จะได้โอกาสเปิดประสบการณ์ในชั้นเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับเพื่อนวัยเดียวกันได้เช่น การร่วมชมรม การเล่นเกมดนตรี การเล่นกีฬาแบบทีม (Sir Ken Robinson, 2006¹) จากแนวคิดดังกล่าว เมื่อผนวกกับรูปแบบการจัดหลักสูตรของประเทศไทย เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่ารูปแบบทางเลือกในการเลือกหลักสูตรของไทยยังจำกัดแค่สายอาชีพและสายสามัญเท่านั้น เด็กนักเรียนสามารถเลือกได้เพียงหลักสูตรเดียว ถือเป็นการจำกัดทางการศึกษาอย่างชัดเจน การเลือกสายการศึกษาไม่เพียงแต่ส่งผลต่อทักษะและความรู้ที่จะได้รับเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อโอกาสในอนาคตด้วย รูปแบบการจัดการหลักสูตรที่เด็กเลือกย่อมเป็นตัวกำหนดอนาคตตั้งแต่นั้น เมื่อเลือกแล้วไม่สามารถเปลี่ยนได้ง่าย ๆ หากเปลี่ยนก็จะเสียเวลาก่อเกิดปัญหาเรียนไม่ทันเด็ก รุ่นเดียวกัน ไม่เพียงเท่านี้เด็ก 1 คนเลือกได้เพียงสายเดียวเท่านั้น ซึ่งแต่ละรูปแบบการจัดการหลักสูตรของสายที่เรียนมีบทบาทที่ดีและเสียต่างกัน ดังนี้

หลักสูตรสายอาชีพ

การศึกษาสายอาชีพเป็นหนึ่งในทางเลือกที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่เน้นการทำงานแบบลงมือปฏิบัติจริงที่มีมากกว่าทฤษฎี เมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรก็สามารถทำงานได้ทันที หากแต่ต้องเป็นคนที่รู้จักตัวเองดี รู้ว่าต้องการอะไรในชีวิต โดยมีหลักสูตรที่เปิดสอนในปัจจุบัน คือ หลักสูตร ปวช. เป็นการเรียนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับพื้นฐานของอาชีพที่เลือก เมื่อเรียนจบนำความรู้ที่ได้เข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันทีหรือจะศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น คือ หลักสูตร ปวส. ที่เน้นความชำนาญสายอาชีพ อีกทั้งหากจบหลักสูตร ปวส. สามารถสมัครเข้าเรียนต่อระดับอนุปริญญาและปริญญาตรีในสาขาต่างๆ ได้

ข้อได้เปรียบทางสายอาชีพ

- มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่แน่นพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- มีทักษะวิชาชีพติดตัวไม่ว่าจะเป็นในบริษัทหรือธุรกิจส่วนตัว
- มีหลักสูตรที่ครอบคลุมสาขาวิชาที่หลากหลาย ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน
- ถ้าเลือกศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยจะได้เปรียบกว่าสายสามัญด้านทักษะ
- สามารถทำงานได้ทันทีเมื่อเรียนจบตามความต้องการของตลาดแรงงาน

¹ Sir Ken Robinson บรรยายผ่านรายการ TED Talk ที่มีชื่อว่า "Do Schools Kill Creativity? TED Talk คือรายการบรรยายที่ผู้บรรยายจะมาแบ่งปันความคิด ประสบการณ์ หรือผลงานวิจัยในหัวข้อต่างๆ และจะครอบคลุมหัวข้อที่หลากหลาย ตั้งแต่วิทยาศาสตร์ ศิลปะ การออกแบบ การศึกษา การเมือง และประเด็นสำคัญอื่นๆ ในสังคม

- ตลาดแรงงานต้องการคนที่มีทักษะเฉพาะทาง โดยเฉพาะสายช่างและวิชาชีพที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญ

ข้อจำกัดของสายอาชีพ

- วิชาการพื้นฐานและทฤษฎีอาจไม่แน่นเท่ากับสายสามัญ
- มีข้อจำกัดในการสมัครเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในคณะด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น แพทยศาสตร์ เภสัชศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ ไม่รับผู้จบหลักสูตรสายอาชีพ

หลักสูตรสายสามัญ

การศึกษาสายสามัญเหมาะกับผู้เรียนที่ต้องการเวลาค้นหาตัวเองและอาจเปลี่ยนใจในตอนเลือกเข้ามหาวิทยาลัย เน้นการเรียนรู้มากกว่าปฏิบัติ ความรู้ ความจำ กระบวนการคิด และวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับนโยบายการศึกษา ควบคุมการศึกษา และประกันคุณภาพการศึกษาภายใน รวมถึงเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่รับประกันการศึกษาภายนอก ทำให้นักเรียนมีความรู้และทฤษฎีต่าง ๆ ครบถ้วนในแต่ละวิชา

ข้อได้เปรียบของสายสามัญ

- ความรู้ทางทฤษฎี พื้นฐาน หลักการและเหตุผลต่าง ๆ ค่อนข้างได้เปรียบกว่าสายอาชีพ
- สมัครสอบคัดเลือกต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ทุกคณะทั่วประเทศ

ข้อจำกัดของสายสามัญ

- ความรู้ความชำนาญทักษะเฉพาะด้านไม่ดีเท่าหลักสูตรสายอาชีพ
- หากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วไม่ศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยจะมีทางเลือกในอาชีพน้อย และถ้าศึกษาสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาซึ่งไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานก็อาจจะตกงานได้

จากการเปรียบเทียบดังกล่าวนี้ การจัดการศึกษาในหลักสูตรสายอาชีพและสายสามัญนั้นต่างมีข้อได้เปรียบและเสียเปรียบต่างกันไป ซึ่งงานดี ๆ หรืออาชีพที่ตรงใจจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะตัว นี่เป็นคำถามที่ยังต้องการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไขข้อข้องใจ หากเด็กคนหนึ่งสามารถเรียนหลักสูตรสายสามัญที่เน้นทฤษฎีความรู้พื้นฐานทั่วไป เพื่อปูพื้นฐานอนาคตในการสมัครสอบเพื่อเรียนมหาวิทยาลัยและคณะได้ทั่วประเทศ และขณะเดียวกันก็มีทักษะวิชาชีพ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่พติดตัวไปใช้ได้จริง หากเรียนจบไม่ศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นก็สามารถทำงานได้ทันที

การจัดการศึกษาแบบไฮบริดในต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบลูกผสมนั้นเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพ (Vocational Education and Training - VET) กับ การศึกษาสูง (Higher Education - HE) ที่เรียกว่า “hybridization” นั้น ได้รับการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้กับผู้เรียน จากหนังสือ The Hybridization of Vocational Training and Higher Education in Austria, Germany, and Switzerland. Budrich UniPress Ltd. (Opladen, Berlin&Toronto, 2013) สรุปได้ว่า การศึกษาในประเทศออสเตรีย เยอรมนี และสวิตเซอร์แลนด์ มีระบบการเรียนการสอนที่เปิดกว้างและหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแนวคิดเกี่ยวกับ “hybridization” เป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ (Vocational Education and Training - VET) กับการศึกษาสูง (Higher Education - HE) เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาทักษะให้กับผู้เรียนเพื่อตอบสนองตลาดแรงงานที่ปรับเปลี่ยนไป การศึกษาแบบผสมผสานนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ ทำให้พวกเขามีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดงานหลังจากจบการศึกษา ซึ่งเป็นที่รู้กันดีว่าการศึกษาระดับวิชาชีพในเยอรมนีถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้ร่วมงานกับบริษัทและองค์กรต่าง ๆ ในตอนที่กำลังเรียนอยู่ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริงและมีทักษะในสายงานนั้นอย่างแท้จริง

ระบบการศึกษาสูงของเยอรมนียังเปิดโอกาสให้กับนักศึกษาสัมผัสกับการเรียนรู้และการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ การสร้างแรงบันดาลใจและนวัตกรรมใหม่ ๆ เยอรมนีเป็นที่รู้จักกันดีในระดับนานาชาติ เยอรมนีมีระบบ VET ที่แข็งแกร่งซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในระบบการศึกษาและการฝึกอบรมของประเทศ หลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมในเยอรมนีมีการออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ทฤษฎีในห้องเรียนและประสบการณ์การทำงานจริงผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ ระบบ VET ของเยอรมนีให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมในรูปแบบ "Dual System" ซึ่งเป็นการรวมการเรียนรู้ในโรงเรียนและการฝึกงานในสถานประกอบการอย่างมีส่วนร่วมของทั้งสองฝ่าย ผู้เรียนจะได้รับการฝึกอบรมทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติการ ซึ่งช่วยให้พวกเขามีทักษะและความพร้อมสำหรับตลาดแรงงาน ในส่วนของการศึกษาสูง(HE) เยอรมนีมีมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาสูงที่มีชื่อเสียงมากมาย ซึ่งเสนอหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกในหลากหลายสาขาวิชา การศึกษาสูงในเยอรมนีไม่เพียงแต่มุ่งเน้นที่ความเป็นเลิศทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือกับอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนนวัตกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยี อีกทั้งเยอรมนีไม่เพียงแต่เป็นการเตรียม

ความพร้อมให้กับนักเรียนสำหรับตลาดแรงงานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ วิจัย ญาณ และความเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นสำหรับการทำงาน

ในออสเตรเลีย การศึกษาแบบ Hybridization มีความโดดเด่นที่มุ่งเน้นทักษะและความสามารถเฉพาะทาง เชื่อมโยงกับความต้องการตลาดแรงงาน นักเรียนสามารถเข้าร่วมในโปรแกรมการศึกษาที่ผสมผสานระหว่างการเรียนในห้องเรียนกับการฝึกงานในสถานประกอบการจริง ด้านการศึกษาสูง(HE) ในออสเตรเลีย เน้นการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการพัฒนาความรู้ทางวิชาการและทักษะการวิจัย มหาวิทยาลัยในออสเตรเลียมีการเน้นการเรียนรู้อย่างร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มโอกาสในการนำความรู้ทางวิชาการไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์การทำงานและพัฒนาทักษะในการทำงานจริงมีให้บริการในหลายสาขาวิชา โดยเฉพาะในสาขาที่ต้องการทักษะเฉพาะทาง เช่น วิศวกรรม ไอที การจัดการธุรกิจ และสาขาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ สาขาเหล่านี้ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นที่ความรู้ทางทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมสำหรับการเข้าสู่ตลาดแรงงาน แม้ว่าการศึกษาแบบ Hybridization จะเปิดโอกาสมากมายให้กับผู้เรียน แต่ก็มีความท้าทายที่ต้องเผชิญ เช่น ความต้องการในการปรับตัวและการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยความพยายามและวินัยสูง

ในสวิตเซอร์แลนด์ ระบบการศึกษามีการผสมผสานระหว่างการศึกษาและการฝึกอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบ VET ของสวิตเซอร์แลนด์ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในระบบที่ดีที่สุดในโลก เนื่องจากเป็นระบบที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยตรง นักเรียนสามารถเลือกเส้นทางการศึกษาและการฝึกอาชีพที่เชื่อมโยงกับความต้องการของอุตสาหกรรม และมีโอกาสที่จะผสมผสานระหว่างการเรียนรู้อย่างร่วมมือกับการฝึกงานในสถานประกอบการจริง อีกทั้งด้านการศึกษาสูง(HE) ในสวิตเซอร์แลนด์ ก็มีความหลากหลายและครอบคลุมหลักสูตรต่างๆ ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก สถาบันการศึกษาสูงในสวิตเซอร์แลนด์มีความแข็งแกร่งในด้านการวิจัยและนวัตกรรม และมีการส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับอุตสาหกรรม ดังนั้นการผสมผสานระหว่าง VET และ HE จะช่วยให้เด็กนักเรียนตลอดจนนักศึกษาในสวิตเซอร์แลนด์มีความยืดหยุ่นในการเลือกเส้นทางการศึกษาและการพัฒนาอาชีพที่ตอบโจทย์ความต้องการส่วนบุคคลและตลาดแรงงานได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้ระบบการศึกษาของสวิตเซอร์แลนด์มีความเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพในยุคปัจจุบันและอนาคต

นอกจากนี้ในสวิตเซอร์แลนด์ มีการจัดตั้งระบบสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนแบบ Hybridization ระบบสนับสนุนเหล่านี้ ประกอบด้วย

1. การให้คำปรึกษาและแนะนำอาชีพ โดยผู้เรียนสามารถเข้าถึงคำปรึกษาด้านอาชีพเพื่อช่วยในการแนะนำแนวทางการเรียนและอาชีพของตนได้ ช่วยให้พวกเขาเข้าใจถึงตัวเลือกและโอกาสที่มีอยู่

2. การเชื่อมต่อกับสถานประกอบการ โดยมีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันการศึกษา กับสถานประกอบการ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การทำงานจริงและเรียนรู้ทักษะการทำงานจริง

3. การสนับสนุนด้านการเงิน รัฐจัดให้มีทุนการศึกษาและเงินช่วยเหลือเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษา สำหรับนักเรียนและครอบครัว ช่วยให้นักเรียนจากทุกสถานะทางสังคมมีโอกาสเข้ารับการศึกษ

4. โปรแกรมแลกเปลี่ยนและการศึกษาต่อในต่างประเทศ นักเรียนจะได้เรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมกับนักเรียนจากประเทศอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมุมมองที่กว้างขึ้นและประสบการณ์ในระดับสากล

5. การฝึกอบรมทักษะเฉพาะด้าน มีการจัดโปรแกรมฝึกอบรมทักษะเฉพาะด้านเพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับตลาดงาน ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านเทคโนโลยี การสื่อสารหรือทักษะการจัดการ

การเรียนรู้แบบ Hybridization ในสวิตเซอร์แลนด์ยังรวมถึงการสร้างระบบสนับสนุนที่ครอบคลุมเพื่อเสริมสร้างโอกาสและความสามารถให้กับนักเรียนในการพัฒนาอาชีพของตน ทำให้พวกเขามีความยืดหยุ่นต่อการปรับเปลี่ยนและความท้าทายในอนาคต ซึ่งคุณลักษณะเด่นของระบบการศึกษาแบบนี้ คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา กับตลาดแรงงาน ทำให้ผู้เรียนเปิดประสบการณ์เรียนรู้ทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการอย่างแท้จริง และเพิ่มโอกาสในการได้งานหลังจากจบการศึกษาอีกด้วย

การจัดการศึกษาแบบไฮบริดในประเทศไทย

ในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงครอบครัวสามารถเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียนของตนเองได้ การจัดการศึกษาแบบไฮบริดสามารถตอบโจทย์ความต้องการของครอบครัวที่อยากให้ลูกได้มีความสุขกับสิ่งที่เรียนและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นภายในบ้านและในสถานศึกษา การปรับใช้หลักสูตรแบบไฮบริดในไทยอาจต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานราชการทางการศึกษา เพื่อสร้างมาตรฐานและกรอบการทำงานที่ชัดเจน ประกอบกับระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถจดทะเบียนเป็นผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว ซึ่งทำให้ผู้ปกครองสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับบุตรหลานของตนเอง โดยมีการตั้งเกณฑ์และวิธีการประเมินผลเพื่อติดตาม รวมถึงประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนผ่านทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ผู้ปกครองได้แจ้งขึ้นทะเบียนไว้ นักเรียนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนการศึกษาโดยครอบครัวสามารถสอบเลื่อนชั้นและได้รับวุฒิการศึกษาที่เทียบเท่ากับนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียน รวมถึงมีโอกาสสอบเทียบ

และโอนวุฒิการศึกษาไปยังระดับอาชีวศึกษาด้วยเช่นกัน ทำให้มีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สามารถรองรับความต้องการของผู้เรียน

ปัจจุบันมีหลายแห่งที่เริ่มนำแนวคิดนี้มาปรับใช้และเป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าว แนวทางเหล่านี้มุ่งเน้นการผสมผสานการเรียนรู้ที่บ้านกับการเรียนในสถานศึกษา ดังนี้

โรงเรียนแนววิถีธรรมชาติหรือ Alternative Schools เป็นโรงเรียนที่ใช้แนวทางการสอนแบบวอลดอร์ฟ (Edwards. 1998). ซึ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และการลงมือทำ ตัวอย่างของโรงเรียนที่ใช้แนวทางนี้ในประเทศไทยได้แก่ โรงเรียนปัญญาประทีปและโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก โรงเรียนในแนวนี้อผสมผสานการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและที่บ้าน ช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นธรรมชาติและมีความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง

อีกแนวทางหนึ่งคือ การศึกษาตามบ้านในโครงการศึกษาทางเลือก หรือ Homeschool Network ซึ่งเป็นกลุ่มครอบครัวที่จัดการศึกษาด้วยตนเองตามระบบโฮมสคูล กลุ่มนี้ได้พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบโฮบริด โดยการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การจัดการศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมวิชาการหรือวิชาชีพที่ร่วมกันทั้งในโรงเรียนหรือในสถานที่จัดการศึกษาตามภูมิภาค การรวมตัวกันเป็นเครือข่ายช่วยให้ผู้ปกครองและเด็ก ๆ ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองร่วมกับครอบครัวอื่น ๆ ที่มีเป้าหมายเดียวกัน

โครงการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนอาชีวศึกษา หรือ Dual Education ก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางการศึกษาแบบโฮบริดที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะวิชาชีพ เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยเทคนิค ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ทฤษฎีในโรงเรียนสายสามัญ และในเวลาเดียวกันก็มีโอกาสฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการหรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา ตัวอย่างของการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ได้แก่ โครงการการศึกษาวิชาชีพควบคู่การศึกษามัธยมศึกษาที่จัดขึ้นในโรงเรียนอาชีวศึกษาและสถานศึกษาในระบบสองปริญญา (Dual Degree Program) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ทางทฤษฎีและทักษะทางวิชาชีพพร้อมกัน

นอกจากนี้ การจัดการศึกษาแบบโฮบริดยังรวมถึงการเรียนรู้ผ่านสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบออนไลน์ หรือ Online Learning Platforms เช่น โรงเรียนสอนออนไลน์ DLTV (Distance Learning Television) หรือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สถาบันเหล่านี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากบ้านผ่านระบบออนไลน์ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีโอกาสเข้าเรียนในสถานศึกษาตามกำหนดเวลา เพื่อทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครูผู้สอน รวมถึงการวัดประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา

จากแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น แม้ว่าการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวจะมีศักยภาพในการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย แต่ปัจจุบันแนวทางการศึกษาแบบนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย สาเหตุอาจเกิดจากความท้าทายด้านการจัดการระบบการศึกษา ความไม่แน่ใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ และการขาดความเข้าใจในรูปแบบการศึกษาแบบไฮบริดนี้ นอกจากนี้ การขาดนโยบายและมาตรการที่สนับสนุนจากภาครัฐยังทำให้การศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวไม่สามารถพัฒนาและแพร่หลายอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การเสนอแนวทางการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวในบริบทของประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจในผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดตั้งนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการยอมรับและมั่นใจในรูปแบบการศึกษานี้

อีกประเด็นสำคัญคือการสร้างแหล่งข้อมูลและสื่อการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ ควรมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและครอบคลุมเนื้อหาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดตั้งแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เข้าถึงสื่อการเรียนรู้ บทเรียน และแนวทางการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่กำหนดไว้จะช่วยให้การจัดการศึกษาสะดวกและมีคุณภาพ

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม การทำงานเป็นทีม และทักษะวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายและเสริมสร้างทักษะชีวิต นอกจากนี้ ควรสร้างพื้นที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้รับการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียน และองค์กรภาคส่วนต่างๆ จะช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบไฮบริดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทำให้เกิดการแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีและการแก้ไขปัญหา

สุดท้าย ควรมีการประเมินและติดตามผลการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีระบบการประเมินที่เหมาะสม ยืดหยุ่น และเป็นธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งจัดตั้งกลไกในการให้คำแนะนำและปรับปรุงการจัดการศึกษาของครอบครัวตามความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์ผล

ผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวในบริบทของประเทศไทย เพื่อเป็นทางเลือกใหม่สำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟา คือ

(1) ความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ การจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะวิชาชีพติดตัว ทำให้สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันทีหรือทำธุรกิจส่วนตัวได้

(2) ทักษะการปรับตัวและการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ เช่น การปรับตัว ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม และการเป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

(3) ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ต้องการให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำงานหลังจากจบการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเส้นทางชีวิตทั้งในด้านการศึกษาต่อระดับสูงหรือเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยตรงได้อย่างยืดหยุ่น

(4) ความสามารถในการเลือกสายการศึกษาที่ตอบโจทย์ตนเอง ระบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพพร้อมกัน เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพไปพร้อมกับการมีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยไม่ถูกจำกัดให้ต้องเลือกเพียงหลักสูตรเดียว

อนึ่งในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้มีการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาทักษะในวิชาชีพต่าง ๆ โดยสามารถสมัครเข้าเรียนและทดสอบเพื่อรับใบประกอบวิชาชีพจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งสถาบันเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพและการรับรองสมรรถนะของบุคคล ทำให้เด็ก ๆ ที่จัดการเรียนการสอนโดยครอบครัวได้รับความรู้ทั้งพื้นฐานทางวิชาการและทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็น เพื่อเตรียมตัวก้าวเข้าสู่สังคมชีวิตการทำงานในอนาคตอีกด้วย การสร้างทักษะความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพและการเตรียมความพร้อมสำหรับตลาดแรงงานในอนาคตนับเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวในประเทศไทย ซึ่งในอีก 10 ปีข้างหน้า เด็กเจนเนอเรชั่นแอลฟา (Gen Alpha) ต้องมีความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจำเป็นต้องมีทักษะที่สำคัญในโลกการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาแบบไฮบริดโดยครอบครัวเป็นแนวคิดใหม่เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากเดิม โดยการผสมผสานการจัดการศึกษาระหว่างหลักสูตรสายสามัญกับสายอาชีพที่เน้นความรู้พื้นฐานและทักษะวิชาชีพไปพร้อมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ครอบครัวที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถพัฒนาทักษะวิชาชีพไปพร้อมกับการมีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนที่เรียนแบบ

ไฮบริดโดยครอบครัวนั้นจะขึ้นทะเบียนการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวและสมัครเรียนกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเรียนควบคู่กันทั้งสายสามัญและสายอาชีพตามที่ตนเองสนใจ สามารถเก็บวิชาเรียนให้ได้ตามหลักสูตร เมื่อเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนดผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษาทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพไปพร้อมกัน การจัดการศึกษาแบบไฮบริดไม่เพียงแต่เป็นทางเลือกหนึ่งของระบบการศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ รองรับเด็กเจนเนอเรชันแอลฟาและตลาดแรงงานในอนาคต แต่อย่างไรก็ตามผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัวในประเทศไทยนั้นจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในด้านกฎหมายและมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมีความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายด้วย

เอกสารอ้างอิง

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา.

Brian. D. (2013) . Ray "Homeschooling Associated with Beneficial Learner and Societal Outcomes but Educators Do Not Promote It". Peabody Journal of Education. 88: 324–341.

Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G. (1998). *The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Approach--Advanced Reflections*. Ablex Publishing.

Graf, L. (2013). *The Hybridization of Vocational Training and Higher Education in Austria, Germany, and Switzerland*. Budrich UniPress Ltd.

Horn. B.M. and Staker. H. (2011). *The Rise of K-12 Blended Learning*. Unpublished Paper. Innosight Institute.

Marcia J. McKinley, Jesika N. Asaro, Jamie Bergin, Nicole D'Auria, and Katherine E. Gagnon. (2007). *Social Skills and Satisfaction with Social Relationships in Home-Schooled, Private-Schooled, and Public-Schooled Children*. Home School Researcher. 17(3).p. 1-6.

- McKinley, M. J., Asaro, J. N., Bergin, J., D'Auria, N., & Gagnon, K. (2007). **Social skills and satisfaction with social relationships in home-schooled, private-schooled, and public-schooled children.** Home School Researcher. 17(3), 1-6.
- McShane, M. (2018). **Is Hybrid Homeschooling The Wave Of The Future?.** Retrieved from <http://bit.ly/2lTtjsU>.
- Medlin, R. G. (2006). **Homeschooled children's social skills.** University of St. Thomas.
- Ray, B. D. (2013). **Research Facts on Homeschooling.** Peabody Journal of Education.
- Robinson, K. (2006, February). **Do Schools Kill Creativity? [Video].** TED Conferences. https://www.ted.com/talks/sir_ken_robinson_do_schools_kill_creativity.
- Richard G. Medlin. (2006). **"Homeschooled Children's Social Skills"**. University of St. Thomas. 17(1). p. 1-8

แนวทางการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย/บทความวิชาการ วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น

วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น ยินดีรับบทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ บริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ และครุศาสตร์และการบริหารการศึกษาโดยบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ จะต้องไม่เป็นผลงานวิจัย/วิชาการที่เคยได้รับการเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ของวารสารอื่น บทความทุกบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารฉบับนี้จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขต้นฉบับและการพิจารณาตีพิมพ์ตามลำดับก่อนหลัง โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประเภทของบทความ

1. บทความวิจัย หมายถึง การนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย
2. บทความวิชาการ หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสาร อินเทอร์เน็ต ประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข
3. บทวิจารณ์หนังสือ หมายถึง บทความที่วิพากษ์วิจารณ์ เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของหนังสือ บทความ หรือผลงานศิลปะ อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม
4. บทความปริทัศน์ หมายถึง งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการ (State of the Art) เฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้าง และทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อพิพาทที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

การเตรียมต้นฉบับ

ชื่อเรื่อง	ควรสั้นกะทัดรัดได้ใจความ ครอบคลุม ตรงกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
ชื่อผู้เขียน	พิมพ์ชื่อโดยไม่ใช้คำย่อ มีสถานที่ทำงาน หน่วยงานที่สังกัด อีเมล หมายเลขโทรศัพท์ โดยอ้างอิงเชิงอรรถท้ายหน้าแรก

บทคัดย่อ	เป็นร้อยแก้ว เขียนเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย (อย่างย่อ) และต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
คำสำคัญ	ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ ใช้ตัวอักษร ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทความที่เป็นภาษาอังกฤษมีเฉพาะคำสำคัญ ภาษาอังกฤษ
บทนำ	อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญที่ทำการศึกษา วิจัย ค้นคว้า ของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ สมมติฐานและขอบเขตของการวิจัย
เนื้อเรื่อง	กรณีบทความที่เป็นภาษาไทยควรใช้ภาษาไทยให้มากที่สุด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กะทัดรัดและชัดเจน การใช้คำย่อต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน
วิธีดำเนินการวิจัย	อธิบายขั้นตอนการวิจัย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูล วิธีการใช้เครื่องมือในการศึกษาหรือการวิจัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
สรุปผลการวิจัย	อธิบายสิ่งที่ได้จากการศึกษา ไม่ควรซ้ำกับการแสดงผล แต่เป็นการสรุป ประเด็น และสาระสำคัญของการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
อภิปรายผล	อธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือการวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบการอธิบาย
ข้อเสนอแนะ	อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะ ปัญหาที่พบในการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป
เอกสารอ้างอิง	ให้เขียนเอกสารอ้างอิง ใช้ระบบนาม-ปี และหน้า (APA Style) ตามรูปแบบ ที่กำหนด

การเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงใช้รูปแบบของ American Psychological Association (APA)

การอ้างอิงในบทความ กรณีที่ผู้เขียนต้องการการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (author-date in-text citation)

การอ้างอิงท้ายบทความ เป็นการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนบทความได้ใช้อ้างอิงในการเขียนบทความ และจัดเรียงรายการตามลำดับตัวอักษรชื่อผู้แต่ง ตัวอย่างเช่น

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (พิมพ์ครั้งที่). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ, **ชื่อหนังสือ**. (เลขหน้าบทความ).

เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่) เลขหน้าบทความ.

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีที่วิจัยสำเร็จ). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา(ระดับ) ชื่อสาขาวิชา

สังกัดของสาขาวิชา ชื่อมหาวิทยาลัย.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). **ชื่อเรื่อง**. สืบค้นเมื่อ [วัน เดือน ปี] จาก แหล่งสารสนเทศ. [หรือ URL]

การอ้างอิงในเนื้อหา

รูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา มี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น (ชนะดา วีระพันธ์, 2555, 55-56)

(Peter & Waterman, 1982, pp. 498-499) (Michalska J., 2008, p. 85)

กรณีที่ไม่มีปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน เช่น

(ศิริโรจน์ วงศ์กระจ่าง, 2554)

2. ผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิงอีก เช่น ธนกฤต วันตะเมธ (2554, น.90) ได้ศึกษาถึง.....

Robert E. Hegel (1997, p.14) studied.....

กรณีที่ไม่มีปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บ เช่น

(ศิริโรจน์ วงศ์กระจ่าง, 2554)

3. ปีที่พิมพ์ ผู้แต่ง (เลขหน้า) กรณีมีการระบุปีที่พิมพ์และผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว (ปีที่พิมพ์และผู้แต่งสามารถสลับที่กันได้) ให้ระบุเฉพาะเลขหน้าที่อ้างอิงถึงในวงเล็บเท่านั้นเช่น ในปี 2557 ศุภชัย ยาวะประภาส ได้กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่แสดงออกถึงพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา จนทำให้การปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลบรรลุผลเหนือกว่าระดับปกติ (น.9)

การส่งต้นฉบับ

1. บทความมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษขนาด A4 ทั้งนี้รวมรูปภาพ ตาราง และเอกสารอ้างอิง

2. การตั้งค่าหน้ากระดาษ ให้กำหนดขอบบน 1.5 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา 1 นิ้ว

3. แบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK โดยกำหนดขนาด ดังนี้

3.1 ชื่อบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ

3.2 ชื่อ-สกุลผู้เขียน ทุกท่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 12 point ตัวหนา ชิดซ้าย

3.3 สถานที่ทำงาน หน่วยงานที่สังกัด อีเมล หมายเลขโทรศัพท์ ขนาด 12 point อ้างอิงเชิงอรรถ

3.4 บทคัดย่อ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ควรสั้นตรงประเด็น และเป็นการสรุปผลงานอย่างรัดกุม ครอบคลุมสาระสำคัญของการวิจัย ความยาวไม่เกิน 400 ตัวอักษร

3.5 คำสำคัญ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นการกำหนดสาระสำคัญที่สามารถนำไปใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูล ไม่ควรยาวมากเกินไป และไม่ควรเกิน 3-5 คำ

3.6 บทนำ (ความเป็นมา ความสำคัญ และมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย)

3.7 วัตถุประสงค์ (มูลเหตุของการศึกษาวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับชื่อเรื่องที่ศึกษาวิจัย)

3.8 เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) เป็นการอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎี หรือบทความที่เกี่ยวข้อง หากเป็นงานวิจัยเฉพาะทางควรมีส่วนนี้ เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานให้คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้

3.9 วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ควรเสนอรูปแบบและแสดงขั้นตอนอย่างกระชับและชัดเจน

3.10 สรุปผลการวิจัย ควรนำเสนอผลอย่างชัดเจน น่าสนใจ ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยลำดับตามหัวข้อที่ศึกษา

3.11 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ อภิปรายสิ่งที่ได้จากการวิจัย การนำไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะต่างๆ

3.12 เอกสารอ้างอิง ใช้ระบบนาม-ปี และหน้า (APA Style) ระบุแหล่งอ้างอิงเท่าที่ปรากฏใน

บทคัดย่อ

